

LOKALNA STRATEGIA LGD

„WSPÓLNY TRAKT”

Kowala, Skaryszew, Wierzbica 2008

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU LGD „Wspólny Trakt”		
Wstęp		4
I	Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR	5
1.	Nazwa i status prawny LGD	5
2.	Proces budowania partnerstwa	6
3.	Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania/zmiany składu LGD	7
4.	Struktura Rady - ciała decyzyjnego LGD „Wspólny Trakt”	8
5.	Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego	10
6.	Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego	17
7.	Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji	17
2.	Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	18
1.	Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami	18
2.	Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe	18
3.	Ocena społeczno - gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej	26
4.	Specyfika obszaru	36
3.	Analiza SWOT	38
4.	Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia	39

5.	Misja LGD	52
6.	Spójność specyfiki obszaru z celami LSR	54
7.	Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	55
8.	Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	57
9.	Procedura wyboru operacji przez LGD, w tym procedura oceny zgodności operacji z LSR, procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru, procedura odwoławcza i procedura zmiany kryteriów lokalnych.	59
10.	Budżet LSR dla każdego roku realizacji LSR	79
11.	Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR	85
12.	Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	86
13.	Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej	90
14.	Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	92
15.	Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR	100
16.	Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	101
17.	Informacja o załącznikach	102

Wstęp

Program Leader obejmuje szereg instrumentów wspierających przemianę obszarów wiejskich w kierunku rozwoju wielofunkcyjnego i poprawy standardu życia. Rozsądnie skonstruowana strategia pozwoli lokalnej grupie działania na rozwój zasobów ludzkich, wzrost aktywności ludności, ogólnej świadomości, co do możliwości gospodarowania na obszarach wiejskich. Odpowiedzialność za rozwój na terenie gmin Kowała, Skaryszew i Wierzbica wzięli na siebie przedstawiciele trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego.

Z uwagi na zdiagnozowane uwarunkowania rozwoju obszaru LGD „Wspólny Trakt”, realizację LSR oparto o jak najlepsze wykorzystanie posiadanych walorów naturalnych i kulturowych, w powiązaniu z rozwojem w sferze społeczno-gospodarczej i społecznej. W perspektywie długofalowej podejmowane działania powinny zmierzać do zrównoważonego rozwoju obszaru LGD oraz poprawy jakości życia mieszkańców osiągając efekt synergii. Przeprowadzona diagnoza wskazała, jakie obszary powinny być stymulowane w pierwszej kolejności. Niezbędne jest podjęcie działań w kierunku rozwoju przedsiębiorczości i zdywersyfikowania działalności gospodarstw rolnych. Zauważalne jest zbyt duże powiązanie źródła uzyskiwania dochodów z rolnictwem. Ogromny potencjał terenu LGD, w sferze rozwoju funkcji turystycznej oraz zachowanie dla kolejnych pokoleń przyjaznego środowiska pracy, rekreacji i wypoczynku wymaga jednak budowania specjalistycznej oferty turystycznej w oparciu o walory środowiska przyrodniczego oraz tradycje i zwyczaje.

Zachowana na tych terenach tradycja targów końskich oraz przygotowywana oferta rekreacji i sportu ze wskazaniem na turystę, to podstawowe założenia strategii. Rozwój gmin odbywać się będzie w oparciu o wdrażanie LSR, zgodnie z zapisami tego dokumentu.

Przedstawiona Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) została opracowana przez społeczność lokalną, przy uwzględnieniu założeń osi 3 i 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 oraz lokalnych potrzeb i uwarunkowań.

I. Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR

1. Nazwa i status prawny LGD

Stowarzyszenie – lokalna grupa działania o nazwie Lokalna Grupa Działania „Wspólny Trakt” powstała na podstawie przepisów ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), ustawy z 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1) oraz statutu, wynikiem tego posiada osobowość prawną i status stowarzyszenia.

W myśl postanowień statutu siedzibą Stowarzyszenia jest Skaryszew. Stowarzyszenie swoim działaniem obejmuje obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Stowarzyszenie może działać poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku realizacji projektów współpracy z innymi lokalnymi grupami działania oraz innymi instytucjami posiadającymi siedziby poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnym celu działania.

Stowarzyszenie zawiązano na czas nieokreślony, zaś rozwiązaniu może ulec na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia lub w inny sposób zgodny z obowiązującymi przepisami.

Dnia 18.09.2008 roku Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w Łodzi pod numerem 0000313916 uzyskując także numer identyfikacji podmiotów gospodarki narodowej REGON 141666356
Nr beneficjenta nadany przez ARiMR to 062954835.

Statutowym celem głównym stowarzyszenia jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, poprzez: realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR) opracowanej przez lokalną grupę działania (LGD) w rozumieniu przepisów PROW dla obszaru gmin: Kowala,

Skaryszew, Wierzbica; aktywizowanie ludności wiejskiej; promocję obszarów wiejskich położonych w w/w gminach; upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych w w/w gminach; mobilizowanie ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich położonych w w/w gminach; realizację i wspieranie działań na rzecz realizacji PROW dla obszaru w/w gmin; upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych w w/w gminach; rozwój edukacji i sportu na terenach wiejskich; wsparcie rozwoju obszarów wiejskich przyczyniające się do osiągnięcia następujących celów: poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa poprzez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji, poprawy stanu środowiska naturalnego i terenów wiejskich poprzez wspieranie gospodarowania gruntami, poprawy jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej; działania mające na celu pobudzenie: aktywności zawodowej, rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich; wspieranie rozwoju usług turystycznych i usług okołoturystycznych w celu zwiększenia dochodów i zasobności mieszkańców gmin; tworzenie warunków umożliwiających zachowanie dziedzictwa i tożsamości kulturowej; promocja walorów lokalnych: na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w szczególności w dziedzinie produktów, usług, kultury i sztuki; wspieranie powstawania i działalności partnerstwa międzysektorowego i międzyregionalnego; działania zapobiegające zjawisku marginalizacji grup społecznych, i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

2. Proces budowania partnerstwa

Identyfikacja istniejących problemów lokalnych, słaba współpraca samorządów oraz niski poziom wykorzystywania posiadanych zasobów stały się motywem do podjęcia współpracy pomiędzy gminą Kowala, Skaryszew i Wierzbica w celu rozpoczęcia działań zmierzających do aktywizacji samorządów i partnerów społeczno-gospodarczych, zainteresowanych projektami w ramach inicjatywy Leader.

Inicjatywę budowania partnerstwa trzech sektorów podjęły samorzady gmin, jednakże w zakres konsultacji, a w szczególności, w opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju, została włączona społeczność lokalna, w tym przedstawiciele sektorów: gospodarczego oraz społecznego.

Na początku 2008 roku zawiązała się grupa inicjatywna, której celem było propagowanie idei podejścia Leader oraz zachęcanie społeczności lokalnej do włączenia się w prace przygotowawcze związane z założeniem Stowarzyszenia. W tym czasie zrealizowano szereg

spotkań i konsultacji. Działania te pozwoliły na identyfikację potrzeb mieszkańców oraz zdefiniowanie podstawowych celów rozwoju obszaru LGD. Na plan pierwszy wysunęły się: wykorzystanie lokalnych walorów naturalnych i historycznych do wytworzenia usług turystycznych i rekreacyjnych, rozwój małej przedsiębiorczości i usług przy wykorzystaniu istniejącego potencjału. Następnie przygotowano spotkanie założycielskie LGD. W dniu 27 maja 2008 roku w Skaryszewie przy obecności 71 mieszkańców i osób zainteresowanych działalnością w Stowarzyszeniu założono Stowarzyszenie pod nazwą „Wspólny Trakt”. Na zebraniu tym wybrano członków Zarządu, organu decyzyjnego – Rady oraz Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzono statut Stowarzyszenia.

Kolejny etap budowania partnerstwa polegał na przygotowaniu i realizacji serii spotkań, szkoleń oraz konsultacji społecznych, w wyniku których opracowano Lokalną Strategię Rozwoju. Podczas tych działań wytyczono i zdefiniowano misję stowarzyszenia oraz cele ogólne i szczegółowe w oparciu o możliwości rozwoju regionu. Dokonano także analizy istniejących zasobów naturalnych i społecznych, a także przeprowadzono analizę SWOT.

W skład LGD weszli przedstawiciele podmiotów sektorów:

publicznego

- społecznego

- gospodarczego.

3. Charakterystyka partnerów i sposób rozszerzania/zmiany składu LGD

LGD „Wspólny Trakt” jest partnerstwem złożonym z przedstawicieli sektorów: społecznego, publicznego oraz gospodarczego. Stowarzyszenie składa się z 71 członków. Opis członków znajduje się w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia, w myśl postanowień statutu, są osoby fizyczne bądź prawne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawione praw publicznych, które złożyły deklarację członkowską oraz wystawioną na piśmie rekomendację od co najmniej dwóch członków Zarządu Stowarzyszenia. Przy czym osoba fizyczna, reprezentująca osobę prawną, nie może być jednocześnie członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia.

Osoba prawna działa w Stowarzyszeniu przez swojego przedstawiciela. Członkiem zwyczajnym może być w szczególności każda z gmin tworzących LGD oraz inne osoby

prawne działające aktywnie na rzecz rozwoju obszaru działania Stowarzyszenia, które utożsamiają się z celami działania Stowarzyszenia.

Zgodnie z §11 statutu Stowarzyszenia nabycie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały Zarządu Stowarzyszenia przyjętej zwykłą większością głosów.

Organ decyzyjny Stowarzyszenia – Rada składa się z 12 osób, w tym co najmniej 50% członków Rady stanowią przedstawiciele podmiotów o których mowa w rozporządzeniu WE 1698/2006, czyli przedstawiciele podmiotów sektora społecznego i gospodarczego. Pozostali członkowie Rady to przedstawiciele sektora publicznego oraz mieszkańcy LGD. Reprezentatywność Rady odzwierciedla reprezentatywność trzech sektorów w składzie LGD. Nawiązując do przyjętych założeń dotyczących możliwości i zasad przyjmowania nowych członków przez Lokalną Grupę Działania należy podkreślić, iż proces budowy partnerstwa jest procesem ciągłym i nie kończy się na utworzeniu LGD.

LGD „Wspólny Trakt” dąży do poszerzenia składu członków. Podczas konsultacji społecznych Lokalnej Strategii Rozwoju, a także w trakcie spotkań inicjujących zwracano uwagę na potrzebę dalszego umacniania więzi między obecnymi członkami, jak i rozszerzenia składu LGD. Zgodnie ze statutem, by zostać członkiem LGD, należy wypełnić deklarację członkowską i uzyskać rekomendację dwóch członków Zarządu Stowarzyszenia. Zarząd przyjmuje członków zwykłą uchwałą.

4. Struktura ciała decyzyjnego

LGD zobowiązana jest posiadać radę, będącą jej organem decyzyjnym, do której wyłącznej kompetencji należy wybór operacji realizowanych w ramach opracowanej LSR. W stosunku do całego trójsektorowego partnerstwa (LGD) organ ten można uznać za reprezentatywny. Rada LGD „Wspólny Trakt” składa się z 12 członków, w tym z przewodniczącego i dwóch zastępców przewodniczącego, wybieranych na pierwszym posiedzeniu tego organu.

Struktura ciała decyzyjnego - Rady

gminy	Sektor społeczny	Sektor gospodarczy	Sektor publiczny
Kowala	Wojciech Ćwierz Arkadiusz Pięta Marek Matejski	Tomasz Kruk	Sławomir Stanik
Skaryszew	Adam Stachurski	Zbigniew Banaszkiewicz Danuta Wilanowicz	Ireneusz Kumiega
Wierzbica	Piotr Skorek Dariusz Ziętek		Dariusz Mysliwiec

Zgodnie z postanowieniami statutu, § 21, rada w co najmniej 50 % składa się z podmiotów, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie równości mężczyzn i kobiet, wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie.

W skład Rady wchodzi:

- 1) przedstawiciele wszystkich gmin będących członkami LGD,
- 2) co najmniej trzech przedstawiciele podmiotów sektora publicznego będący członkami LGD,
- 3) co najmniej trzech przedstawiciele podmiotów sektora społecznego będący członkami LGD,
- 4) co najmniej trzech przedstawiciele przedsiębiorców będący członkami LGD.

Do kompetencji Rady należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

By rada LGD „Wspólny Trakt” działała przejrzysto, jawnie i demokratycznie posiada wewnętrzny Regulamin organizacyjny (zał. 2).

Członkowie Rady cieszą się autorytetem na obszarze LGD. Są to osoby posiadające umiejętności, doświadczenie i kwalifikacje pozwalające na powierzenie im w/w zadania (zał. 3).

W razie zmniejszenia się składu władz Stowarzyszenia w czasie trwania kadencji, w tym Rady, Zarząd zwołuje Walne Zebranie w celu uzupełnienia ich składu.

Kadencja organu decyzyjnego LGD wynosi 4 lata.

5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Regulaminem funkcjonowania LGD, zapewniającym przejrzystość, demokratyczność oraz jawność podejmowanych decyzji, jest statut.

Zgodnie z jego postanowieniami, władzami Stowarzyszenia są Walne Zgromadzenie, Zarząd, Rada oraz Komisja Rewizyjna. LGD przyjęło zapis w statucie zabraniający członkom Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Rady, pełnić funkcje w dwóch lub więcej z tych organów.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie. Kadencja Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia trwa 4 lata, a ich wybór przez Walne Zebranie Członków odbywa się w głosowaniu, zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków stowarzyszenia uprawnionych do głosowania.

Walne Zebranie Członków zwołuje Zarząd co najmniej jeden raz na sześć miesięcy lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej lub Zarządu. W Walnym Zebraniu mogą uczestniczyć zwyczajni członkowie Stowarzyszenia oraz zaproszeni przez Zarząd goście. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia Członków należy m.in. uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia (w tym LSR), ustalanie liczby członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady, wybór i odwołanie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Rady, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Rady, Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez LGD, uchwalenie planów finansowych, przyjmowanie sprawozdań finansowych z działalności Zarządu oraz udzielenie z tego tytułu absolutorium jego członkom, uchwalanie Statutu i jego zmian, podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji, podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia, rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu wniesionych przez członków Stowarzyszenia, uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania, w szczególności regulaminu Zarządu i Rady, podejmowanie uchwał w sprawie nabycia i zbycia

nieruchomości, wyrażanie zgody na zaciągnięcie zobowiązań przekraczających kwotę, do której Zarząd był upoważniony, ustalanie wkładów oraz składek członkowskich, zatwierdzanie lokalnych kryteriów wyboru, inne niezbędne działania wynikające z etycznego i zgodnego z prawem działania Stowarzyszenia. Funkcją Rady jest natomiast wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Zarząd kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia. Zgodnie z uchwałami Walnego Zebrania Członków, reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność przed Walnym Zebraniem. Zarząd składa się z Prezesa, dwóch Wiceprezesów, skarbnika i od 1 do 2 innych członków Zarządu wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie.

Do zadań Zarządu należy w szczególności przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia, reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu, kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia, zwoływanie Walnego Zebrania, zaciąganie w imieniu Stowarzyszenia zobowiązań finansowych do wysokości określonej przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia, powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura, ustalanie zasad zatrudnienia i wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia oraz ustalanie regulaminu funkcjonowania Biura Stowarzyszenia.

Do reprezentowania Stowarzyszenia oraz do zaciągania zobowiązań majątkowych upoważnionych jest dwóch członków zarządu działających łącznie, w tym Prezes lub Wiceprezes Zarządu.

Komisja Rewizyjna jest władzą Stowarzyszenia powołaną do sprawowania kontroli nad działalnością Zarządu. Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i członka Komisji wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków. Członkiem Komisji Rewizyjnej nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą być w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia z członkami Zarządu.

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy: kontrola działalności Zarządu pod kątem celowości i legalności (zgodności z prawem), kontrola rocznych sprawozdań z działalności Zarządu i sprawozdań finansowych oraz wydawanie opinii w tym zakresie, występowanie do Walnego Zebrania o udzielenie absolutorium członkom Zarządu z tytułu złożenia sprawozdania, występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania.

Reasumując, zgodnie z postanowieniami statutu organem decyzyjnym Stowarzyszenia jest Rada. Zarząd pełni funkcję wykonawczą, zaś Komisja Rewizyjna sprawuje kontrolę nad działalnością Zarządu.

Gospodarka majątkiem Stowarzyszenia prowadzona jest na podstawie preliminarza obejmującego przychody i koszty. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy. Preliminarz ustala Zarząd na swoim pierwszym posiedzeniu w roku kalendarzowym.

PROCEDURA WYŁĄCZENIA Z OCENY CZŁONKÓW RADY MAJĄCYCH ZWIĄZEK Z PROJEKTEM

Przedmiot procedury:

LGD opracowało postępowanie w sprawie wniosku ocenianego przez członków Rady, wśród których znajdują się osoby reprezentujące wnioskodawcę bądź związane z projektem.

Obszar:

Wyłączenie członka Rady z oceny wniosku podczas posiedzeń Rady.

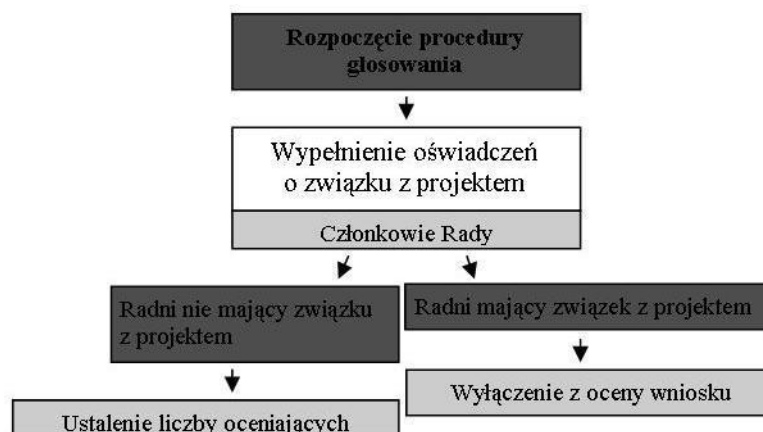
Funkcja:

Procedura opisuje przebieg czynności związanych z wyłączeniem z oceny operacji członków Rady mających związek z ocenianą operacją. Poprzedzona jest stwierdzeniem prawomocności posiedzenia (kworum) i rozpoczęciem procedury głosowania, a zakończona czynnościami Komisji Skrutacyjnej posiedzenia w sprawie obliczenia ilości członków Rady uprawnionych do głosowania.

Przebieg procesu:

W formie graficznej procedura wyłączenia radnego z oceny projektu przedstawia się następująco:

Diagram: Procedura wyłączenia z oceny członków Rady mających związek z operacją

Źródło: opracowanie własne

Opis czynności:

Ocena projektów przez Radę odbywa się na posiedzeniu Rady w umówionym i jawnym terminie. Porządek posiedzenia rozpoczynają czynności:

- przewodniczący Rady otwiera zebranie
- członkowie Rady wypełniają listę obecności
- przewodniczący określa wg listy obecności czy zebranie jest prawomocne (konieczność wystąpienia kworum – 50%+1 członków Rady obecnych na zebraniu)

Jeśli warunek ten jest spełniony przewodniczący Rady otwiera posiedzenie. W pierwszej kolejności w porządku obrad znajdują się wystąpienia osób referujących projekt oraz innych osób uwzględnionych w porządku posiedzenia. Następnie członkowie Rady i inne osoby obecne na posiedzeniu mogą zgłaszać wnioski i zapytania. Przewodniczący posiedzenia zarządza w tym miejscu dyskusję. Kolejnym etapem posiedzenia, w którym uczestniczy tylko ciało decyzyjne LGD jest głosowanie. Przed otwarciem procedury głosowania, Przewodniczący posiedzenia zarządza dyskusję członków Rady dotyczącą omawianych operacji w poprzedniej części posiedzenia. \

Głosowanie przez wypełnienie kart oceny zgodności operacji z LSR rozpoczyna się wypełnieniem przez członków Rady oświadczeń o związku z projektem (deklaracja bezstronności) (zał. 4). Członkowie Rady, którzy reprezentują wnioskodawcę bądź w inny sposób są związani z projektem zostają wyłączeni z oceny wniosku zgodnie z §21 ust.3 Regulaminu organizacyjnego Rady LGD „Wspólny Trakt”.

Do obowiązków Komisji Skrutacyjnej wybieranej na potrzeby każdego z posiedzeń jest sprawdzenie oświadczeń i policzenie członków Rady uprawnionych do głosowania.

Tabela: Procedura wyłączenia członków Rady mających związek z projektem z oceny operacji

Zakres odpowiedzialności	Nazwa zadania	Terminy
Przewodniczący Posiedzenia	Rozpoczęcie procedury głosowania	Podczas posiedzenia Rady
Członkowie Rady	Wypełnienie oświadczeń	
Komisja skrutacyjna posiedzenia	Obliczenie ilości osób głosujących	

PROCEDURA NABORU PRACOWNIKÓW

Statut Stowarzyszenia określa, iż Stowarzyszenie może zatrudniać pracowników do prowadzenia swoich spraw. W kompetencji Zarządu leży powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego biura.

Nawiązując do celów LSR obszaru LGD oraz specyfiki rynku pracy w gminach: Kowala, Skaryszew i Wierzbica, w naborach i zatrudnieniu pracowników biura LGD należy zastosować procedurę naboru pracowników.

Ustala się procedurę naboru pracowników na następujące stanowiska:

- Kierownik biura,
- Asystent projektu.

1. W ramach procedury naboru pracowników zostanie ogłoszony nabór na wolne stanowiska, poprzez ogłoszenie na stronie internetowej LGD Wspólny Trakt z siedzibą w Skaryszewie.
 2. Nabór rozpocznie się z momentem podania do publicznej wiadomości informacji o naborze i trwać będzie 21 dni kalendarzowych.
 3. Na potrzeby naboru zostanie powołana Komisja ds. Naboru składająca się z Członków Zarządu.
 4. Członkowie Komisji zobowiązani są złożyć oświadczenie o niepozostawaniu w stosunku pokrewieństwa wobec kandydatów na stanowiska pracy w LGD.
 5. Weryfikacja formalna spełnienia wymogów koniecznych przez kandydatów na poszczególne stanowiska odbędzie się w terminie następującym po ostatnim dniu składania ofert. Komisja sporządzi protokół ze spotkania weryfikującego oraz listy kandydatów:
 - a) którzy zakwalifikowali się do kolejnego etapu naboru
 - b) którzy nie spełnili wymagań koniecznych i nie zakwalifikowali się do kolejnego etapu naboru.
- Lista ta będzie również umieszczana na tablicy ogłoszeń w siedzibie LGD.
6. W związku z weryfikacją formalną, kandydaci zostaną powiadomieni pisemnie o jej wyniku w terminie 7 dni od jej zakończenia. Kandydaci, którzy zakwalifikują się do kolejnego etapu, jakim jest rozmowa kwalifikacyjna, zostaną również powiadomieni telefonicznie o terminie rozmowy.

7. Na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej Komisja ocenia stopień spełnienia wymogów przez kandydatów i podejmuje decyzję o zatrudnieniu bądź nie zatrudnieniu na w/w stanowiskach.

8. Dla poszczególnych stanowisk zostały określone wymagania konieczne i pożądane wobec kandydata oraz zakres obowiązków na stanowisku.

9. Dokumenty, jakie kandydaci zobowiązani są złożyć dla celów naboru:

- Wypełniony kwestionariusz osobowy.
- Kserokopia dokumentów potwierdzających posiadane wykształcenie, w tym posiadane certyfikaty, dyplomy, zaświadczenia ukończonych kursów, szkoleń itp. w merytorycznym kierunku i staż pracy.
- List motywacyjny, CV.
- Oświadczenie o niekaralności.
- Oświadczenie kandydata o korzystaniu z pełni praw publicznych.
- Oświadczenie kandydata o stanie zdrowia pozwalającym na pracę na wskazanym stanowisku.

10. Wymagane dokumenty aplikacyjne należy składać w zaklejonej kopercie w siedzibie LGD, ul. Słowackiego 6, 26-640 Skaryszewie lub wysłać listem poleconym na adres LGD w nieprzekraczalnym terminie do ostatniego dnia naboru do godz. 15.30 (decyduje data wpływu do Biura LGD). Na kopercie należy dopisać słowa „Nabór - Kierownik LGD” bądź „Nabór – asystent projektu w LGD” odpowiednio do stanowisk. Dokumenty, które wpłyną do LGD po terminie nie będą rozpatrywane.

11. Do dokumentów należy dołączyć zgodę na przetwarzanie danych osobowych tj. klauzulę: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w ofercie pracy dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji zgodnie z ustawą z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 22.03. 1990 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 z późn. zm.),”.

12. Wykluczona jest wszelka dyskryminacja kandydatów ze względu na płeć czy też stopień niepełnosprawności.

13. Osoby rekrutujące przyszłych pracowników kierować się będą tylko i wyłącznie kwalifikacjami oraz doświadczeniem kandydatów.

14. W przypadku podobnych wyników po wstępnej fazie rekrutacji pierwszeństwo w otrzymaniu stanowiska będą miały osoby z terenu objętego LSR.

15. W wypadku wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych kwalifikacjach, konkurs zostanie powtórzony. Jeśli trudności ze znalezieniem pracownika powtórzą się, wymagania wobec przyszłych kandydatów zostaną zawężone.

16. Kadra Stowarzyszenia powinna posiadać uprawnienia, kompetencje, kwalifikacje, doświadczenie zawodowe oraz zakres obowiązków, stosownie do zajmowanych stanowisk.

17. Zarówno uprawnienia, jak i obowiązki mogą zostać zmienione bądź doprecyzowane przez Walne Zgromadzenia bądź Zarząd oraz mogą podlegać zmianie zgodnie z nowymi wymogami prawnymi. W biurze LGD zatrudniony musi być kierownik oraz przynajmniej jeden asystent projektu.

18. Wykaz osób/stanowisk poświadczonych w funkcjonowaniu LGD w przyszłości prezentuje się następująco:

- **Kierownik Biura** koordynuje pracę biura, zatem wymagane są umiejętności organizacyjne, zdolności komunikacyjne, łatwość nawiązywania kontaktów interpersonalnych. Na stanowisko kierownika biura wymagana jest osoba z wykształceniem ekonomicznym. Kierownik pełni nadzór nad realizacją zadań biura zgodnie z harmonogramem. Ponosi odpowiedzialność za pracę biura przed Zarządem Stowarzyszenia. Posiada prawo usunięcia lub zawieszenia każdego pracownika lub przedstawiciela biura wybranego lub mianowanego przez Zarząd, jeśli wystąpią uzasadnione przesłanki. Posiada prawo ogólnej kontroli nadzoru polityk i operacji Stowarzyszenia, z uwzględnieniem ograniczeń nałożonych przez Zarząd, dokumentów dotyczących zmian strukturalnych lub niniejszych praw wewnętrznych. Ponadto zarządza on organizacją pracy biura, zarządza korespondencją oraz dokumentacją Stowarzyszenia, asystuje przy prowadzonych projektach, jak również administracyjnie wspiera pracowników biura.
- **Asystent projektu z wykształceniem wyższym, posiadający minimum doświadczenia w administracji.** Do obowiązków tego asystenta należy doradztwo z zakresu działań sprzyjających realizacji celów określonych w LSR oraz pomoc we właściwym funkcjonowaniu Stowarzyszenia w oparciu o istniejące przepisy prawa. Zadaniem asystenta będzie również redagowanie pism i obsługa korespondencji. Jednakże głównym obowiązkiem tego pracownika będzie obsługa administracyjna wniosków.

Szczegółowy opis stanowisk oraz wymagania konieczne i pożądane wobec kandydatów do pracy na w/w stanowiskach zostały określone w załączniku nr 5.

Stowarzyszenie podejmie stosowne kroki celem pozyskania stażystów z Powiatowego Urzędu Pracy. Staże w Stowarzyszeniu wzmocnią sytuację kadrową LGD, a dla młodych ludzi będą okazją do zdobycia pożądanego na rynku pracy doświadczenia z zakresu funduszy pomocowych.

6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego LGD

Organ decyzyjny LGD w myśl postanowień statutu LGD „Wspólny Trakt” stanowi Rada. Członkowie Rady posiadają kwalifikacje w zakresie pozyskiwania środków z funduszy unijnych oraz szerokie doświadczenie zdobyte dzięki udziałowi w licznych projektach na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, organizacji szkoleń i doradztwa przy wykorzystywaniu funduszy strukturalnych oraz działań promocyjnych w gminach. Szczegółowy opis kwalifikacji i doświadczenia członków Rady zawiera się w załączniku nr 3 .

7. Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania składa się z partnerów społeczno gospodarczych i publicznych. Członkami oraz partnerami LGD są osoby zaangażowane w rozwój obszaru objętego LSR. Doświadczenie członków i partnerów LGD zostało szerzej opisane w załączniku nr 6.

II. Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD

Gminy wchodzące w skład LGD „Wspólny Trakt” to:

- Gmina Kowala (gmina wiejska)
- Gmina Wierzbica (gmina wiejska)
- Gmina Skaryszew (gmina miejsko-wiejska)

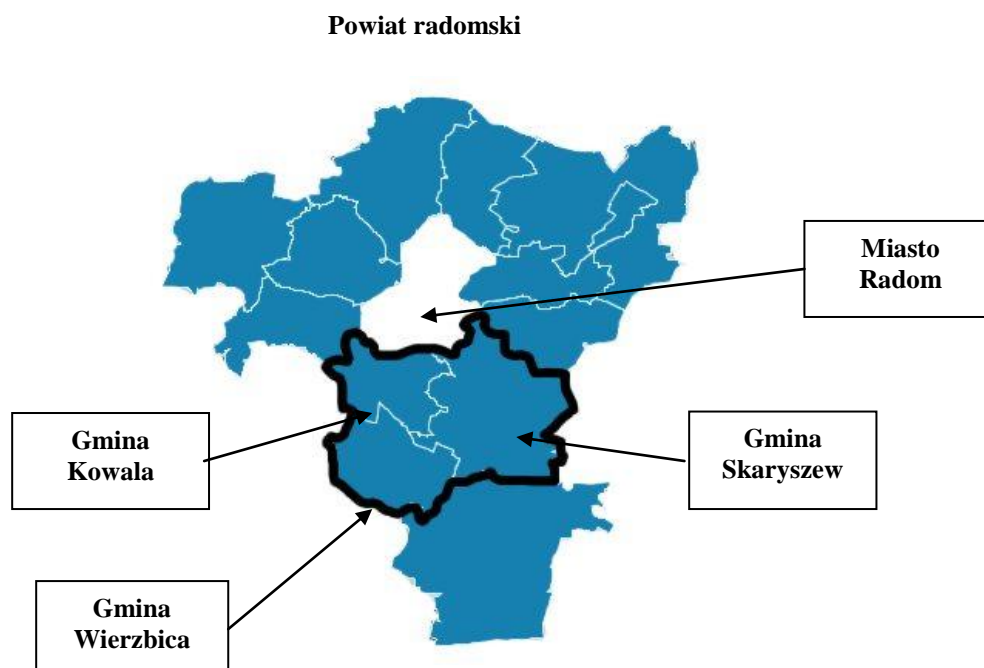
Obszar objęty działalnością LGD zlokalizowany jest w powiecie radomskim położonym w południowej części województwa mazowieckiego. Powierzchnia tego obszaru wynosi 340 km² a zamieszkuje go 34 445 mieszkańców. Stosunek liczby kobiet do mężczyzn waha się w granicach 50%.

Obszar LGD	Powierzchnia (stan na 31.12.2006)	Ludność (stan na 31.12.2006)
Gmina Wierzbica	94 km ²	10 194
Gmina Kowala	75 km ²	10 781
Miasto i Gmina Skaryszew	171 km ²	13 470
Ogółem	340 km²	34 445

Źródło: GUS

2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

Mapa regionu LGD

Uwarunkowania przestrzenne/geograficzne

Sąsiadami administracyjnymi omawianego obszaru są: na wschód – Gmina Kazanów - 95km² (powiat zwoleński), Teczów – 72 km² (powiat zwoleński), na północ Gmina Gózd – 78 km² (powiat radomski), Miasto Radom – 112 km² (powiat radomski), na zachód Gmina Wolanów – 83 km² (powiat radomski), Orońsko – 82 km² (powiat szydłowiecki), Jastrząb

– 55 km² (powiat szydłowiecki), Mirów – 53 km² (powiat szydłowiecki), na południe Gmina i Miasto Iłża – 256 km² (powiat radomski) oraz Gmina Mirzec – 111 km² (powiat starachowicki-województwo świętokrzyskie).

Położenie geograficzne LGD „Wspólny Trakt” jest korzystne, obszar leży w bezpośredniej bliskości Miasta Radom (13 km do Radomia ze Skaryszewa) oraz dogodnych szlaków komunikacyjnych, co daje szczególne możliwości jej rozwoju.

Przez obszar LGD „Wspólny Trakt” biegną następujące drogi:

- krajowe: nr 7 (E77) łącząca Warszawę i Kraków o znaczeniu międzynarodowym (droga przechodzi przez Gminę Kowala), nr 9 (E371) łącząca Radom i Rzeszów (droga przechodzi przez Miasto Skaryszew)
- wojewódzkie: nr 733 Wolanów – Kowala – Skaryszew (o znaczeniu regionalnym), nr 727 Klwów – Przysucha – Szydłowiec – Wierzbica (o znaczeniu regionalnym), nr 744 Radom – Wierzbica – Starachowice (o znaczeniu regionalnym)

Przez obszar LGD „Wspólny Trakt” biegną następujące linie kolejowe:

- nr 8 Warszawa – Radom – Kraków (Gmina Wierzbica)
- Warszawa – Tomaszów Mazowiecki – Łódź (Gmina Wierzbica)

Na terenie Gminy Wierzbica znajdują się 4 przystanki kolejowe: Radom - Potkanów, Kończyce Radomskie, Rożki, Ruda Wielka na których zatrzymują się pociągi o znaczeniu regionalnym. Ponadto obszar objęty LSR posiada sieć dróg powiatowych oraz gminnych.

Uwarunkowania przyrodnicze/środowiskowe

a) Ukształtowanie powierzchni

Analizowany obszar LGD „Wspólny Trakt” położony jest na obszarze Nizin Środkowopolskich. W krajobrazie przeważają płaskie lub lekko faliste równiny ukształtowane w okresie zlodowacenia środkowopolskiego. Południowy obszar LGD (Gmina Skaryszew) położony jest w północno - wschodnim obrzeżu gór Świętokrzyskich.

b) Klimat

Analizowany obszar charakteryzuje się średnią roczną temperaturą powietrza 8°C. Opady roczne są dość niskie wahają się od 500 mm do 600 mm. Dominują wiatry z kierunku zachodniego oraz północno-zachodniego, podrzędne ze wschodu i południa. Na obszarze LGD „Wspólny Trakt” lata są ciepłe, a zimy dość chłodne. Klimat jest korzystny dla działalności rolniczej średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi 210 – 222 dni.

c) Gleby

Najlepsze gleby występują w Gminie Skaryszew i Wierzbica. W Gminie Skaryszew występują głównie grunty III i IV klasy bonitacyjnej tj. 56% powierzchni gruntów rolnych. W Gminie Wierzbica grunty III i IV klasy bonitacyjnej to 40% powierzchni gruntów rolnych, zatem z rolnictwa utrzymuje się większość mieszkańców czynnych zawodowo. Na pozostałej części obszaru objętego LSR warunki glebowe należą do przeciętnych przeważają grunty V i VI klasy bonitacyjnej.

W Gminie Kowala występują głównie grunty V i VI klasy bonitacyjnej tj. 52% powierzchni gruntów rolnych, 34% zajmują gleby klasy IV, a 13,8% II-III klasy bonitacyjnej.

d) Bogactwa naturalne

Na obszarze LGD „Wspólny Trakt” nie występują parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, jedynym cennym przyrodniczo terenem jest: Obszar Krajobrazu Chronionego „Iłża – Makowiec” o powierzchni 16 650 ha.

oraz „Błota Pakosławskie” o powierzchni 668,63 ha.

- Obszar Krajobrazu Chronionego „Iłża - Makowiec” położony jest w południowo – zachodniej części Gminy Skaryszew jest to kompleks leśny, który odznacza się dużymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, cenne biocenotycznie kompleksy leśne, swobodnie rozproszone zadrzewienia, malownicza dolina rzeki Modrzejowicy ze stawami oraz rozległymi połaciami łąk wzbogaconymi szuwarami, zakrzewieniami oraz ciekawie ukształtowaną rzeźbą terenu z uwidaczniającymi się zjawiskami krasowymi. Obszar Krajobrazu Chronionego „Iłża-Makowiec” na swoim obszarze skupia największe torfowiska w Polsce „Błota Pakosławskie” (Natura 2000)- występuje wiele gatunków roślin objętych całkowitą ochroną roślin reliktowych oraz gatunków zagrożonych wyginięciem - stwierdzono występowanie jęczyczki

syberyjskiej, wychodnia skamieniałości na obszarze wyrobiska złoża Wierzbica na nieużytkowanej ścianie pochodząca sprzed około 150mln lat temu. Powierzchnia całkowita obszaru to 16.650 ha. Planuje się utworzenie rezerwatu przyrody Pakosław (500ha)

- Na obszarze LGD występują pomniki przyrody tj. brzoza niska betula humilis, gnidosz królewski pedicularisceptrum carolinum, lipa w miejscowości Zalesice Kolonia, pozostałości kompozycji przestrzennej parków podworskich ze względu na wiele cennych gatunków rosnących drzew, głazy narzutowe we wsi Ruda Wielka i Zalesice (proponowane do ochrony w formie pomników przyrody).
- Na obszarze LGD wyróżniamy 15 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 14,63 ha, w tym 13 użytków ekologicznych na terenie leśnym (Gmina Skaryszew) -13,03 ha, 2 użytki ekologiczne zlokalizowane na terenie Gminy Kowala – 1,60 ha. Stanowią one cenne pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.
- Na obszarze LGD występują bogactwa naturalne:
 - Dwa złoża wapieni i margli, złoża kruszywa naturalnego kopaliny węglowe, surowce kruszywa naturalne, fosfory i torfy(Gmina Wierzbica). Na terenie gminy występuje kopalnia odkrywkowa wapieni i margli - eksploatacja zasobów prowadzona jest przez Lafarge Cement Polska S.A.
 - Piaszki, pospółki i żwiry, gliny, fosforyty, torfy (Gmina Skaryszew). Najpowszechniej występującymi i eksploatowanymi są utwory piaszczyste. Złożami udokumentowanymi na obszarze gminy jest „Maków – Zenonów”.

e) Lesistość

Gmina i Miasto Skaryszew – lasy zajmują 3 374,7 ha tj. 19,70% powierzchni gminy.

Na obszarze gminy występuje kompleks leśny „Makowiec”(Las Gębarzewski i Las Sołtysowski) o powierzchni 664 ha, kompleks leśny „Chomentów” o powierzchni 863 ha, kompleks leśny „Modrzejowice” o powierzchni 559 ha, kompleks leśny „Skaryszew” o powierzchni 705 ha. W południowo – zachodniej części gminy występuje kompleks leśny objęty ochroną prawną pod nazwą Obszar Krajobrazu Chronionego „Iłża-Makowiec” (16 650 ha) w skład którego wchodzi: Las Modrzejewski, Las Liwnik, Czarny Las i Olszyny. W Gminie Skaryszew ochroną prawną objęte jest 1 835 ha lasów wodochronnych, które chronią siedlisko wilgotne, zapewniające ich retencje.

Na obszarze gminy występują dwa parki wiejskie w Gębarzowie (pow. 3,5 ha) i Makowie (pow. 6,5) ha wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Warto zwrócić uwagę również na park w Chomentowie o powierzchni 2,7ha z dworem i zadrzewieniami, który nie należy do obiektów zabytkowych.

Gmina Kowala – lasy zajmują 457,9 ha tj. 6,13 %powierzchni gminy.

Do największych terenów leśnych na obszarze gminy zaliczyć możemy kompleksy leśne przy miejscowościach Kosów, Rożki, Kowala (ok. 18 ha), Dąbrówka Zabłotnia, Kolonia Parznice (ok.8ha) , Huta Mazowskańska Dolna (las prywatne).

Gmina Wierzbica – lasy zajmują 212,9 ha tj. 2,26 % powierzchni gminy, w 2006 roku w gminie zalesiono 8,15ha powierzchni.

Obszar LGD „Wspólny Trakt” jest słabo zalesiony 11,75% całkowitej powierzchni, największa lesistość występuje jedynie w Gminie Skaryszew.

f) Zasoby wodne

Obszar LGD „Wspólny Trakt” wchodzi w skład dorzecza rzeki Wisły, należy do zlewni rzek: Iłżanki i Radomki.

Iłżanka to rzeka o długości 77km, posiada wody o czystości - III klasa. Rzeka bierze swój początek w pobliżu miejscowości Gąsawy Rządowe (Gmina Jastrząb), przepływa przez Przedgórze Iłżeckie i Równinę Radomską, uchodzi do Wisły jako jej lewy dopływ w pobliżu miejscowości Chotcza Górna (Gmina Chotcza). Ważniejsze miejscowości położone nad Iłżanką to: Mirów, Iłża, Kazanów, Ciepiałów. W okolicach Iłży rzeka rozlewa się, tworząc system czterech jezior przepływowych. Główne dopływy Iłżanki to Małyszyniec, Modrzejowica.

Radomka to rzeka o długości 98km, posiada wody o czystości II klasie czystości, wypływa z Lasów Koneckich ok. 4km na południe od Przysuchy i biegnie w okolicy miejscowości: Wieniawa, Mniszek, Przytyk, Jedlińsk. W Toporni na rzece tej

znajduje się zbiornik wodny rekreacyjny. Ważniejsze dopływy Radomki to: Mleczna z Pacynką, Leniwa z Narutówką, Jastrzębianka, Szabasówka z Jabłonicą i Korzeniówką, Tymianka.

Mniejszymi rzekami na obszarze objętym LSR są rzeki: Modrzejowica, Kobylanka, Mucha, Oronka, Kosówka. Na Modrzejowicy znajduje się zespół stawów (hodowla ryb, retencja, wykorzystanie gospodarcze) o powierzchni 183,7 ha.

Gmina Kowala

Gmina Kowala należy do dwóch zlewni: rzeki Radomki (Potok Kosowski, Oronka) oraz rzeki Iłzanki (Kobylanka). Są to niewielkie ciek wodne o niskich stanach wód- zasilane roztopami lub deszczami w okresie letnim.

Zbiorniki wodne występują w Kosowie (ok.25ha) oraz w Mazowszanach

Gmina Wierzbica

Gmina Wierzbica należy do zlewni rzeki Iłzanka (Modrzejowica) oraz rzeki Radomka(Szabasówka i jej dopływ Oronka).

W Zalesicach – Kolonii (Gmina Wierzbica) znajduje się zbiornik wodny małej retencji o powierzchni lustra wody 1,12ha.

Gmina Skaryszew

Gmina Skaryszew należy do zlewni rzeki Iłzanka (Modrzejowica, Kobylanka, Mucha). Modrzejowica największa rzeka płynąca z południowego – zachodu na północny – wschód, zbiera dopływy głównie od północy.

g) Zanieczyszczenie środowiska

Największe zagrożenia środowiskowe na obszarze LGD „Wspólny Trakt” to:

- Degradacja powierzchni ziemi związana z zanieczyszczeniem gleb w pobliżu tras komunikacyjnych.
- Hałas – którego największym źródłem jest droga krajowa nr 7, nr 9.
- Degradacja powietrza przez źródła małej emisji, paleniska domowe, lokalne kotłownie, bliskość Miasta Radom, zanieczyszczenia transportowe.
- Dość wysoki stopień zanieczyszczenia wód, których źródłem są tereny zabudowy wiejskiej.
- Występowanie dzikich wysypisk śmieci (wysypiska te są sukcesywnie likwidowane, ale całkowicie nie udaje się ich wyeliminować).
- Powierzchniowa eksploatacja złóż surowców mineralnych.

Analiza otoczenia LGD (sąsiadujące administracyjnie gminy)

Środowisko w sąsiednich gminach jest mało zdegradowane. Procesy antropogeniczne w niewielkim stopniu powodują przekształcenia i zanieczyszczenie środowiska naturalnego. Degradacja wód powierzchniowych spowodowana jest niekontrolowanymi zrzutami ścieków z terenów zabudowanych, trafiających do gruntu i rowów melioracyjnych, a także wpływem nawozów oraz środków ochrony roślin z pól. Źródła skażenia powietrza pochodzą głównie z ciągów komunikacyjnych oraz braku uregulowanej gospodarki cieplnej, opierającej się na zasadzie indywidualnych palenisk domowych.

Czynnikiem wpływającym na zanieczyszczenie gleb jest nawożenie pól nawozami sztucznymi i stosowanie środków ochrony roślin oraz innych środków wykorzystywanych w działalności człowieka.

W analizowanym otoczeniu LGD, najwięcej zanieczyszczeń emitowanych jest w Mieście Radom. W wyniku rozwoju Radomia jako ośrodka przemysłowego nastąpiła degradacja środowiska naturalnego.

Uwarunkowania historyczne

Do ważnych wydarzeń historycznych na analizowanym obszarze zaliczyć należy Bitwę pod Kowalą 21 sierpień 1863 roku (Gmina Kowala). Pomimo podpalenia wsi przez wojska Rosyjskie Polacy zwyciężyli. Rosjanie byli niedostatecznie przygotowani, źle zorganizowani, dowodzeni.

Straty powstańców były dość znaczne, szacowało się że zginęło 200 osób. Po bitwie we wsi powstał pomnik wzniesiony przez Rosjan z napisem po rosyjsku „*Pamiętnik radiowemu 12 rot 26 piechotnego Mogilewskiego polka Prokopiu Smirnowu ubitemu w diele pri dierewni Kowala 8 awgusta 1863 godu*”. Pomnik został zapewne po 1915 r. zniszczony.

Straty poniesione przez mieszkańców wsi musiały być spore ponieważ był to czas tuż po zniwach a spłonęła pewnie nie jedna stodoła i spichlerz.

Miasto Skaryszew posiada bogatą przeszłość, tędy przechodził ważny szlak handlowy, węzeł drogowy do Radomia. Miasto było jednym z najstarszych ośrodków osadniczych na terenie Ziemi Radomskiej, wskazuje na to jego nazwa, która przez archeologów umieszczana jest w grupie nazw obok Gniezna, Gdańska, Ilży, Sieciechowa. Już od 1167 roku Skaryszew pełnił funkcję ośrodka handlowo – targowego, posiadającego Kościół, plac targowy i karczmę.

Na obszarze Gminy Wierzbica występują stanowiska archeologiczne z epoki kamienia wydobywano krzemień czekoladowy. Ludność kultury pucharów lejkowatych stworzyła w rejonie Gór Świętokrzyskich całe zagłębie wydobywcze, z którego zaopatrywali w krzemień znaczne obszary niżu europejskiego na odległość do 660km.

Uwarunkowania kulturowe

Dobra kultury materialnej

• Gmina i Miasto Skaryszew

- Prostokątny rynek z charakterystyczną zabudową,
- Kościół pw. św. Jakuba – pierwotnie drewniany (1170-87), posiada bogate wnętrze: obrazy i rzeźby z XVII-XVIII w., kopia obrazu van Dycka „Naigrywanie”,
- Zespół dworski z okresu późnego klasycyzmu XVIII/XIX w.- dwór, spichlerz, lamus i gorzelnia wraz z otaczającym parkiem w Makowie,
- Kościół parafialny pw. Zwiastowania N.P. Marii w Odechowie,
- Park z przełomu XIX i XXw. w Gębarzowie.

• Gmina Kowala

- Park wiejski o powierzchni 5,70 ha z okazałą aleją klonowo-jaworową z dawnym grodziskiem późnośredniowiecznym w Kowali, wzniesione na wysokość 4m, otoczone fosą i wałem,
- Barokowy kościół parafialny pw. św. Wojciecha z XV w. z ołtarzem głównym i dzwonnica późnobarokową w Kowali,
- Murowany dworek klasycystyczny z XIXw. w Kosowie,
- Cmentarz rzymsko – katolicki z XIXw. w Kowali,
- Liczne kapliczki: kapliczka murowana z 1909r. w Rudzie Małej, kapliczka przydrożna, murowana z pierwszego ćwierćwiecza XIX wieku w Romanowie, figura Matki Boskiej w Mazowszanach, kapliczka murowana w Trablicach,
- Modrzewiowy kościół parafialny z XVIIIw. w Bardzicach.

• Gmina Wierzbica

- Kościół parafialny pw. św. Stanisława wzniesiony w I poł. XVIIIw. z fundacji cystersów wąchockich w stylu barokowym, w ołtarzu głównym obraz Wskrzeszenie Piotrowina (I poł.XIXw.), liczne obrazy, rzeźby i epitafia z XVIIIw. (Odrestaurowano go w 1848 roku),
- Miejsce Pamięci Narodowej – pomnik w postaci głazu ku czci powstańców z 1863 roku,
- Cmentarze: Austriacki we wsi Ruda Wielka, Żydowski założony w XIX w. oraz cmentarz „holeryczny” założony w 1931 roku,
- Kopalnia krzemienia z epoki mezolitu,
- Droga krzyżowa z kamienia polnego w Dąbrówce Warszawskiej.

Na analizowanym obszarze występują następujące placówki, ośrodki kultury:

- Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Klub Sportowy „Orzeł”, Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Orlik”, Ludowy Zespół Sportowy, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy -Wierzbica,
- Gminna Biblioteka Publiczna, Gminne Centrum Informacji, Ośrodek Integracji Środowiskowej „Szansa”, Gminny Klub Sportowy „ZORZA” Kowala, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy LUKS - Kowala,

- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, Miejsko – Gminny Klub Sportowy, Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Skaryszewie.

Zadaniem Gminnego Centrum Informacji jest zapewnienie dostępu do najnowszej techniki i wyrobienie odpowiednich umiejętności mieszkańców poprzez przybliżenie społeczności lokalnej, szczególnie bezrobotnym szerokiego wachlarza usług teleinformatycznych oraz ich praktycznego wykorzystania w życiu codziennym. GCI ukierunkowany jest na ożywienie lokalnego rynku poprzez zapewnienie łatwego dostępu do wykorzystania nowoczesnych technologii przekazu informacji.

Ośrodek integracji środowiskowej „Szansa” jest to placówka opiekuńczo – wychowawcza wsparcia dziennego. Celem działania ośrodka jest zapewnienie opieki wychowawczej, wspieranie wszechstronnego rozwoju wychowanków, uczenie przestrzegania zasad współżycia społecznego, podnoszenie poziomu kultury osobistej, eliminowanie zaburzeń zachowania, prowadzenie doradztwa rodzinnego, rozwijane zainteresowań, uzdolnień wychowanków, pomoc w nauce, przeciwdziałanie alkoholizmowi (działania profilaktyczne).

Dobra kultury duchowej – tradycje, zwyczaje, obyczaje

Działalność kulturalna

Na obszarze objętym LSR pierwsze wzmianki o działalności kulturalnej mieszkańców odnotowano w ok. 1914 roku, kiedy to zaczął działać teatr przy starej remizie w Skaryszewie. Wystawiano wówczas m.in. sztuki: „Żywoć świętej Genowefy”, „Oświęcim”, „Zemsta cygana” (w latach 1934-1935). Około 1947 roku powstało Kółko Dramatyczne przy straży w Skaryszewie działało w nim kilkanaście osób. Inicjatorem jego powstania był kapelmistrz Orkiestry strażackiej, Zygmunt Ziembicki, który zajmował się sprawami organizacyjnymi kółka, prowadził próby. Przedstawienia cieszyły się dużym powodzeniem wśród mieszkańców, zatem niektóre wystawiane były kilkakrotnie, a grano m.in.: sztuki: „Grube ryby” (komedia obyczajowa), „Werbel domowy” (humorystyczna jednoaktówka miłosna), „Ostatnie Dni Oświęcimia”. Spektakle wystawiano zazwyczaj w miesiącach zimowych w nieogrzewanej remizie. Pieniądze ze sprzedaży biletów przeznaczane były przede wszystkim na zakup instrumentów dla orkiestry, a niewielka część przeznaczana była na potrzeby kółka m.in. organizowano wieczorki towarzyskie. Odbyło się również kilka spektakli na wyjeździe. Kółko Dramatyczne zapraszano było co roku na tradycyjne „jajeczko” do remizy. Tradycja spotkań wielkanocnych przetrwała w straży do dziś.

W okresie komunistycznym kółko straciło strażacką przynależność, zostało zarejestrowane przy nowo powstałym klubie „Gwardia” Skaryszew. Klub utworzył świetlicę miejską dla młodzieży. Na początku lat 50 –tych Kółko Dramatyczne przestało istnieć. Przyczyną rozpadu kółka był narzucony przez władzę repertuar, co bardzo nie podobało się aktorom.

Inną organizacją aktywnie działającą była Liga Kobiet, która powstała w latach 50 –tych w Skaryszewie. W okresie świątecznym członkinie ligi przygotowywały z dziećmi programy artystyczne, różne uroczystości.

W latach siedemdziesiątych 1970 roku w Skaryszewie powstała świetlica miejska dla młodzieży. W świetlicy spotykała się młodzież, która chciała uczestniczyć w życiu społecznym miasta. Tu powstał zespół teatralno-estradowy oraz zespół wokalny-muzyczny.

W roku 1977 oficjalnie utworzono Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury. W ośrodku działał już zespół muzyczny zaczęto organizować pierwsze dyskoteki dla młodzieży. Systematycznie zaczęto poszerzać ofertę kulturalno – edukacyjną dla dzieci i młodzieży, zaczęły działać liczne koła zainteresowań. W latach osiemdziesiątych powstały następujące zespoły muzyczne: grupa „M u Oczka”, zespół „Rewers”, „Femi”. W tym czasie popularna była muzyka rockowa wśród młodzieży. Organizowano więc w ośrodku cykl imprez pod nazwą „Skar - Rock”. Przy ośrodku kultury w Skaryszewie utworzył się zespół rockowo bluesowy „Daktyl”, zespół miał na swoim koncercie liczne osiągnięcia i sukcesy. Kolejny zespół „Akord” utworzyło czterech młodych skaryszewskich chłopców, jeden z członków zespołu gra obecnie w radomskim zespole „Lustro”.

Kilkadziesiąt lat temu na obecnym obszarze LGD „Wspólny Trakt” życie kulturalne mieszkańców skupiało się głównie wokół kościoła i straży. Kościół spełniał również funkcje społeczne, obok sfery duchowej. W latach 30 – tych funkcjonował chór przy kościele w Skaryszewie. Przed wojną powstało również Stowarzyszenie Młodzieży Katolickiej Męskiej i Żeńskiej.

Stowarzyszenie posiadało swój sztandar i jednolite stroje. Uczestniczki stowarzyszenia uczyły się m.in. gotować, szyć, a mężczyźni organizowali rozgrywki sportowe.

Obecnie Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Skaryszewie nastawiony jest przede wszystkim na edukację dzieci. W ośrodku prowadzone są zajęcia nauki gry na instrumentach dętych, zajęcia taneczne, aerobik, zajęcia dla dzieci podczas ferii zimowych i letnich. Przy domu kultury działa: Społeczne Ognisko Muzyczne, zespół folklorystyczny „Chomentowianki”, oraz Środowiskowa Drużyna Harcerska „Iskierki”. Kilka razy w roku w ośrodku odbywają się spotkania „Klubu Seniora”. Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Skaryszewie wydaje regionalną gazetę pn: „Informator Ziemi Skaryszewskiej”. W Ośrodku Kultury odbywały się wystawy lokalnych artystów, malarzy.

Produkty tradycyjne

Promocją kuchni regionalnej zajmuje się Zespół Folklorystyczny „Chomentowianki” ze Skaryszewa. Własnoręcznie wykonane potrawy przez członkinie zespołu prezentowane są m.in. na imprezach w Muzeum Wsi Radomskiej, w radomskich centrach handlowych, na Jarmarku podczas Skaryszewskich Wstępów. Do specjalów kulinarnych należą pierogi z wody, pierogi pieczone, pierogi z pieczarkami w cieście, certyfikowane zawijoki, kapusta z grochem, oraz babka drożdżowa z kruszonką, rodzynkami i polewą cytrynową.

Pani Ewa Jastrzębska, kierownik Zespołu „Chomentowianki” otrzymała wyróżnienie – certyfikat w konkursie gastronomicznym „Kulinarne dziedzictwo Mazowsza” za promocję potrawy regionalnej pod nazwą „zawijoki”. Konkurs organizowany był przez „Tygodnik Radomski” oraz Porozumienie Tygodników Mazowsza.

Na obszarze Gminy Wierzbica warto wypromować następujące produkty kulinarne: pierogi, wyroby wędliniarskie (kielbasy), tatar – danie firmowe oraz alkohole: wina, nalewki.

Artyści lokalni

- Zdzisław Doleżyński (Miasto i Gmina Skaryszew) – malarz, gawędziarz, członek Związku Polskich Artystów Plastyków (okręg Radom), uczestnik wielu wystaw w Polsce jak i zagranicą.
- Marian Jarzemski (Miasto i Gmina Skaryszew) – malarz, profesor w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie, prowadzi pracownię specjalizacji malarstwa w kraju i zagranicą. Uprawia malarstwo sztalugowe, architektoniczne realizując je we własnych technikach strukturalnych, emalii na blasze i w mozaice.
- Joanna Łągowska (Miasto i Gmina Skaryszew) – malarka, autorka wielu prac wystawianych m.in. na: Indywidualnej Wystawie Malarstwa i Rysunku Wojewódzki Ośrodek Kultury i Sztuki RESURSA w Radomiu, Indywidualnej Wystawie Malarstwa Galeria „Okna Budimeksu” w Warszawie. Artystka obecnie nie mieszka na obszarze Skaryszewa.
- Genowefa Lament Bujaczanka (Miasto i Gmina Skaryszew) – solistka, tancerka ludowa, założycielka i kierowniczką zespołu folklorystycznego „Bujaczanki”.
- Sportowcy (Gmina Wierzbica) - Włodzimierz Zawadzki – zapaśnik, mistrz olimpijski, Jacek Zieliński –piłkarz

Na szczególną uwagę wśród artystów lokalnych analizowanego obszaru LGD zasługują:

- Emilia Gowin-Pacula (Miasto i Gmina Skaryszew) – artysta, fotografik, współpracowała ze „Słowem Ludu”, „Echem dnia” i TVP, publikowała teksty i zdjęcia w ilustrowanych czasopismach ogólnopolskich również „Rzeczpospolitej”. Osiągnięcia: dwukrotne wyróżnienie w Fotograficznych Mistrzostwach Polski, prace Pani Emilii wystawiane były na wystawach pokonkursowych w Muzeum Plakatu w Wilanowie, Muzeum Etnograficznym w Warszawie, oraz na wystawie promującej kulturę Polski w Dublinie. Tematyką twórczości fotograficznej i dziennikarskiej tej artystki jest tematyka regionalna, lokalna i kulturalna. Zatem zdjęcia i teksty obrazujące Jarmark Koński w Skaryszewie, miejscową ludność, krajobrazy są nieodłącznym elementem prac Pani Emilii. Zdjęcia artystki lokalnej z Tradycyjnych „Wstępów” zamieszczono w Albumie Bolesława Jagielskiego „Polskie konie” wydanym przez Arkady.
- Zespół Ludowy „Chomentowianki” w Skaryszewie - Zespół powstał w maju 1986 roku i uświetnia wiele imprez gminnych oraz imprez w regionie. „Chomentowianki” występują zawsze podczas Dożynek Wojewódzkich, Powiatowych i Gminnych na Przeglądzie Obrzędów Wsi w Zaborowiu na Festiwalu Ludowym im. Józefa Myszki w Iłży,

na skaryszewskich „Wstępach” oraz wielu innych imprezach organizowanych poza gminą, powiatem. Zespół często zapraszany jest do Muzeum Wsi Radomskiej gdzie oprócz koncertu przygotowuje potrawy ludowe. Zespół „Chomentowianki” w 2000 roku otrzymały nagrodę pieniężną od Starosty Radomskiego za działalność artystyczną i promocję regionu radomskiego podczas II Ogólnopolskich Targów Papryki w Przytyku i Dożynek Prezydenckich w Spale.

Imprezy (najważniejsze, najciekawsze-wyróżniające obszar)

Miasto i Gmina Skaryszew

Do tradycji na analizowanym obszarze należy **Skaryszewski Jarmark Koński – Tradycyjne „Wstępy”**, jest to impreza 2-dniowa handlowo – folklorystyczna. Impreza ta odbywa się od kilkuset lat zawsze w pierwszy, wstępny poniedziałek Wielkiego Postu na ulicach miasteczka w formie pikniku ludowego. Imprezie towarzyszą występy zespołów folklorystycznych, wystawy twórczości ludowej, pokazy kowalstwa artystycznego, konkursy o koniach, zawody sportowe.

Podczas jarmarku eksponowane są przede wszystkim konie, zjeżdżają się hodowcy koni, rolnicy, eksporterzy z całego kraju oraz zagranicy, można zakupić również akcesoria rymarskie, sprzęt rolniczy czy wyroby rzemieślnicze.

Zakup koni wiąże się również z szeregiem obyczajów np.: „przebijaniem ceny” lub litkup.

Jarmark Koni pociągowych i roboczych w Skaryszewie jest największą imprezą w Polsce oraz w Europie, co roku odwiedza go ok. 10 000 osób i wystawianych jest około 1000-1 500 koni.

Organizatorem jarmarku jest Urząd Miasta i Gminy Skaryszew.

Festyn Przedsiębiorczości Miasta i Gminy Skaryszew to kolejna impreza wpisująca się w stały kalendarz gminy, w latach osiemdziesiątych nazywana „Skaryszewskie Dni Kultury”. Do lat dziewięćdziesiątych impreza miała za zadanie prezentować dorobek artystyczny zespołów Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury oraz zaproszonych gości. Następnie zmieniono charakter imprezy na Skar-blues, Skar-rock, Skar-pank i obecnie odbiorcami koncertów jest głównie młodzież. Na Festyn Przedsiębiorczości Miasta i Gminy Skaryszew zapraszane są zespoły, które odniosły już pewne sukcesy estradowe., Koncerty te poprzedzane są występami zespołów MGOK oraz zapraszanych amatorskich grup muzycznych.

W Skaryszewie co roku w maju odbywa się **Ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej**. Jest to szansa do zaprezentowania dorobku artystycznego solistów, duetów dziecięcych, młodzieżowych, oraz promowania dziecięcej twórczości religijnej. Festiwal daje możliwość wymiany pomysłów doświadczeń w zakresie upowszechniania śpiewu wśród dzieci. Organizatorem imprezy jest szkoła podstawowa, parafia oraz Urząd Miasta i Gminy w Skaryszewie.

Gmina Wierzbica

Ogólnopolski Turniej Zapaśniczy w Wierzbicy o „Puchar Wójta Gminy Wierzbica”- zapasy kadetów i młodzików – styl klasyczny.

Gminny Festyn Integracyjny w Rudzie Wielkiej– celem festynu jest integracja środowiska lokalnego oraz promowanie zdrowego stylu życia, konkurencje rodzinne, sport i rekreacja, impreza cykliczna, organizowana w czerwcu.

Ogólnopolskie Zawody Młodzieżowe w halowej piłce nożnej- organizowane w lutym.

Ogólnopolski Turniej Zapaśniczy o „Puchar Wójta Gminy Wierzbica” (maj).

Gminny Konkurs Recytatorski (marzec).

Gminny Festyn Majowy (maj).

Rodzinne Zawody Wędkarskie w Zalesicach (czerwiec).

Gmina Kowala

Festyn rodzinny – program sportowo – artystyczny, impreza organizowana w przedostatnią niedzielę sierpnia,

Bitwa pod Kowalą – rekonstrukcja bitwy odbywa się w styczniu na ternie skansenu, Muzeum Wsi Radomskiej, organizatorami imprezy jest Stowarzyszenie Miłośników Barwy i Tradycji 11 Pułku Ułanów Legionowych z Radomia.

Widowisko historyczne poświęcone jest zwycięskiej bitwie Powstania Styczniowego pod Kowalą z 21 VIII 1863 roku. Autorem scenariusza jest nauczyciel historii z III LO im. Dionizego Czachowskiego w Radomiu, Przemysław Bednarczyk.

Z okazji 100-lecia swojej szkoły przygotował widowisko poświęcone patronowi liceum, który od stycznia do listopada 1963 roku stoczył w regionie radomskim najwięcej walk z Rosjanami.

W inscenizacji uczestniczyło około siedemdziesięciu osób m.in. członkowie grup rekonstrukcji historycznej z całego kraju, Radomski Oddział Stowarzyszenia Kawaleryjskiego im. 11 Pułku Piechoty Ułanów Legionowych, Międzyszkolny Klub Jeździecki "Cwał", uczniowie i harcerze. Uczestnicy grup rekonstrukcyjnych to prawdziwi pasjonaci, którzy mają w swoim wyposażeniu oryginalne eksponaty.

Rekonstrukcja Bitwy pod Kowalą jest tradycją patriotyczną, którą warto pielęgnować, impreza ta może stać się wizytówką regionu i przyciągnąć turystów, pasjonatów, młodzież szkolną.

Turniej Piłki Halowej- impreza odbywa się na przełomie czerwca i lipca.

Obszar LGD „Wspólny Trakt” cechuje się występowaniem wielu spójnych elementów.

Analizowany obszar LGD jest terenem o charakterze rolniczym, podobnym ukształtowaniu powierzchni, o dużych walorach przyrodniczych, krajobrazowych. Obszar LGD w większości położony jest na Równinie Radomskiej, charakteryzuje się małym zagęszczeniem rzek, brakiem jezior. Elementem ukazującym spójność obszaru pod względem geograficznym jest Obszar Krajobrazu Chronionego „Iłża – Makowiec” oraz sieć wód powierzchniowych, gdyż obszar LGD „Wspólny Trakt” należy do zlewni rzek: Iłżanki i Radomki. O specyfice terenu decyduje również spójność kulturowa i historyczna. Obszar LGD posiada bogatą historię związaną z Powstaniem Styczniowym na tych obszarach („Bitwa pod Kowalą”), na obszarze Gminy Wierzbica występują liczne miejsca pamięci, cmentarze. Tradycje, obyczaje, obrzędy związane są z kościołem i mocno zakorzenione w mieszkańcach. Niegdyś całe życie mieszkańców toczyło się wokół kościoła, oraz straży pożarnej.

Działalność kulturalna obszaru jest bardzo bogata, związana z historią konia pociągowego, zakłada się wzbogacenie imprez, wydarzeń kulturalnych o nowe atrakcje, duży potencjał kryje się w rzemieślnictwie m.in. kowalu artystycznym, usługach stolarskich, garbarstwie, rymarstwie, oraz kuchni regionalnej.

3. Ocena społeczno - gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego oraz poziomu aktywności społecznej

Liczba ludności

Liczba mieszkańców na analizowanym obszarze w okresie od 1997 do 2006 roku przedstawiała się w następujący sposób.

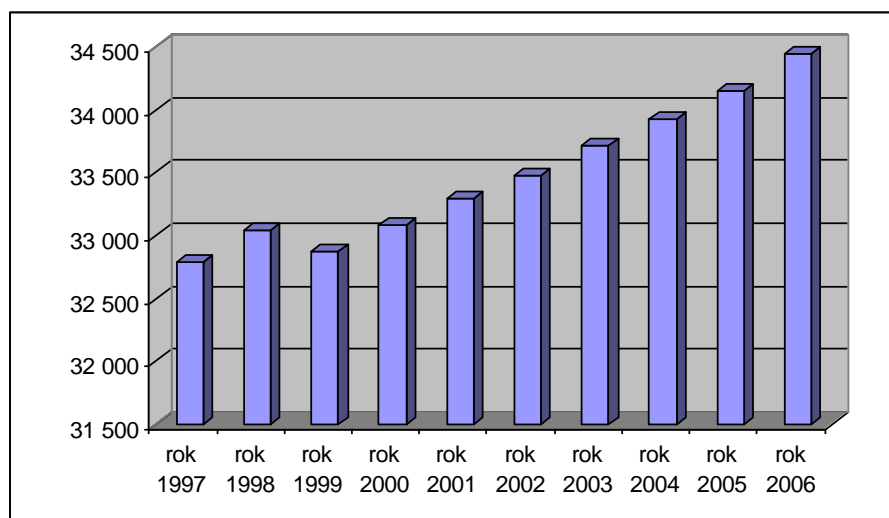
Stan ludności w poszczególnych latach wg stałego miejsca zameldowania

Rok	Gminy			Razem LGD
	Skaryszew (gmina i miasto)	Wierzbica	Kowala	
1997	12 768	10 319	9 700	32 787
1998	12 851	10 306	9 881	33 038
1999	12 798	10 265	9 810	32 873
2000	12 899	10 259	9 922	33 080
2001	12 963	10 246	10 089	33 298
2002	13 032	10 222	10 223	33 477
2003	13 144	10 213	10 362	33 719
2004	13 221	10 214	10 495	33 930
2005	13 331	10 207	10 617	34 155
2006	13 470	10 194	10 781	34 445

Źródło: GUS

Na przestrzeni lat 1997- 2006 liczba ludności na analizowanym obszarze zwiększyła się o 1 658 osób. Liczba ludności rosła systematycznie od 1999 roku.

Stan ludności LGD w poszczególnych latach wg stałego miejsca zameldowania na analizowanym obszarze

Źródło: GUS

Gęstość zaludnienia

Dane 2006						LGD	
Miasto i Gmina Skaryszew		Gmina Wierzbica		Gmina Kowala		Gęstość zaludnienia	Powierzchnia
Gęstość zaludnienia	Powierzchnia	Gęstość zaludnienia	Powierzchnia	Gęstość zaludnienia	Powierzchnia		
78 os/km ²	171 km ²	107 os/km ²	94 km ²	144 os/km ²	75 km ²	101 os/km ²	340 km ²

Źródło: GUS

Gęstość zaludnienia na obszarze LGD „Wspólny Trakt” w 2006 roku wyniosła 101 osób na km². Analizując poszczególne gminy należące do LGD obserwujemy najniższą gęstość zaludnienia w Mieście i Gminie Skaryszew.

Dane 2006	Powierzchnia	Gęstość zaludnienia
LGD „Wspólny Trakt”	340 km ²	101 os/km ²
powiat radomski	1 530 km ²	95 os/km ²
województwo mazowieckie	35 557 km ²	145 os/km ²

Źródło: GUS

Gęstość zaludnienia województwa mazowieckiego wynosi 145 os/km², powiatu radomskiego 95 os/km², natomiast LGD „Wspólny Trakt” 101 os/km².

Gęstość zaludnienia obszaru LGD w stosunku do powiatu jest wyższa natomiast w stosunku do województwa jest niższa.

Przyrost naturalny

Przyrost naturalny w latach 1997-2006

Rok	gmina			Ogółem obszar LGD
	Skaryszew (miasto i gmina)	Wierzbica	Kowala	
1997	42	48	53	143
1998	56	33	55	144
1999	13	60	54	127
2000	56	12	69	137
2001	34	14	66	114
2002	59	- 4	49	104
2003	38	14	46	98
2004	23	17	49	89
2005	29	5	57	91
2006	58	17	32	107

Źródło: GUS

Na obszarze LGD „Wspólny Trakt” w latach 1997-2006 obserwujemy dodatni przyrost naturalny, z tendencją spadkową od 1997 roku ubyło 36 osób.

Saldo migracji

Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w latach 1997-2006

Rok	gmina			Ogółem obszar LGD
	Skaryszew (miasto i gmina)	Wierzbica	Kowala	
1997	19	- 11	37	45
1998	26	- 46	126	106
1999	14	- 6	- 6	2
2000	45	- 18	43	70
2001	30	- 28	101	103
2002	10	- 20	84	74
2003	74	- 23	93	144
2004	54	- 16	84	122
2005	81	- 12	64	133
2006	81	- 30	133	184

Źródło: GUS

Od 1997 do 2006 roku na analizowanym obszarze przybyło 139 osób, przez cały okres obserwujemy dodatnie saldo migracji. Analizując poszczególne gminy najgorsza sytuacja występuje w Gminie Wierzbica – od 1997 roku odnotowujemy ujemne saldo migracji.

Struktura ludności

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

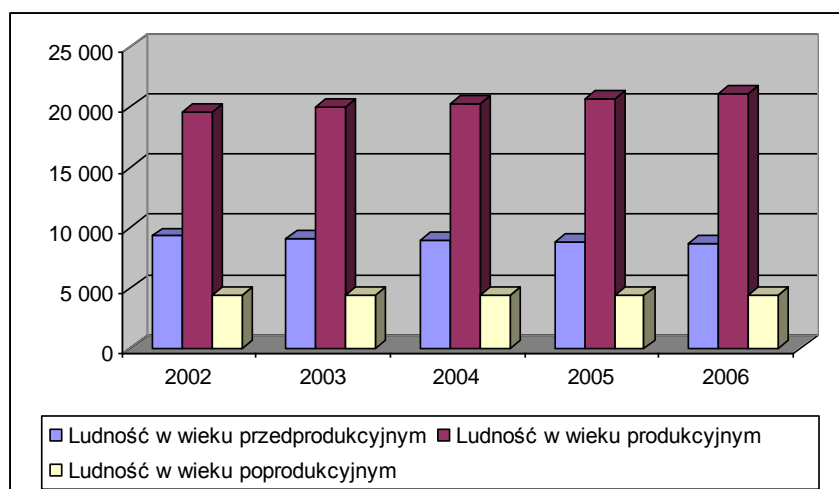
Gminy	Lata	2002	2003	2004	2005	2006
Skaryszew	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	3 737	3 667	3 626	3 545	3 513
	Ludność w wieku produkcyjnym	7 521	7 710	7 806	8 013	8 168
	Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 738	1 727	1 727	1 730	1 740
Wierzbice	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2 672	2 580	2 479	2 399	2 334
	Ludność w wieku produkcyjnym	6 023	6 096	6 195	6 261	6 337
	Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 440	1 444	1 429	1 424	1 420
Kowala	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2 943	2 896	2 882	2 869	2 868
	Ludność w wieku produkcyjnym	6 011	6 177	6 298	6 406	6 577
	Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 240	1 251	1 276	1 296	1 302
Razem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	9 352	9 143	8 987	8 813	8 715
	Ludność w wieku produkcyjnym	19 555	19 983	20 299	20 680	21 082
	Ludność w wieku poprodukcyjnym	4 418	4 422	4 432	4 450	4 462

Źródło: GUS

W latach 2002 - 2006 liczba ludności na analizowanym obszarze LGD w wieku:

- przedprodukcyjnym – zmniejszyła się o 637 osób,
- produkcyjnym – zwiększyła o 1 527 osób,
- poprodukcyjnym – zwiększyła się o 44 osób

Struktura ludności na analizowanym obszarze w 2006 roku

Źródło: GUS

Sytuacja na rynku pracy

Liczba osób pracujących na analizowanym obszarze

Liczba osób zatrudnionych ogółem	gminy			razem
	Skaryszew (gmina i miasto)	Wierzbica	Kowala	
2003	1 234	795	642	2 671
2004	912	803	580	2 295
2005	1 066	875	568	2 509
2006	1 181	858	605	2 644

Źródło: GUS

W 2006 roku na obszarze objętym LSR zatrudnienie znalazło 2 644 osoby. Analizując poszczególne wskaźniki znajdujące się w powyższej tabeli możemy stwierdzić, że liczba osób pracujących na obszarze LGD „Wspólny Trakt” uległa zmniejszeniu w latach 2003-2006 o 27 osób.

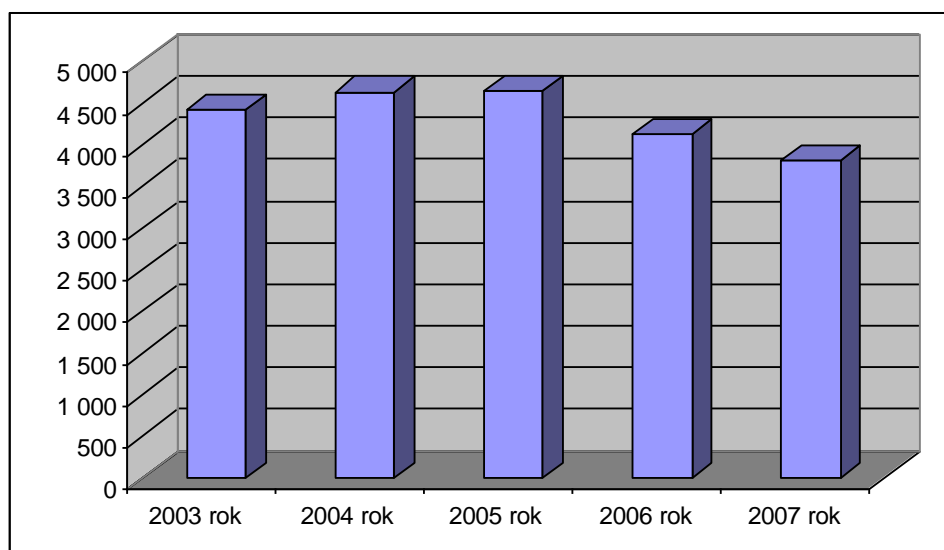
Bezrobocie na analizowanym obszarze w poszczególnych latach

Liczba osób bezrobotnych ogółem	gminy			razem
	Skaryszew (gmina i miasto)	Wierzbica	Kowala	
2003	1 549	1 554	1 323	4 426
2004	1 783	1 521	1 330	4 634
2005	1 711	1 508	1 417	4 636
2006	1 569	1 321	1 228	4 118
2007	1 485	1 283	1 048	3 816

Źródło: GUS

W roku 2007 bez pracy pozostawało 3 816 osób na analizowanym obszarze, czyli ok. 17,88% osób w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni lat 2003-2007 liczba osób bezrobotnych na analizowanym obszarze zmniejszyła się o 610 osób.

Bezrobocie na obszarze LGD w latach 2003-2007

Źródło: GUS

Stopa bezrobocia

Stan na 30 czerwca 2008 r.	Bezrobotni w tyś.	Stopa bezrobocia w %
powiat radomski	13,8	26,3 %
województwo mazowieckie	187,8	7,8 %
Polska	1455,3	9,6 %

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy, GUS

Wg danych powiatowego urzędu pracy w Radomiu stopa bezrobocia w maju 2008 roku w powiecie radomskim wyniosła 26,5%, a w czerwcu już 26,3%.

Analizując bezrobocie na koniec czerwca 2008 roku, należy zauważyć bardzo wysoki poziom stopy bezrobocia powiatu radomskiego w porównaniu z danymi – stopą bezrobocia na szczeblu wojewódzkim oraz kraju.

Gospodarka

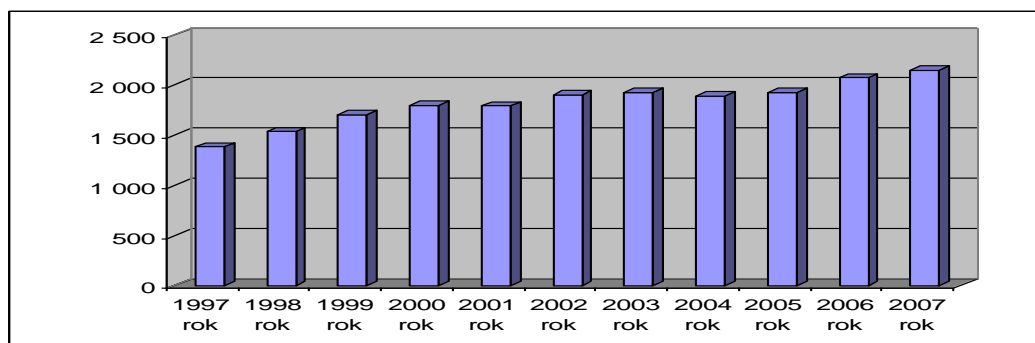
Ilość podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach

lata	gminy			Ogółem - LGD
	Skaryszew	Wierzbica	Kowala	
1997	543	398	444	1 385
1998	590	480	464	1 534
1999	644	566	497	1 707
2000	686	600	514	1 800
2001	696	598	497	1 791
2002	723	647	536	1 906
2003	755	626	550	1 931
2004	736	610	549	1 895
2005	774	616	538	1 928
2006	891	614	569	2 074
2007	956	592	601	2 149

Źródło: GUS

Od 1997 do 2007 roku na obszarze LGD przybyło 764 podmioty gospodarcze. Liczba podmiotów gospodarczych na analizowanym obszarze nie rosła jednak systematycznie.

Ilość podmiotów gospodarczych na obszarze LGD w poszczególnych latach

Źródło: GUS

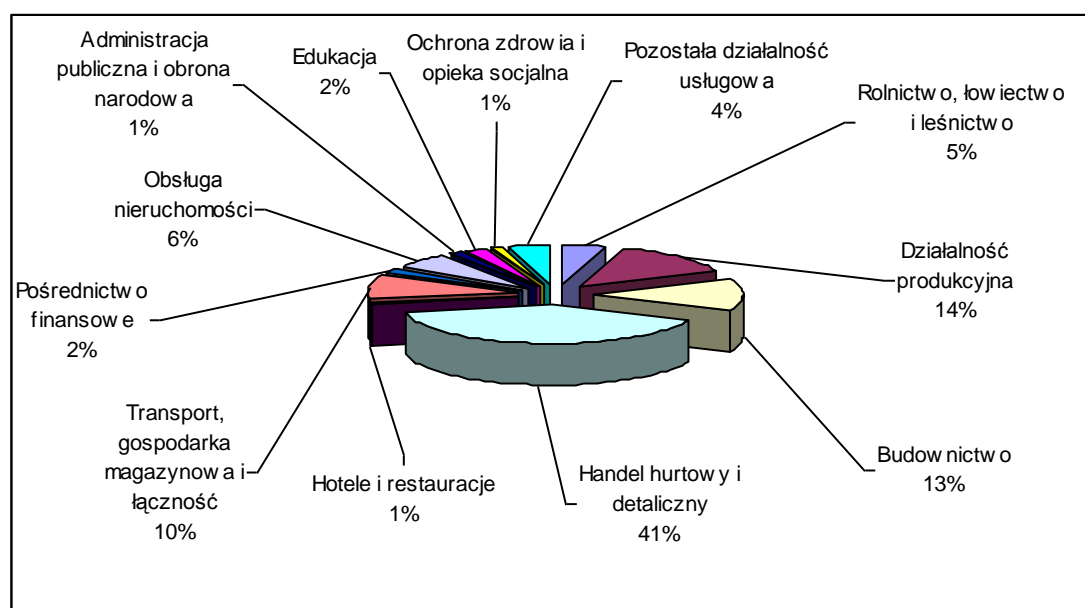
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD w 2007 roku na analizowanym obszarze

Sekcja	Nazwa sekcji	gminy			Razem
		Skaryszew	Wierzbica	Kowala	
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	54	17	32	103
B	Rybołówstwo i rybactwo	1	0	2	3
C	Górnictwo i kopalnictwo	2	1	5	8
D	Działalność produkcyjna	126	70	93	289
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	1	0	1
F	Budownictwo	109	104	72	285
G	Handel hurtowy i detaliczny	454	185	211	850
H	Hotele i restauracje	9	6	5	20
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	57	74	76	207
J	Pośrednictwo finansowe	21	9	18	48
K	Obsługa nieruchomości	31	63	35	129
L	Administracja publiczna i obrona narodowa	16	7	6	29
M	Edukacja	21	19	12	52
N	Ochrona zdrowia i opieka socjalna	12	10	7	29
O	Pozostała działalność usługowa komunalna, socjalna i indywidualna	43	26	27	96
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0
Q	Organizacje i zespoły międzynarodowe	0	0	0	0
OGÓLEM		956	592	601	2 149

Źródło: GUS

Biorąc pod uwagę branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie LGD, zauważyć można zdecydowaną przewagę sektora handlu detalicznego i hurtowego (ok. 41 %). Kolejnymi, najbardziej aktywnymi sektorami w gospodarce na analizowanym obszarze jest działalność produkcyjna (ok. 14 %) oraz budownictwo (ok. 13 %).

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD w 2007 na analizowanym obszarze

Źródło: GUS

Spis powszechny średnia gospodarstwa powierzchnia ilość gospodarstw

Grupa użytków rolnych	Liczba gospodarstw rolnych wg stanu na rok 2002			
	Miasto i Gmina Skaryszew	Gmina Wierzbica	Gmina Kowala	Ogółem LGD „Wspólny Trakt”
do 1 ha włącznie	579	312	959	1 850
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	436	348	563	1 347
od 2 do mniej niż 5 ha	589	504	563	1 656
od 5 do mniej niż 7 ha	296	209	148	653
od 7 do mniej niż 10 ha	288	120	88	496
od 10 do mniej niż 15 ha	204	77	30	311
od 15 do mniej niż 20 ha	49	28	6	83
od 20 do mniej niż 50 ha	21	22	0	43
powyżej 50 ha	0	0	0	0

Źródło: GUS

Obszar LGD „Wspólny Trakt” ma zasadniczo charakter rolniczy. Rolnictwo jest podstawowym działem gospodarki stanowiącym o rozwoju społeczno - gospodarczym analizowanego obszaru. Gleby cechują się średnią jakością produkcji rolniczej przeważają gleby kompleksu żytniego.

Obszar LGD „Wspólny Trakt” ma możliwości stać się zapleczem gospodarki rolnej na potrzeby rynku dla Miasta Radom (Radomska Giełda Rolna), jednakże struktura gospodarstw rolnych na terenie LGD jest rozdrobniona, należy dążyć do tworzenia wyspecjalizowanych wielohektarowych gospodarstw rolnych oraz eliminowania małych gospodarstw rolnych. Zatem potencjał produkcyjny LGD „Wspólny Trakt” wynika z ukierunkowania rozwoju rolnictwa oraz procesu koncentracji ziemi, rolnikom odchodzącym od rozdrobnionej struktury agrarnej należy przygotować programy kwalifikacyjne do innych zawodów.

Na analizowanym obszarze obserwujemy również gospodarstwa specjalizujące się w produkcji mięsa wieprzowego.

Na obszarze LGD występuje Miasto Skaryszew, które koncentruje budownictwo mieszkaniowe, pełni funkcję usługową, przemysłową oraz obsługi komunikacji i transportu.

Sytuacja gospodarcza Miasta Skaryszew oraz gmin należących do LGD „Wspólny Trakt jest dość dobra.

Najbardziej wyróżniającymi się branżami w działalności gospodarczej obszaru LGD są:

- garbarstwo, producenci skór, sprzedaż detaliczna (Gmina Kowala)
- kowalstwo, brukarstwo, usługi stolarskie, transport samochodowy, sprzedaż detaliczna (Miasto i Gmina Skaryszew)
- transport, produkcja materiałów budowlanych, garbarstwo, zakład pierza (Gmina Wierzbica)

Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, rozwój turystyki w regionie powinien spowodować wzrost podmiotów gospodarczych w szczególności w branżach tradycyjnych, kowalstwo, garbarstwo, stolarstwo oraz wiele innych ginących zawodów. Zakłada się, że sytuacja gospodarcza analizowanego obszaru znacznie się poprawi, zmniejszy się bezrobocie, migracja do dużych miast.

Wykaz największych przedsiębiorstw na terenie LGD „Wspólny Trakt”

Lp.	Wykaz największych przedsiębiorstw na obszarze LGD „Wspólny Trakt”	Lokalizacja
1.	Przedsiębiorstwo "JADAR" PTE, Skaryszew- producent kostki brukowej i galanterii betonowej	Miasto i Gmina Skaryszew
2.	PPHU "COBRA-tex", Skaryszew – producent skór, odzieży skórzanej i wyrobów dziewiarskich	
3.	Zakład Transportowo - Usługowy "TRANSJAN", Skaryszew	
4.	Przedsiębiorstwo Rolno - Przemysłowe "ROLBUD", Skaryszew	

5.	Huta Szkła Gospodarczego "SOLBIKA", Maków	
6.	Huta Szkła Gospodarczego „ORKA”, Makowiec	
7.	Zakład Wyrobów Chemicznych „MAXPRO”, Makowiec	
8.	Masarnia PPHU „MAMBA”- produkcja wędlin, Skaryszew	
9.	Masarnia „PAKIZ” s.c., Maków Nowy	
10.	Zakład Przetwórstwa Spożywczego „MAKÓW” – przetwórstwo warzyw, owoców, runa leśnego, Maków Nowy	
11.	Skup i przerób skór surowych (Maków Nowy) oraz konfekcja skórzana (Maków)	
12.	Zakład Materiałów Budowlanych, Makowiec	
13.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „SKARPOL II” s.c. – producent kostki brukowej, Skaryszew	
14.	Piekarnie –Skaryszew, Modrzejowice	
15.	Garbarnie w Sołtykowie, Skaryszewie, Dzierzkówku Nowym, Modrzejowicach	
16.	Młyny zbożowe, Skaryszew, Chomentów	
17.	Tartaki i skup drewna, Anielin, Tomaszów, Huta Skaryszewska, Chomentów-Puszcz	
18.	Punkt skupu żywca dla firmy "CONSTAR", Odechów	
19.	DELLI – producent obuwia, Trabllice - Marek Przemyski	
20.	DELTRANS, Młococin Mniejszy - Mieczysław i Artur Delikt	
21.	EURO – PATREX - Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, Kowala	
22.	MAN – Budownictwo Ogólne, Kosów - Zbigniew Maj	
23.	MARICON s.c – Międzynarodowy Transport i Spedycja, Trabllice	
24.	PLAST – SYSTEM, Producent okien PCV, z aluminium i drewna, Kowala	
25.	NARGILA – Zakład Mechaniczny, Kosów - Marek Mąkosa	
26.	PATREX - Przedsiębiorstwo Handlowo-Transportowe, Kowala	
27.	Piekarnia, Kotarwice - Chelmińska Beata	Gmina Kowala
28.	Piekarnia „MAK”, Kowala - Józef Kościelniak	
29.	Piekarnia, Trabllice - Matyga Aldona i Mariusz,	
30.	PPHU MEBLE-MICHALCZEWSKI, Mazowszany - Michalczewski Paweł	
31.	PPHU ROMERO, Kosów - Alicja Czwaro	
32.	STAN – TRANS, Kowala - Ireneusz Stanik	
33.	TRANS-LUZ s.c., Parznice - Ewa i Wojciech Gębscy	
34.	ZŁOTY KARPIK – Zająd Rybacki, Kosów - Halina Przybylska	
35.	ŻELBET, Rożki - Gomuła Maria i Edward	
36.	Smurfit – Korsnas Paper Sacks Polska Sp. z o.o., Rzeczków	
37.	Zakład Produkcji Styropianu "IZOLACJA", Wierzbica	
38.	"REMUR - TRANS" Sp.z o.o., Wierzbica	
39.	Spółka "RAFIZ" - Strygner Jerzy i Dyczkowscy	Gmina Wierzbica
40.	"TOMAR" - s.c. Jarząbek Tomasz i Stanisław, Rzeczków	
41.	"HENMAR" - s.c. Krystyna i Henryk Piechurscy	
42.	Garbarnia "ZADORA" Dorota i Robert Załęccy	
43.	„REM – WIERZBICA” Sp.zo.o. Zakład Remontowo Budowlany, Rzeczków Kolonia	

Baza noclegowa i gastronomiczna – działalność firm

Lp.	Wykaz Bazy gastronomicznej, noclegowej	Lokalizacja
1.	„Leśny Dwór”, Wincentów k. Skaryszewa Restauracja, Hotel i Dom Weselny	Miasto i Gmina Skaryszew
2.	„Cyganeria” – Restauracja, Hotel, Skaryszew	
3.	Restauracja Jubilatka, H. Giermakowska, Skaryszew	
4.	Pub „Oaza”, Skaryszew	
5.	Gospodarstwo Rybackie, Agroturystyczne „Złoty Karaś”, Skaryszew	
6.	Zajazd Rybacki Złoty Karpik , Kosów - miejsca noclegowe, gastronomia Halina Przybylska	Gmina Kowala
7.	Bar „U Antoniego” Młodozin Mniejszy	Gmina Wierzbica
8.	Dom Weselny „Aster” Wierzbica	
9.	Mini Bar „FIVE” Wierzbica	
10.	PLAY-BUB Wierzbica	
11.	BAR „U Maćka” Wierzbica	
12.	BAR Mała Gastronomia Wierzbica	
13.	„TRANS-BAR” Wierzbica	

Organizacje pozarządowe

- Zespół Ludowy Chomentowianki (zarejestrowany przez Koło Gospodyń Wiejskich Chomentowianki), Koło Gospodyń Wiejskich w Gębarzewie (Miasto i Gmina Skaryszew), Drużyna Harcerska Iskierki (Miasto i Gmina Skaryszew), Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Skaryszewskiej (TPZS), Związek Emerytów i Rencistów (Miasto i Gmina Skaryszew), Ochotnicze Straże Pożarne – 467 strażaków, 16 OSP (Miasto i Gmina Skaryszew), 275 strażaków, 6 OSP (Gmina Wierzbica), 97 strażaków, 4 OSP (Gmina Kowala), Orkiestra Dęta OSP w Skaryszewie, Katolickie Stowarzyszenie „Betania”, MOSTÓW k/CZĘSTOCHOWY, Oddział w Wierzbicy, Świetlica Socjoterapeutyczna „Ancora” (Gmina Wierzbica), Gminny Klub Sportowy „ORZEL” (Gmina Wierzbica), Międzyskolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „ORLIK” (Gmina Wierzbica), Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „LUKS” w Rudzie Wielkiej (Gmina Wierzbica), Ludowy Klub Sportowy Zalesice (Gmina Wierzbica), Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rudy Wielkiej i Okolic „Nasza Ruda” w Rudzie Wielkiej (Gmina Wierzbica), 6 Kół Gospodyń wiejskich w Wierzbicy, Polanach, Pomorzanach, Łączanach, Zalesicach, Rudzie Wielkiej (Gmina Wierzbica), Gminny Klub Sportowy „ZORZA” Kowala, Ludowo-Uczniowski Klub Sportowy „LUKS” w Parznicach, Stowarzyszenie „Dzieci Naszej Wsi” – Skaryszew, Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych i Przewlekłe Chorych PROVIDENTIAE DEI – Skaryszew, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych – Skaryszew, Parafialny Zespół „Caritas” przy parafii w Skaryszewie i Makowcu, Uczniowskich Klubów Sportowych, LZS w Skaryszewie, Kluby sportowe: „Skaryszewianka” Skaryszew, PUKS Makowiec, KS Chomentów, KS „Tęcza” Kobylany, KS „Iskra” Janów

4. Specyfika obszaru

Elementy wyróżniające obszar Lokalnej Grupy Działania „Wspólny Trakt”

Obszar LGD „Wspólny Trakt” położony jest w bezpośredniej bliskości Miasta Radom w południowej części województwa mazowieckiego. Miasto Radom pełni funkcję ośrodka usługowo -przemysłowo – gospodarczego.

Obszar LGD staje się doskonałym miejscem na wyjazdy weekendowe dla mieszkańców Radomia. Stwarza to szansę na rozwój turystyki weekendowej na tym terenie, a co się z tym wiąże powstawanie infrastruktury rekreacyjno – sportowej, gospodarstw agroturystycznych, bazy noclegowej oraz wszelkiej bazy gastronomicznej.

Rozwój turystyki poprawi sytuację społeczną obszaru LGD, spadnie poziom bezrobocia, wzrośnie aktywność społeczna. Potencjał turystyczny obszaru opiera się na wydarzeniach historycznych, jakie miały miejsce na tym terenie: „Bitwa pod Kowalą”. Wspomnienia z powstania styczniowego cały czas żyją wśród mieszkańców, imprezą upamiętniającą to wydarzenie jest rekonstrukcja „Bitwy pod Kowalą” na terenie skansenu Muzeum Wsi Radomskiej organizowana przez Stowarzyszenie Miłośników Barwy i Tradycji 11 Pułku Ułanów Legionowych z Radomia. Kolejną imprezą, która odgrywa bardzo dużą rolę na obszarze LGD jest jarmark koński. Planuje się opracowanie wspólnej koncepcji imprez nawiązujących do tradycji, obyczajów obszaru LGD.

Na obszarze LGD znajdują się ciekawe obiekty zabytkowe m.in. warto zwrócić uwagę na pięknie położony Modrzewiowy Kościół z XVIII w. w Bardzicach, oraz stanowiska archeologiczne z epoki kamienia w Wierzbicy.

Na obszarze LGD „Wspólny Trakt” planowana jest budowa szlaku rowerowego biegnącego od okolic Kosowa (ruiny klasycystycznego dworu wzniesionego w poł. XIX.) do Muzeum Wsi Radomskiej.

Zakłada się że potencjalnymi odbiorcami usług turystycznych obszaru LGD ze względu na bliskość miasta będą mieszkańcy Radomia oraz okolic. Będą to przede wszystkim turyści weekendowi, kilku dniowi nastawieni na wypoczynek, sport i rekreację. Obszar LGD posiada wspaniałe warunki do spełnienia oczekiwań turystów, bogate walory krajobrazowe, kompleksy leśne, bogatą kulturę, imprezy kulturalne które przyciągną na ten teren pasjonatów historii, koni, rodziny z dziećmi, młodzież. Należy stworzyć spójną ofertę turystyczną dla obszaru LGD „Wspólny Trakt” wyróżniającą się na tle powiatu oraz województwa mazowieckiego.

Sytuacja społeczna na terenie LGD przedstawia się następująco:

• Jednostki społeczne na obszarze Gminy Kowala

- Gminne Przedszkole w Kowali
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kowali oraz jej filie w Młodocinie Mniejszym, Parznicach, Bardzicach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali
- Ośrodek Integracji Środowiskowej „Szansa” w Kowali
- Gminne Centrum Informacji w Kowali
- Gminny Klub Sportowy „Zorza” Kowala
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy LUKS
- Szkoła Podstawowa w Kowali, Mazowszanach, Młodocinie Mniejszym, Bardzicach, Kończycach, Parznicach

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – 4 gabinety lekarskie (ogólny, pediatryczny, ginekologiczny, stomatologiczny), 1 gabinet zabiegowy, 2 poczekalnie, 1 gabinet (laboratorium-pobieranie badań). W jednostce zatrudnionych jest 4 lekarzy (rodzinny, pediatra, ginekolog-położnik, stomatolog), ponadto 5 pielęgniarek (1 szkolną, 1 od szczepień, 3 środowiskowe), 1 położna środowiskowa, 1 laborantka medyczna.

- Posterunek Policji w Kowali odpowiedzialny za zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy, niestety ze względu na sytuację finansową posterunek nie posiada całonocnych dyżurów.

- nr 3 Państwowa Straż Pożarna Radom - Potkanów, oraz jednostki OSP w Kowali, Bardzicach, Kosowie i Rudzie Małej.

- **Jednostki społeczne na obszarze Miasta i Gminy Skaryszew**

- 1 przedszkole w Skaryszewie, 9 szkół podstawowych, 2 gimnazja , 1 liceum

- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Skaryszewie

- Gminna Biblioteka Publiczna w Skaryszewie

- Miejsko – Gminny Klub Sportowy

-placówki opieki zdrowotnej: 4 ośrodki zdrowia (Skaryszew, Gębarzów, Maków, Odechów), 4 gabinety lekarskie, poradnia ginekologiczno – położnicza, poradnia rehabilitacji narządu ruchu, laboratorium

- 16 jednostek OSP, 467 strażaków

- Posterunek Policji w Skaryszewie odpowiedzialny za zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy

- **Jednostki społeczne na obszarze Gminy Wierzbica**

- 9 placówek oświatowych (7 publicznych szkół podstawowych, 2 publiczne gimnazja)

- 6 Przedszkoli Samorządowych

- Gminny Ośrodek Kultury w Wierzbicy

- 4 Kluby Sportowe (Klub Orzeł, Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Orlik”, Ludowy Zespół Sportowy, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy)

- Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbicy

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wierzbicy (Ośrodek Zdrowia w Rudzie Wielkiej, Ośrodek Zdrowia w Łączanach, , Wierzbicy - łącznie 22 pielęgniarek i lekarzy)- ginekologia i położnictwo, medycyna ogólna(rodzinna), diagnostyka, medycyna pracy, neurologia, okulistyka, otolaryngologia, pediatria, psychiatria, rehabilitacja

- Posterunek Policji w Wierzbicy

- 6 jednostek OSP, 240 strażaków

Analizując sytuację społeczną terenu obserwujemy brak szpitala, opieka zdrowotna należy do przeciętnej, brak kadry medycznej jest to problem obszarów wiejskich w Polsce. Pacjenci przejmowani są przede wszystkim przez szpitale w Ilży lub Radomiu. Co do otoczenia służby zdrowia niewątpliwie największy problem w dostępie do świadczonych usług ma ludność mieszkająca poza ośrodkiem miejskim - Skaryszew.

Na obszarze LGD „Wspólny Trakt” nie ma placówek szkolnictwa wyższego, żłobków, młodzież musi dojeżdżać do Radomia, lub innych ośrodków miejskich.

Na obszarach wiejskich funkcjonują świetlice wiejskie niestety bardzo skromnie wyposażone, zatem działalność kulturalna nie rozwija się dobrze. Również obserwujemy niewystarczającą ilość obiektów sportowych umożliwiającą uprawianie sportów przez miejscową ludność.

Jednostki OSP na terenie LGD „Wspólny Trakt” są niewystarczająco wyposażone w podstawowy i specjalistyczny sprzęt ratowniczo-gaśniczy, jedynie dość dobrze wyposażone są jednostki należące do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Podsumowując sytuacja społeczna na analizowanym terenie wygląda nie za dobrze, brakuje nowoczesnej infrastruktury społecznej, wykwalifikowanej kadry - jest to problem większości obszarów wiejskich w Polsce.

III. Analiza SWOT, wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

<u>1</u>	<u>2</u>
<p><u>Mocne strony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Położenie LGD w pobliżu Radomia - (Strategiczne położenie - przy drogach krajowych nr 7, nr 9, dogodne połączenia kolejowe) - Bogata kultura i tradycja – ciekawe imprezy kulturalne - Liczne zabytki - Sąsiedztwo Muzeum Wsi Radomskiej, Muzeum Józefa Brandta w Orońsku - Kompleksy Leśne - Tereny pod inwestycje - Atrakcyjność cenowa usług turystycznych - Aktywność lokalnej społeczności - Korzystna sytuacja demograficzna mieszkańców obszaru LGD - wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym - Zainteresowanie alternatywnymi formami działalności rolniczej 	<p><u>Słabe strony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wysokie bezrobocie - Brak infrastruktury agroturystycznej - Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna - Słaba promocja regionu - Niekorzystna struktura gospodarstw rolnych – rozdrobnienie gospodarstw - Braki w infrastrukturze społecznej i kulturalnej - Odpływ młodych ludzi z terenu LGD - Niska świadomość mieszkańców w zakresie zastosowania innowacyjnych rozwiązań
<p><u>Szanse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój turystyki weekendowej, sportów ekstremalnych i rekreacji - Wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem, sportem i rekreacją - Przedłużenie sezonu turystycznego poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej - Rozwój gospodarczy regionu, przyływ inwestorów, rozwój MŚP - Rozwój kulturalny i społeczny mieszkańców - Rozwój integracji społecznej - Rozwój edukacji społeczeństwa - Wzrost zainteresowania produktami i usługami wysokiej jakości 	<p><u>Zagrożenia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyludnianie się wsi – odpływ młodych, wykształconych ludzi z terenu LGD - Położenie gminy na peryferiach województwa mazowieckiego - Ubożenie społeczeństwa - Sezonowość – znaczne ograniczenie zasięgu turystycznej oferty obszaru LGD

Powyższe uwarunkowania przeanalizowano także pod kątem ich oddziaływania na środowisko zewnętrzne w aspekcie lokalnym, regionalnym i krajowym. Pozwoliło to na ustalenie trendów, prognozowanie zmian, a także szybką ocenę danego zjawiska i uznania go za pozytywne lub negatywne dla rozwoju obszaru LGD. Weryfikacja poszczególnych zjawisk na tych dwóch podstawowych płaszczyznach umożliwia jednoznaczne zakwalifikowanie każdego z nich do atutów, słabości, silnych bądź słabych stron, co niekiedy nie jest zadaniem prostym.

Wśród wniosków, do jakich prowadzi analiza SWOT obszaru, najważniejsze to:

- Położenie LGD w pobliżu Radomia daje szanse na rozwijanie działalności w dziedzinie turystyki weekendowej, sportów ekstremalnych i rekreacji
- Aktywność lokalnej społeczności oraz zachowane tradycje targów końskich pozwolą na wybudowanie właściwej oferty, jak i utworzenie dużego produktu turystycznego LGD
- Rozwój infrastruktury społecznej i publicznej wpłynie korzystnie na jakość życia na obszarze LGD

IV. Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia

Spółeczność lokalna omawianego terenu wyznaczyła 2 cele ogólne LSR, w ramach których określono cele szczegółowe i działania, służące ich realizacji:

Cel ogólny:

Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „Wspólny Trakt” z wykorzystaniem przyrodniczych i kulturowych walorów regionu

Cele szczegółowe:

1. Rozwój specjalistycznych usług turystycznych i sportowych z poszanowaniem środowiska naturalnego
2. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, w tym różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej
3. Rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej

Cel ogólny:

Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego na rzecz rozwoju obszaru LGD „Wspólny Trakt”

Cele szczegółowe:

1. Wzrost kwalifikacji i kompetencji mieszkańców w oparciu o poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań
2. Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju społeczności lokalnych, w tym turystyki i kultury
3. Podnoszenie jakości produktów i usług

Cele LSR dla obszaru LGD „Wspólny Trakt” są zgodne z celami osi IV Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Ich realizacja pozwoli przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru LGD, co jest dużym wyzwaniem w obliczu trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej na terenach wiejskich. Poprawa stanu infrastruktury oraz rozwijanie i wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców przełoży się na powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, miejsc pracy i nowych źródeł dochodu mieszkańców, a co za tym idzie, także budżetów gmin. Efektem ożywienia gospodarczego jest bowiem wzrost zamożności społeczeństwa, w znacznym stopniu determinujący jakość życia.

Diagnoza obszaru LGD oraz analiza SWOT opracowana w ramach przygotowania LSR wskazały, jakie kierunki rozwoju są właściwe dla gmin: Kowala, Skaryszew i Wierzbica. Niekorzystna sytuacja w rolnictwie, wielość gospodarstw o niskim areale ziemi oraz postawy społeczne oparte na poczuciu rezygnacji wobec braku perspektyw, nieufności oraz izolacji wymagają stymulacji do poszukiwania nowych źródeł dochodów, w tym w turystyce. Działania z zakresu aktywizacji mieszkańców oraz podnoszenia ich kompetencji przyczynią się do poprawy jakości życia na omawianym terenie.

Współpraca w ramach trójsektorowego partnerstwa społeczno-gospodarczego z udziałem podmiotów publicznych przy planowaniu rozwoju miejsca życia, pracy i wypoczynku przyczynia się do restrukturyzacji obszarów wiejskich.

Realizacja zmian nastąpi dzięki wsparciu w ramach wdrażania lokalnej strategii rozwoju. Umożliwi to przywrócenie równowagi pomiędzy zasobami społeczno-kulturowymi, przyrodniczymi, naturalnymi, gospodarką a potrzebami i oczekiwaniami społecznymi dotyczącymi możliwości godnego życia przejawiającego się m. in. uzyskiwaniem odpowiednich dochodów, nieskrępowanym dostępem do szeroko rozumianej infrastruktury społecznej i technicznej oraz bogatą ofertą kulturalną i rekreacyjno-sportową.

Działania służące realizacji drugiego celu strategicznego uzupełniane będą licznymi spotkaniami, konferencjami i szkoleniami, które przyczynią się do większej integracji partnerów, umożliwiając im podniesienie kwalifikacji zawodowych, co pozwoli na skuteczniejszą realizację zadań.

Działania LGD przyczynią się do mobilizacji i zaktywizowania społeczności oraz zwiększenia świadomości mieszkańców co do perspektyw i możliwych kierunków rozwoju. Dzięki utworzeniu LGD dokonano pierwszego kroku na drodze polepszenia jakości życia.

Poniżej, w tabelach przedstawiono niektóre propozycje działań/operacji w ramach wdrażania LSR. Jednakże działania informacyjne i promocyjne LGD zapewne przysporzą LGD wielu wnioskodawców do działań osi III i małych projektów, stąd poniżej zamieszczono propozycje operacji zgodnych z celami LSR omawianych podczas konsultacji społecznych LSR.

Poniżej przedstawiono proponowane operacje do realizacji w ramach wdrażania lokalnych strategii rozwoju. Jest to wynik konsultacji społecznych obejmujących spotkania z przedstawicielami wszystkich trzech sektorów i mieszkańcami obszaru LGD. Propozycje te posłużyły jako element, na podstawie którego wyłoniono również cele ogólne LSR.

Tabela: Cel ogólny 1

Cel ogólny 1:	
Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „Wspólny Trakt” z wykorzystaniem przyrodniczych i kulturowych walorów regionu	
Cele szczegółowe	Działania
<p>Rozwój specjalistycznych usług turystycznych i sportowych z poszanowaniem środowiska naturalnego</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, w tym różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej</p> <p>Rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowanie koncepcji i realizacja ścieżek i szlaków turystycznych: rowerowych, konnych i pieszych w oparciu przyrodę i historię z możliwością połączenia ze ścieżkami wychodzącymi z Radomia ▪ utworzenie Muzeum Konia w Skaryszewie (historia konia pociągowego) ▪ powstanie klubu jeździeckiego, ▪ odnowa wsi poprzez wpływanie na estetykę miejscowości ▪ budowa parkingów, chodników i placów ▪ odrestaurowanie miejsc pamięci w korelacji z budową szlaków: konnego i rowerowych ▪ budowa przebudowa lub modernizacja obiektów na cele turystyczne, agroturystyczne oraz rekreacyjne ▪ tworzenie infrastruktury turystycznej ▪ przygotowanie i wdrażanie specjalistycznej oferty turystycznej ▪ rekonstrukcja historyczna wydarzeń powstania styczniewego (Bitwa pod Kowalą) ▪ organizacja ośrodka/szlaku sportów ekstremalnych w Wierzbicy, w tym remont, modernizacja i budowa obiektów takich, jak np. boiska, przygotowanie terenu pod rajdy samochodowe, loty na motolotniach, paintball, ściana skałkowa, ekstremalne ścieżki rekreacyjne, tory saneczkowe, motory itp. ▪ przygotowanie koncepcji i wdrażanie szlaku historycznego po gminach, w tym modernizacja i uporządkowanie ważniejszych obiektów ▪ udział w targach i wystawach (Kielce, turystyczne targi w Warszawie, Poznań – Polagra Food, Polagra Farma) ▪ poprawa i powstawanie infrastruktury w stadninach konnych ▪ wspieranie alternatywnych kierunków rolnictwa, w tym pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł ▪ budowanie oferty sportowej oraz jej realizacja, ▪ rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i sportowej w gminach ▪ rozwój działalności opartych na tradycyjnych zawodach, jak: stolarstwo, kowalstwo, w tym kowalstwo artystyczne, rymarstwo, wydobywanie torfu ▪ intensyfikacja produkcji rolniczej, ▪ rozwój rękodzielnictwa, ▪ intensyfikacja produkcji rolniczej, rękodzielnictwo, ▪ usługi dla ludności ▪ przygotowanie koncepcji i wdrażanie systemu oznakowania szlaków na terenie LGD ▪ utworzenie punktu widokowego w Wierzbicy, ▪ poprawa infrastruktury targowiska w Wierzbicy

Tabela: Cel ogólny 2

Cel strategiczny 2: Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego na rzecz rozwoju obszaru LGD „Wspólny Trakt”	
Cele szczegółowe	Działania
<p>Wzrost kwalifikacji i kompetencji mieszkańców w oparciu o poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań</p> <p>Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju społeczności lokalnych, w tym turystyki i kultury</p> <p>Podnoszenie jakości produktów i usług</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ informatyzacja społeczeństwa: kawiarenki internetowe w małych miejscowościach, świetlice z zajęciami z informatyki, warsztaty w świetlicach, szkolenia informatyczne dla mieszkańców ▪ szkolenia dla mieszkańców w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, zarządzania projektami, tworzenia markowych produktów i usług, w tym produktów tradycyjnych ▪ inne szkolenia tematyczne ▪ Polany – tereny rekreacyjne, odnowa miejsc pamięci, rozbudowa małej infrastruktury turystycznej, możliwość przedłużenia szlaku konnego, (bliskość do zabytkowy młyna w Płudnicy) ▪ adaptacja obiektów na cele turystyczne i kulturalne ▪ rozwój lokalnej aktywności w oparciu o imprezy rodzinne – sport, rekreacja, ▪ promocja ścieżek rowerowych i inicjatyw turystycznych z regionu ▪ zawody jeździeckie, ▪ organizacja „Wstępów”: konkursy, pokazy, gonitwa za lisem, promocja, ▪ rozwój informacji i wprowadzanie nowych technologii ▪ ochrona tradycyjnych zawodów – kowalstwo artystyczne – rozwój infrastruktury ▪ remont i modernizacja, wyposażenie świetlic wiejskich ▪ ochrona i odrestaurowanie miejsca pamięci – ▪ zakup i wyposażenie w mundury strażackie Stowarzyszenia OSP, strojów dla kół gospodyń wiejskich, ▪ inne wyposażenie kół gospodyń ▪ utworzenie ośrodka kultury wiejskiej w Pomorzanach i Polanach ▪ warsztaty dla zwiedzających w oparciu tradycje i zwyczaje ▪ uporządkowanie terenu ochrony języczki syberyjskiej na torfowiskach ▪ wyposażenie klubu sportowego: szatnia, ▪ modernizacja obiektów sportowych, w tym boisk ▪ tworzenie bazy szkoleniowo-treningowej klubu Zapaśniczego z zakresu sportu i rekreacji, popularyzacja tego sportu, zajęcia dla dzieci ▪ remont i modernizacja, wyposażenie świetlic wiejskich ▪ reaktywacja orkiestry dętej ▪ konkurs fotograficzny, ▪ wystawy konne

W ramach celu pierwszego, zakładającego poprawę jakości życia mieszkańców LGD, określono 3 cele szczegółowe dotyczące rozwoju turystyki głównie poprzez utworzenie specjalistycznej oferty turystycznej wyróżniającej region spośród innych. Ponadto zgodnie z wizją LGD wysoką wartość stanowią działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców i poszukiwania alternatywnych źródeł dochodu poza rolnictwem. Towarzyszącymi dla tych działań muszą być rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej. Opracowanie koncepcji i realizacja ścieżek oraz szlaków turystycznych: rowerowych, konnych i pieszych w oparciu przyrodę i historię z możliwością połączenia ze ścieżkami

wychodzącymi z Radomia, to skoordynowane zadanie dla LGD, które w rezultatach wykaże większe zainteresowanie wśród turystów regionem oraz poprawi stan oznakowania na tym terenie. Niewątpliwie przy szlaku opartym na historycznie ważnych obiektach i miejscach w połączeniu z walorami przyrodniczymi terenu powstaną obiekty i infrastruktura sektora gospodarczego, jak: baza noclegowa, czy gastronomiczna.

Pod względem historycznym i kulturowym, w budowanie koncepcji turystycznej regionu, wpisuje się turystyka konna. LGD zawdzięcza nawet swoją nazwę od traktu konnego niegdyś przebiegającego przez te tereny. Planowane Muzeum Konia Pociągowego w Skaryszewie, w którym mogłyby odbywać się spotkania, warsztaty, pokazy kowalstwa, rymarstwa, wystawy eksponatów byłoby centrum tych działań. Organizacja wstępów, na które corocznie przyjeżdża wiele turystów, a sami mieszkańcy są bardzo zaangażowani, pozwoli na promocję terenu i popularyzację turystyki konnej, ostatnio szczególnie docenianej przez turystów.

Współpracą z LGD pod kątem organizacji wstępów zainteresowani są artyści lokalni, jak fotografik Emilia Gowin - Pacuła. Jej wystawy często opierają się o skaryszewską przyrodę, a także o „Wstępy”. Prace artystki obejmują lokalną kulturę, przyrodę, konie, życie codzienne mieszkańców. Planuje się współpracę w zakresie promocji obszaru i popularyzacji turystyki konnej.

Ponadto „Wstępy” są niezwykłą okazją do prezentacji produktów z tego terenu. Promocja przedsiębiorców, ale również społeczności, w tym grup nieformalnych, jakimi są Zespół „Chomentowianki”, który już promuje teren produktem „zawijoki”, wpisanym na ogólnopolską listę produktów tradycyjnych. Podnoszenie świadomości mieszkańców oraz promowanie przedsiębiorców i producentów zapewne przyczyni się do poprawy jakości produktów i usług na terenie LGD.

Muzeum Konia oraz działania ukierunkowane na promowanie turystyki konnej pozwolą utworzenie nowego na tym terenie zawodu – woźnicy. Bryczki konne mogą posłużyć jako transport lokalny, a ich właściciele mogą liczyć na dodatkowe dochody. Również ginące zawody związane z obsługą stajni i koni zostaną przywrócone poprzez możliwość uzyskania dochodu z prowadzenia warsztatów i pokazów dla zorganizowanych grup turystów.

Na owym szlaku znaleźć by się miały również uporządkowane i odrestaurowane miejsca pamięci narodowej powiązane z historią i głęboko zakorzenione w świadomości mieszkańców. Atrakcyjnym turystycznie i znajdującym się na planowanym szlaku jest punkt widokowy w Wierzbicy. Utworzenie miejsca, w którym turyści mogą się zatrzymać i podziwiać widok na pobliski Sieradowicki Park Krajobrazowy, to dodatkowy element podwyższający wartość szlaku turystycznego. Także tereny

rekreacyjne w Polanach oraz niezwykle ciekawe torfowiska na obszarze LGD łączą projekt systemu szlaków. Koncepcja pokazów narzędzi wykorzystywanych dawniej do wydobywania torfu daje możliwość dodatkowego dochodu dla mieszkańców LGD. Teren ten jest także bogaty w unikatową roślinność. Przykładem może być występująca tutaj jęczyczka syberyjska. Turystyka sentymentalno-historyczna w krajach Europy i w USA jest bardzo popularna, pod warunkiem, że nosi cechy „aktywnej”. Ludzie odwiedzają pobożowiska, cmentarze, szukają grobów swoich przodków. Co roku mogą też spotykać się grupy rekonstrukcji historycznej z Polski i zza granicy przy okazji rekonstrukcji wydarzeń Powstania Styczniowego. Imprezy inscenizacyjne są elementem składowym aktywnej turystyki i posiadają wysokie atuty edukacyjne. Impreza ta planowana jest w rocznicę Bitwy pod Kowalą (21 sierpień 1863r.).

LGD „Wspólny Trakt” posiada głębokie tradycje targów końskich. Stowarzyszenie chce wspierać organizacje corocznych „Wstępów”, popularyzować turystykę konną i wzmocnić infrastrukturę stadnin. Duża szansa na rozwinięcie tego rodzaju działalności istnieje również ze względu na walory przyrodnicze gmin. Bliskość do Radomia oraz wiejski charakter gmin powodują zwiększanie atrakcyjności tego rodzaju działalności na tym terenie.

By wykreować produkt turystyczny wysokiej jakości LGD zakłada rozwijanie turystyki weekendowej na omawianym obszarze również w oparciu o usługi sportowe i rekreacyjne. Kompleksowość tej oferty polega na utworzeniu na szlakach rowerowych i konnych odpowiedniej infrastruktury sportowej. Usługi agroturystyczne oraz baza gastronomiczna rozwija się głównie w gminie Kowala. tam też powstaje baza sportowo-rekreacyjna. Dla gminy Wierzbica innowacyjnym pomysłem jest utworzenie ośrodka sportów ekstremalnych w oparciu o występujące tam tereny przemysłowe. Tradycja organizowanych Turniejów Piłki Halowej oraz działalność Klubu Zapaśniczego jest podstawą tych działań.

Oś IV Leader może wpłynąć korzystnie na tym terenie na powstawanie infrastruktury turystycznej z korzyścią dla mieszkańców oraz turystów. Planuje się modernizację budynku i zaadaptowanie go na potrzeby Muzeum Konia. Również realizacja ośrodka sportów ekstremalnych wymaga remontu boisk, modernizacji budynków, zaadaptowania pomieszczeń przeznaczonych dla zainteresowanych turystów i mieszkańców, przygotowania terenu pod rajdy samochodowe, loty na motolotniach, gry paintball, ścianek wspinaczkowych, ekstremalnych ścieżek rekreacyjnych oraz torów saneczkowych. Tworzenie bazy szkoleniowo-treningowej Klubu Zapaśniczego z zakresu sportu i rekreacji wymagać będzie poprawienia sal treningowych oraz wymagać będzie wyposażenia w odpowiedni sprzęt.

Przy szlaku Konnym i rowerowym rozwijać się będzie agroturystyka. Tu modernizacji wymagają budynki mieszkalne przeznaczone dla gości.

Równolegle do poprawiania stanu infrastruktury turystycznej oraz sportowej muszą iść działania zmierzające do poprawy infrastruktury społecznej i kulturalnej. Planuje się remont, budowę parkingów, chodników i placów. W ramach odnowy wsi działaniem może być wpływanie na estetykę miejscowości, w tym planuje się poprawę infrastruktury targowisk i centrów miejscowości.

W ramach celu drugiego planuje się wsparcie społeczności lokalnych, jako inwestycje w potencjał ludzki. Życie społeczne na wsiach koncentruje się wokół ochotniczych straży pożarnych i parafii. Dobrym rozwiązaniem skupiającym mieszkańców są świetlice wiejskie. Dzieci i młodzież mają zorganizowany czas, ale również dorośli mieszkańcy realizują życie społeczne. Stąd potrzeba remontu i modernizacji i wyposażenia świetlic wiejskich.

W cele LSR wpisuje się działalność w zakresie: wspierania alternatywnych kierunków rolnictwa, w tym pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł, rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i sportowej w gminach, rozwój działalności opartych na tradycyjnych zawodach, jak: stolarstwo, kowalstwo, w tym kowalstwo artystyczne wydobywanie torfu, intensyfikacja produkcji rolniczej, rozwój rękodzielnictwa i usług dla ludności. W budowanie oferty sportowej oraz jej realizację włączają się mieszkańcy chcący rozwijać działalność w zakresie turystyki konnej, wypożyczalni rowerów. Planuje się także powstanie klubu jeździeckiego.

LGD „Wspólny Trakt” stawia sobie za cel podnoszenie jakości produktów i usług. Promocja lokalnych producentów, rzemieślników i rolników przyczyni się do podniesienia poczucia wartości tych grup i wpłynie korzystnie na rozwój różnych dziedzin gospodarki. LGD planuje wzięcie udziału w targach i wystawach, w tym w turystycznych, związanych z produkcją rolą oraz gastronomicznymi produktami tradycyjnymi. Promocja ścieżek rowerowych i inicjatyw turystycznych z regionu to zadanie dla LGD. Wykonane analizy/ekspertyzy posłużą jako podstawa budowania tych koncepcji, a materiały promocyjne, jak na przykład: mapy, foldery, materiały multimedialne spełnią funkcje informacyjne dla regionu.

Poszerzenie oferty sportowej i edukacyjnej dzięki planowanym działaniom oraz promocja organizacji „Wstępów”, w tym: konkursów, pokazów, gonitwy za lisem, konkursów fotograficznych, zawodów jeździeckich oraz pokazów konnych, przyczyni się do podniesienia jakości usług i produktów regionu LGD.

Organizowane imprezy rodzinne oparte na rywalizacji, popularyzacja sportu, zajęcia dla dzieci i młodzieży, informatyzacja społeczeństwa poprzez wspieranie inicjatyw,

jak: kawiarenki internetowe w małych miejscowościach, świetlice z zajęciami z informatyki, warsztaty w świetlicach, szkolenia informatyczne dla mieszkańców wpłyną na aktywizowanie mieszkańców wokół działań zmierzających do szeroko rozumianego rozwoju. Wzrost kompetencji mieszkańców dzięki szkoleniom z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych, zarządzania projektami, tworzenia markowych produktów i usług, w tym produktów tradycyjnych, rozwój informacji i wprowadzanie nowych technologii to podstawa budowania kapitału społecznego, jakie zakłada sobie LGD „Wspólny Trakt”.

Istniejące na obszarze koła gospodyń wiejskich zespoły czy orkiestry w zakresie pomocy z osi IV Leader zapewne wzmocnią swoją działalność, postarają się o doposażenie w stroje i inne niezbędne narzędzia działalności.

Dla celów ewaluacyjnych przygotowano zestaw wskaźników i ogólne ujęcie przedsięwzięć w ramach LSR:

Przedsięwzięcie I	LGD „Wspólny trakt” obszarem wyróżniającym się w dziedzinie rekreacji, turystyki weekendowej i sportu, przy zachowaniu tradycji targów końskich i historycznie ważnych wydarzeń.		
	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia
<p>Cel ogólny Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „Wspólny Trakt” z wykorzystaniem przyrodniczych i kulturowych walorów regionu</p>	<p><u>Oddziaływania:</u> - obszar LGD stanie się wyróżniającym się ze względu na kompleksowa ofertę turystyczną przy zachowaniu tradycji targów końskich - wzrosną dochody gmin w dziedzinie turystyki i rekreacji/sportu</p>	<p>- Dane Gmin - zestawienia w dziedzinie turystyki, w tym dane organizacji turystycznych</p>	<p>Zainteresowanie mieszkańców działalnością LGD</p>

<p>Cele szczegółowe</p> <p>Rozwój specjalistycznych usług turystycznych i sportowych z poszanowaniem środowiska naturalnego</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, w tym różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej</p> <p>Rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej</p>	<p><u>Rezultatu:</u></p> <p><u>Do 2013 roku:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie koncepcji rozwoju turystyki weekendowej - minimum jeden obiekt infrastruktury sportowej, turystycznej, rekreacyjnej zostanie wybudowany/przebudowany/wyposażony - minimum 40 uczestników szkoleń z zakresu turystyki i tworzenia kompleksowej oferty turystycznej/sportowej/rekreacyjnej - powstanie jedna strona internetowa promująca obszar LGD i działalność LGD - minimum 2 wydarzenia promocyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - Dane LGD wynikające z naborów - Dokumentacja LGD dot. funkcjonowania - Dane Gmin 	
<p>Działania</p> <p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</p>	<p><u>Produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jedna operacja <p><u>Preferowane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Turystyka i agroturystyka, usługi związane ze sportem i rekreacją oraz turystyka konna 	<p>Dane LGD wynikające z naborów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dane gmin - Dane LGD na podstawie oświadczeń beneficjentów 	<p>Zainteresowanie rolników, domowników i małżonków rolników działalnością w zakresie turystyki i agroturystyki, Zainteresowanie odbiorców tych usług (mieszkańców aglomeracji Warszawy i miast Radomia i Łodzi)</p>
<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<p>- jedna operacja</p> <p><u>Preferowane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Turystyka i agroturystyka, usługi związane ze sportem i 		<p>Zainteresowanie wśród mieszkańców działalnością w</p>

	rekreacją oraz turystyka konna		zakresie turystyki, Zainteresowanie odbiorców tych usług (mieszkańców aglomeracji Warszawy i miast Radomia i Łodzi). Opłacalność ekonomiczna operacji
Odnowa i rozwój wsi	- jedna operacja <u>Preferowane:</u> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków; ☐ Budowy, przebudowy lub remontu obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji, przeznaczonych do użytku publicznego; ☐ Urządzenia i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku; ☐ Budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej ☐ Zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości; 		
„Małe projekty”	- 5 operacji <u>Preferowane:</u>		

	☐ Budowa/odbudowa małej infrastruktury turystycznej ☐ Wyposażenie świetlic wiejskich ☐ Promocja i rozwój lokalnej aktywności ☐ Rozwój agroturystyki i turystyki ☐ Podnoszenie jakości produktów i usług ☐ Organizacja imprez kulturalnych		
Przedsięwzięcie II	LGD „Wspólny trakt” to obszar z potencjałem ludzkim i wieloma skoordynowanymi inicjatywami lokalnymi		
	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia
Cel ogólny Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego na rzecz rozwoju obszaru LGD „Wspólny Trakt”	<u>Oddziaływania:</u> - LGD będzie funkcjonować w oparciu o wielu partnerów różnych sektorów na rzecz wspólnych inicjatyw społecznych i lokalnych, a jej mieszkańcy staną się zintegrowaną społecznością	- Dane LGD na podstawie dokumentów ewaluacyjnych	Zainteresowanie mieszkańców działalnością LGD
Cele szczegółowe Wzrost kwalifikacji i kompetencji mieszkańców w oparciu o poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju społeczności lokalnych, w tym turystyki i kultury Podnoszenie jakości produktów i usług	<u>Rezultatu:</u> <u>Do 2013 roku:</u> - minimum jeden obiekt infrastruktury społecznej zostanie wybudowany/przebudowany/wyposażony na potrzeby społeczności lokalnej - minimum 40 uczestników szkoleń z zakresu sprawnej komunikacji/platform wiedzy i społeczeństwa internetowego - minimum 20 uczestników szkoleń z zakresu pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym na inicjatywy lokalne - minimum 5 zadań aktywizujących społeczność lokalną	- Dane LGD wynikające z naborów - Dokumentacja LGD dot. funkcjonowania - Dane Gmin	

<p>Działania</p> <p>Odnowa i rozwój wsi</p>	<p><u>Produktu:</u></p> <p>- trzy operacje</p> <p><u>Preferowane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów; ☐ Związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego; ☐ Zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne; ☐ Budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn; ☐ wyposażenie świetlic wiejskich 	<p>Dane LGD wynikające z naborów</p> <p>- Dane gmin</p> <p>- Dane LGD na podstawie oświadczeń beneficjentów</p>	
<p>„Małe projekty”</p>	<p>- 5 operacji</p> <p><u>Preferowane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Organizacja szkoleń ☐ Organizacja imprez kulturalnych ☐ Zakup oprogramowania 		<p>Możliwości finansowe beneficjentów małych projektów pozwalające na</p>

	urzędzeń i sprzętu IT ☐ Inwestycje zw. z utrzymaniem tradycyjnych zawodów ☐ Budowa/odbudowa małej infrastruktury turystycznej ☐ Wyposażenie świetlic wiejskich ☐ Promocja i rozwój lokalnej aktywności		realizację tego typu operacji
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- jedna operacja <u>Preferowane:</u> ☐ usługi dla ludności ☐ produkcja i wytwarzanie produktów		Zasadność ekonomiczna rozpoczęcia działalności w tym kierunku
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- jedna operacja <u>Preferowane:</u> ☐ usługi dla ludności ☐ produkcja i wytwarzanie produktów		Zasadność ekonomiczna rozpoczęcia działalności w tym kierunku

V. Określenie misji LGD

Przystępując do opracowania lokalnej strategii rozwoju, należy określić misję, a następnie cele i działania, składające się na ogólny program funkcjonowania i rozwoju objętego nią obszaru. Stosunek misji do celów i działań można przedstawić w postaci tzw. piramidy celów.

Diagram: Piramida celów

Wyznaczenie kierunku rozwoju obszarów objętych strategią wymaga określenia głównego celu, zwanego misją. Realizacji misji służyć mają zdefiniowane przez LGD cele strategiczne, zaś ich urzeczywistnienie uwarunkowane jest osiągnięciem określonych celów szczegółowych, co następuje wskutek realizacji zaproponowanych działań. Takie hierarchiczne uporządkowanie celów wraz z określeniem spajającej je myśli przewodniej pozwala na zastosowanie właściwych środków prowadzących do pożądanego rezultatu.

Lokalna społeczność LGD „Wspólny Trakt” rozpoczęła opracowanie kierunków rozwoju od wyznaczenia misji stowarzyszenia.

Misją LGD jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, poprzez dążenie do poprawy jakości życia na terenie gmin: Kowala, Skaryszew i Wierzbica oraz wspieranie przedsiębiorczości i działalności pozarolniczej z naciskiem na turystykę i sport, przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych i kulturowych.

Określona misja Stowarzyszenia opierać się będzie na wzmocnieniu potencjału społecznego, w tym wspieraniu wzrostu kompetencji i aktywności mieszkańców, co w rezultacie przyczyni się do poprawy jakości życia na terenie gmin biorących udział w programie.

Wizja stowarzyszenia opiera się na wypracowaniu koncepcji i realizacji działań zmierzających do utworzenia wyróżniającego się, skoordynowanego terenu rekreacji, turystyki weekendowej i sportu, przy zachowaniu tradycji targów końskich i historycznie ważnych wydarzeń dla udostępnienia atrakcji turystom i mieszkańcom.

Działaniem priorytetowym LGD stanie się opracowanie koncepcji rozwoju turystyki weekendowej oraz realizacji działań uzupełniających, jak: aktywizowanie społeczności wokół tworzenia miejsc pracy w obiektach związanych z rekreacją, sportem i kulturą.

VI. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR

Podstawowym elementem mówiącym o spójności regionu jest jego spójność terytorialna. Wszystkie gminy wchodzące w skład LGD sąsiadują ze sobą tworząc zwarty przestrzennie obszar.

Region jest ponadto spójny pod względem prowadzonej polityki przestrzennej oraz ogólnych kierunków rozwoju na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim, z racji przynależności omawianych 3 gmin do powiatu radomskiego i województwa radomskiego

Spójność przyrodniczo-krajobrazowa

Analizowany obszar jest spójny również pod względem przyrodniczym. Omawiany obszar leży w zlewni dwóch rzek: Iłżanki oraz Radomki, obszar charakteryzuje się brakiem jezior, oraz większych zbiorników wodnych.

Kolejnym elementem łączącym ten obszar pod względem przyrodniczym jest występowanie wielu form obszarów ochrony przyrody i krajobrazu. Występują tutaj największe w Polsce torfowiska, które wchodzi w skład Obszaru u Krajobrazu Chronionego „Iłża – Makowiec”. Świat flory reprezentowany jest przez rzadkie gatunki roślin: listera jajowata, wawrzynek wilczełyko, groszek wiosenny, jak i faunę reprezentowaną przez rzadkie gatunki zwierząt: orlik krzykliwy, bocian czarny, borsuk, a nawet łosie.

Spójność ekonomiczna- społeczna

Na spójność ekonomiczną wpływa przede wszystkim podobieństwo we wskaźnikach ekonomicznych. Obszar LGD jest typowo rolniczy, zatem większość mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa. Ponadto obszar ten charakteryzuje się podobnymi problemami jak: bezrobociem, stagnacją gospodarczą. Elementem łączącym pod względem ekonomicznym jest także strategiczne położenie gmin tworzących LGD „Wspólny Trakt” tj. bliskość Miasta Radom oraz dobre połączenie komunikacyjne z innymi regionami - przebiegające dwie drogi krajowe nr 7 oraz nr 9. Stwarza to podstawy do rozwoju gospodarczego obszaru - handlu, przedsiębiorczości, turystyki.

Spójność historyczna i kulturowa

Obszar LGD „Wspólny Trakt” posiada ciekawą historię (Powstanie Styczniowe) , tradycję i kulturę. Bogata przeszłość historyczna oraz kulturalna upamiętniana jest do dziś w formie imprez folklorystycznych, festynów, jarmarków, rekonstrukcji, wystaw itp.

Oprócz przekazywanych z pokolenia na pokolenie dóbr kultury duchowej zachowało się również dziedzictwo kultury materialnej w postaci zabytków świeckich, sakralnych, eksponatów, miejsc pamięci, cmentarzy.

Mieszkańcy silnie związani są z kulturą, tradycją swojego regionu, dlatego do dnia dzisiejszego starannie pielęgnują tradycje, obrzędy, obyczaje, regionalną kuchnię przekazując z pokolenia na pokolenie.

Powiązania turystyczne

Charakter rolniczy obszaru LGD „Wspólny Trakt”, walory krajobrazowe, przyrodnicze oraz historyczne i kulturowe stanowią doskonałą podstawę do stworzenia atrakcyjnego, zintegrowanego produktu turystycznego. Obszar LGD ze względu na dobre połączenia komunikacyjne może stać się bazą wypoczynkowa dla mieszkańców Radomia, oraz Łodzi i Warszawy. Jednak kluczowym warunkiem rozwoju turystyki w regionie jest opracowanie i wdrożenie koncepcji zagospodarowania turystycznego. Działania mieszkańców i władz powinny być ukierunkowane na turystykę weekendową, rekreację, oraz turystykę kulturową – edukacyjną.

Na obszarze LGD „Wspólny Trakt” należy stworzyć wspólny program, ofertę imprez kulturalnych i wypromować perełki regionu czyli rekonstrukcję „Bitwy pod Kowalą”, Festyn Przedsiębiorczości Miasta i Gminy Skaryszew, Skaryszewski Jarmark Koński „Wstępy”, Ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej. Warto poszerzyć ofertę kulturalną regionu o teatr, który niegdyś był nieodłącznym elementem w życiu kulturalnym mieszkańców oraz tradycyjne rzemiosło. Stworzenie oferty edukacyjnej – kulturalnej pozwoli przedłużyć sezon turystyczny na obszarze LGD.

VII. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Niniejszy dokument ma charakter zintegrowany zarówno pod względem opisywanego obszaru, jak również doboru celów strategicznych. Strategia opiera się na wzajemnie

przenikających się celach. Realizacja każdego ze zdefiniowanych celów przyczyni się do osiągnięcia pozostałych.

Grupami docelowymi zaplanowanych w LSR przedsięwzięć i operacji będą przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego z uwagi na zakres i charakter działań. Kompleksowe podejście LSR sprzyja osiągnięciu wysokich rezultatów, skuteczniej przyczyniając się do poprawy jakości życia na obszarze LGD.

Planowane działania koncentrują się na poprawie jakości życia, poprzez poprawę stanu infrastruktury społecznej i technicznej, gdzie beneficjentami będą zaangażowane jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje kultury. Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości, różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej, rozwój życia społeczno-kulturalnego i rozwój turystyki, to przedsięwzięcia dla wszystkich mieszkańców LGD, w tym: osób fizycznych zainteresowanych otworzeniem działalności gospodarczej bądź mikroprzedsiębiorców, rolników, domowników, bądź małżonków rolników, organizacji i osób zaangażowanych w rozwój obszaru LGD. Zakłada się, że z pomocy skorzystają grupy młodych ludzi, animatorzy społeczni, co przyczyni się do aktywizacji mieszkańców poszczególnych gmin. Rozwój turystyki realizowany będzie poprzez opracowanie całościowego i wewnętrznie spójnego programu rozwoju turystyki wraz z planem imprez promocyjnych i akcji szkoleniowych. Ponadto zakłada się tworzenie wspólnych szlaków turystycznych powiązujących tereny poszczególnych gmin z walorami przyrodniczymi, atrakcjami turystycznymi i szeroko rozumianą infrastrukturą okółoturystyczną w postaci miejsc parkingowych, przystanków turystycznych, wspieraniu zakładania gospodarstw agroturystycznych oraz opracowywaniu materiałów promocyjnych dla turystów. Zadania planowane i realizowane przez LGD uwzględniają istniejące koncepcje i programy (gminne, powiatowe, wojewódzkie) i organizacji działających na omawianym obszarze, dzięki czemu nie konkurują ze sobą, lecz tworzą logiczne powiązania i wzajemnie na siebie oddziałują, dając efekt synergii. Przyczyni się to do rozwoju obszaru działania LGD, podnosząc tym samym jego atrakcyjność, pobudzając przedsiębiorczość i napływ kapitału.

Wśród organizacji, które bezpośrednio działają na obszarze LGD i realizują spójne ze strategią cele wymienić należy:

1. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Skaryszewskiej, które zgodnie ze statutem, § 6, realizuje swoje cele poprzez:
 - krzewienie wśród społeczeństwa zamiłowania do kultury, tradycji i folkloru poprzez popularyzowanie wiedzy o ziemi skaryszewskiej,
 - wspomaganie aktywności społeczno-kulturalnej na terenie miasta i gminy

- współpraca z organizacjami społecznymi, oświatowymi, samorządowymi oraz przedstawicielami przedsiębiorców z terenu miasta i gminy
 - zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości i regionu w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego.
2. Gminny Klub Sportowy „Orzeł”- stowarzyszenie użyteczności publicznej. Przedmiotem działania Klubu jest realizacja zadań zmierzających do upowszechniania kultury fizycznej i rozwoju jej form, a w szczególności :
- Organizowanie sekcji sportowych poszczególnych dyscyplin sportu
 - Organizowanie zajęć w zakresie sportu, rekreacji i rehabilitacji ruchowej
 - Prowadzenie działalności szkoleniowej i wychowawczej
 - Organizowanie zawodów, imprez sportowych i rekreacyjnych
 - Organizacja życia kulturalnego członków klubu przez uczestnictwo w organizacji imprez kulturalnych oraz upowszechnianiu różnych form turystyki i wypoczynku

Planowany kompleksowy system szlaków turystycznych powiązanych z infrastrukturą i oferta sportów ekstremalnych to koncepcja wymagająca oszacowania posiadanych zasobów. Projekt ten przewiduje wykorzystanie terenów przemysłowych w gminie Wierzbica do utworzenia szerokiej infrastruktury dla alternatywnych sportów oraz oparcie koncepcji szlaków na atrakcyjnych terenach przyrodniczych i obiektach ciekawych pod względem turystyki. Wdrożenie szlaków rowerowych, konnych i pieszych w połączeniu z miastem Radom w oparciu o turystykę weekendową sprzyja wzrostowi gospodarczemu i aktywności mieszkańców na terenie LGD .

VIII. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Cechą działań innowacyjnych, obok wprowadzenia nowego produktu, jest nowatorskie wykorzystanie posiadanych zasobów. Strategia opracowana przez LGD zakłada:

- Opracowanie spójnej koncepcji rozwoju dla LGD, w tym utworzenia specjalistycznej oferty turystycznej dla mieszkańców w oparciu o posiadane zasoby jak: przyrodnicze, kulturowe i społeczne, m.in. tereny przemysłowe to niewątpliwie działaniem innowacyjnym na tym terenie. Marka produktu turystycznego, którego to przedsięwzięcie dotyczy zapewne jest dużym, kompleksowym i dającym szerokie możliwości przedsięwzięciem.

- Korelacja szlaku rowerowego, ośrodków sportowych z turystyką konną i naciskiem na rozwój infrastruktury w stadninach i na tworzeniu tego rodzaju działalności pozwoli na uzyskanie wyższych rezultatów, a jednocześnie jest rozwiązaniem o innowacyjnym charakterze. Utworzona w ten sposób oferta turystyczna – swoisty produkt turystyczny wyróżni obszar LGD z sąsiednich terenów. Organizacja zawodów jeździeckich, utworzenie Muzeum Konia i realizacja warsztatów i pokazów w oparciu o prawie zaginiony zawód jakim jest kowalstwo to duże i atrakcyjne z punktu widzenia turysty przedsięwzięcie. Tak dużemu projektowi towarzyszyć będą lokalne pomysły turystyczne realizowane przez osoby prywatne, osoby prowadzące działalność gospodarczą i firmy, stowarzyszenia oraz przez gminy i inne instytucje. Projekt ma na celu przede wszystkim pomóc w stworzeniu podstaw do rozwoju turystyki na terenie podradomskich gmin – zjawiska na tym obszarze raczej nieznanego. Koncepcja szlaków opiera się także na miejscach pamięci istniejących na tym obszarze i ciekawych z punktu widzenia turystyki sentymentalno-historycznej. Jest ona bardzo popularna w krajach Europy i w USA, pod warunkiem, że nosi cechy „aktywnej”. Przedsięwzięcie LGD „Wspólny Trakt” to oferta dla turystów zainteresowanych działaniem, aktywnością ruchową i poznawaniem tradycji i historii. Działania te mogą znaleźć licznych naśladowców na innych obszarach, posiadających możliwe do wykorzystania zasoby.

Innowacyjne podejście na terenie LGD to również kompleksowo opracowana strategia rozwoju, obejmująca zakrojone na szeroką skalę działania, dążące do rozwiązania stałych problemów wsi, a tym samym zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców. Podejmowane dotychczas wybiórcze interwencje nie były w stanie rozwiązać w sposób zadowalający i trwały istniejących problemów. Dopiero opracowana Lokalna Strategia Rozwoju całościowo obejmująca trudne zagadnienia, pozwala, dzięki pełnej identyfikacji problemów i dokładnej ich analizie, na pełne ich rozwiązanie. Ponadto nowatorskie wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych z nastawieniem na rozwój turystyki weekendowej i agroturystyki pozwoli na zagospodarowanie niszowego, a więc atrakcyjnego z punktu widzenia innowacyjności, sektora usług. Istotny nacisk, jaki w LSR położono na rozwój tych form działalności mieszkańców z wykorzystaniem licznych narzędzi wsparcia w postaci rozmaitych szkoleń i programów pomocowych, sprawia, iż obszar LGD może stać się nowym celem peregrynacji turystycznej, czerpiąc profity z posiadanych przez siebie zasobów.

IX. Procedura wyboru operacji przez LGD

W ramach realizacji LSR opracowanej przez LGD w rozumieniu przepisów PROW 2007-2013 dla obszaru gmin: Kowala, Skaryszew, Wierzbica, LGD „Wspólny Trakt” będzie działała m. in. poprzez:

- upowszechnianie założeń LSR;
- upowszechnianie informacji o warunkach i zasadach udzielania pomocy w ramach PROW 2007-2013, kryteriach wyboru projektów oraz zasadach naborów;
- ogłaszanie i prowadzenie naborów wniosków z obszaru działania LGD.

Beneficjenci z terenu LGD mogą wnioskować o pomoc w zakresie działań osi IV Leader. Wnioski te mogą dotyczyć:

- projektów kwalifikujących się do udzielenia pomocy w ramach działań osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”. W tym przypadku projekty muszą spełniać kryteria wyboru określone w PROW 2007-2013, jak również kryteria określone w LSR przyjętej przez LGD „Wspólny Trakt” i zatwierdzonej przez Samorząd Województwa. Są to działania:
 - **Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;**
 - **Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;**
 - **Odnowa i rozwój wsi.**
- projektów przyczyniających się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, tzw. „małe projekty”.
-

Wnioski składane do LGD, kwalifikujące się do udzielenia pomocy w ramach osi 4 Leader, mogą dotyczyć tylko działań i projektów zgodnych z LSR. Ich realizacja powinna w możliwie najwyższym stopniu pozytywnie oddziaływać na środowisko, prowadzić do tworzenia nowych miejsc pracy, być zgodna z innymi dokumentami planistycznymi danego obszaru oraz odznaczać się innowacyjnością, przyczyniając się do poprawy ogólnej jakości życia mieszkańców na obszarze LGD.

Tryb postępowania z wnioskiem

Lokalna Grupa Działania „Wspólny Trakt” stanowiąc swojego rodzaju „instytucję grantodawczą” utworzy biuro LGD, które będzie zajmować się udzielaniem pomocy w przygotowywaniu wniosków o pomoc oraz obsługą naboru wniosków w ramach poszczególnych działań, uruchamianych przez LGD. Nabory wniosków będą ogłaszane zgodnie z przyjętym przez LGD „Wspólny Trakt” harmonogramem.

Wyboru projektów do dofinansowania dokona organ decyzyjny LGD, tj. Rada, zgodnie z **Regulaminem organizacyjnym Rady** oraz **procedurą wyboru operacji przez LGD**.

Procedura ta określa postępowanie oraz niezbędne czynności Rady, jakie należy podjąć zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w celu oceny przyjętych wniosków oraz wyboru operacji do dofinansowania. Procedura wyboru operacji przez LGD zawiera m. in.:

- **procedurę wyłączenia członków Rady mających związek z przeznaczonym do głosowania projektem,**
- **procedurę oceny zgodności operacji z LSR,**
- **procedurę oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru,**
- **procedurę odwoławczą,**
- **procedurę zmiany lokalnych kryteriów wyboru.**

PROCEDURA WYBORU OPERACJI PRZEZ LGD.

Przyjęcie wniosku będzie się odbywać w biurze LGD poprzez wpisanie wniosku do rejestru (**zał. 7**). Wnioskodawca otrzyma potwierdzenie zarejestrowania wniosku na kopii wniosku poprzez postawienie pieczętki i podpis pracownika biura, który przyjmie wniosek. Do oceny wniosku ważne są również data i godzina przyjęcia wniosku na kancelarię biura LGD. Gdy wnioski otrzymają taką samą punktację w trakcie oceny, wniosek, który wpłynął wcześniej jako pierwszy, będzie umieszczony na liście projektów ocenionych, a w dalszej kolejności – liście rankingowej projektów przeznaczonych do dofinansowania.

Decyzję o skierowaniu projektu do realizacji podejmuje organ decyzyjny LGD – Rada. Do wyłącznych kompetencji Rady należy analiza i ocena projektu po względem zgodności operacji z LSR. Rada może przy tym korzystać z analiz i ocen niezależnych ekspertów. Procedura wyboru operacji przedstawia się ona następująco:

Przedmiot procedury:

Procedura wyboru operacji przez Radę decyzyjną LGD przeznaczonych do finansowania w ramach działania osi IV PROW 2007-2013 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.

Obszar:

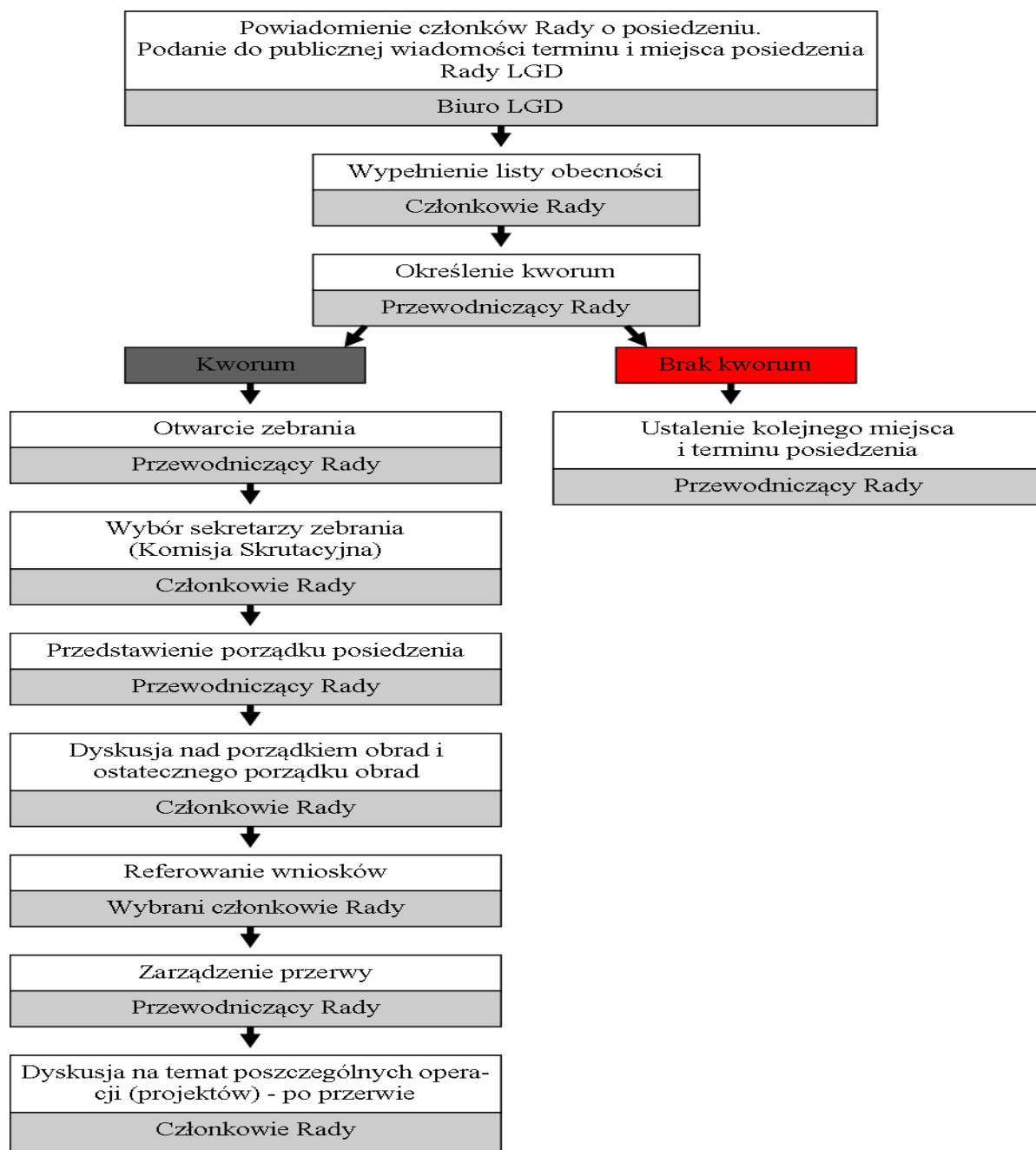
Przebieg posiedzenia Rady opiniującej wnioski złożone do biura LGD.

Funkcja:

Procedura opisuje przebieg posiedzenia Rady LGD, w tym czynności związane z głosowaniem w sprawie wyboru operacji. Poprzedzona jest ogłoszeniem naboru przez biuro LGD zgodnie z harmonogramem realizacji Leader oraz powiadomieniem członków Rady o miejscu i terminie obrad oraz podaniem tej informacji do publicznej wiadomości.

Przebieg procesu:

Diagram: Procedura wyboru - przygotowanie i rozpoczęcie posiedzenia.

Źródło: Opracowanie własne LGD

Opis czynności:

Po zamknięciu naboru, Biuro LGD informuje członków Rady o terminie i miejscu posiedzenia w sprawie wyboru operacji do finansowania zachowując termin, co najmniej 7 dni przed terminem posiedzenia, zgodnie z regulaminem organizacyjnym Rady.

Posiedzenie, według procedury, otwiera Przewodniczący Rady. Jeśli został spełniony warunek kworum (liczba obecnych członków rady na posiedzeniu 50% +1), zebranie oraz decyzje podejmowane w jego trakcie są prawomocne. Po stwierdzeniu kworum Przewodniczący Rady przeprowadza wybór dwóch sekretarzy posiedzenia, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę kworum oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze. Po wyborze sekretarzy posiedzenia Przewodniczący przedstawia porządek posiedzenia i poddaje go pod głosowanie Rady. Głosowanie w sprawie porządku obrad oraz zmian do porządku obrad przeprowadza się zwykłą większością głosów. Członek Rady może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia. Rada poprzez głosowanie przyjmuje lub odrzuca zgłoszone wnioski. Przewodniczący obrad w pierwszej kolejności udziela głosu osobie referującej aktualnie rozpatrywaną sprawę, osobie opiniującej operację, przedstawicielowi Zarządu, a następnie pozostałym dyskutantom według kolejności zgłoszeń. W dalszej kolejności odbywa się, zarządzona przez Przewodniczącego Posiedzenia, dyskusja. Po tej części obrad, Przewodniczący Rady zarządza przerwę. Na sali zostają tylko członkowie Rady. Po przerwie, uczestniczą oni w dyskusji. Następnie Przewodniczący posiedzenia zarządza głosowanie.

Tabela: Procedura wyboru operacji przez LGD - przygotowanie i rozpoczęcie posiedzenia

Zakres odpowiedzialności	Nazwa zadania	Terminy
Biuro LGD	Powiadomienie o zebraniu członków Rady, podanie do publicznej wiadomości terminu, miejsca posiedzenia Rady LGD	Co najmniej 7 dni przed posiedzeniem
Członkowie Rady	Wypełnienie listy obecności	Podczas posiedzenia
Przewodniczący Posiedzenia	Określenie kworum	
Przewodniczący Posiedzenia	Otwarcie zebrania bądź w przypadku braku kworum ustalenie kolejnego terminu i miejsca zebrania	
Członkowie Rady	Wybór sekretarzy zebrania (komisji skrutacyjnej)	
Członkowie Rady	Wystąpienia osób referujących operacje	

Obecni na zebraniu: Rada LGD, /członkowie Zarządu /zaproszeni goście	Dyskusja	
--	----------	--

PROCEDURA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR

Funkcjonowanie Rady LGD spełnia zasady przejrzystości, demokratyczności oraz jawności podejmowanych decyzji. Radni wybierają projekty do dofinansowania poprzez wypełnienie kart oceny zgodności operacji z LSR (zał. 4).

Procedura wyboru operacji opiera się również na czynnościach Komisji Skrutacyjnej posiedzenia dotyczących każdej operacji, której dotyczy głosowanie. Czynności te odbywają się w określonej kolejności z uwzględnieniem zapisów Regulaminu organizacyjnego Rady (zał. 2).

Przedmiot procedury:

Procedura oceny zgodności operacji z LSR dla członków Rady oceniających operacje.

Obszar:

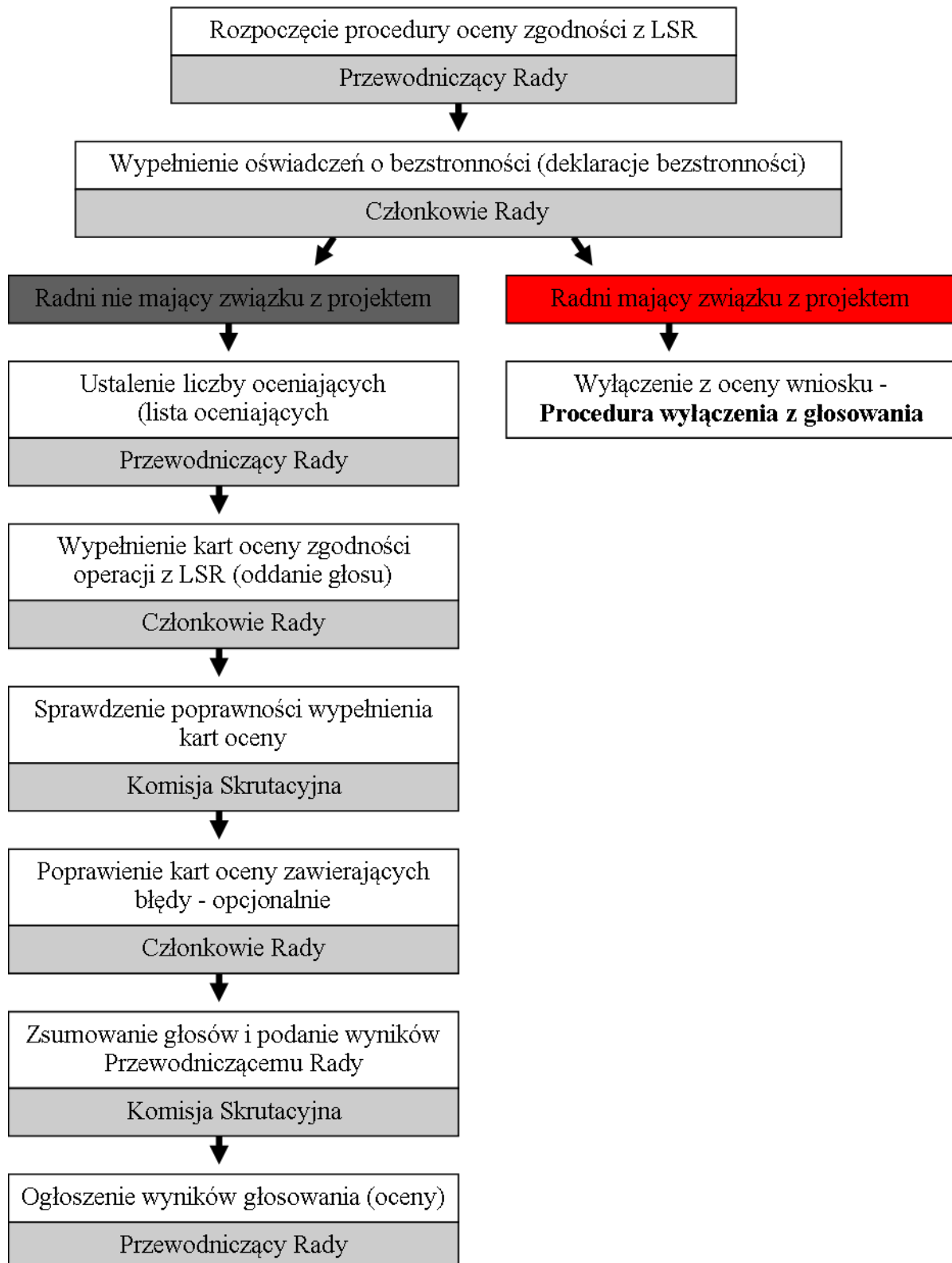
Przebieg oceny projektów poprzez wypełnienie kart do głosowania podczas posiedzenia Rady decyzyjnej LGD.

Funkcja:

Procedura opisuje szczegółowy przebieg głosowania w sprawie oceny zgodności operacji z LSR podczas posiedzenia. Poprzedzona jest udziałem członków Rady w I części posiedzenia oraz zapoznaniem się z wnioskami udostępnionymi dla członków Rady w biurze LGD od momentu ustalenia terminu i miejsca obrad. Procedurę zamyka Przewodniczący posiedzenia ogłaszając wyniki głosowania.

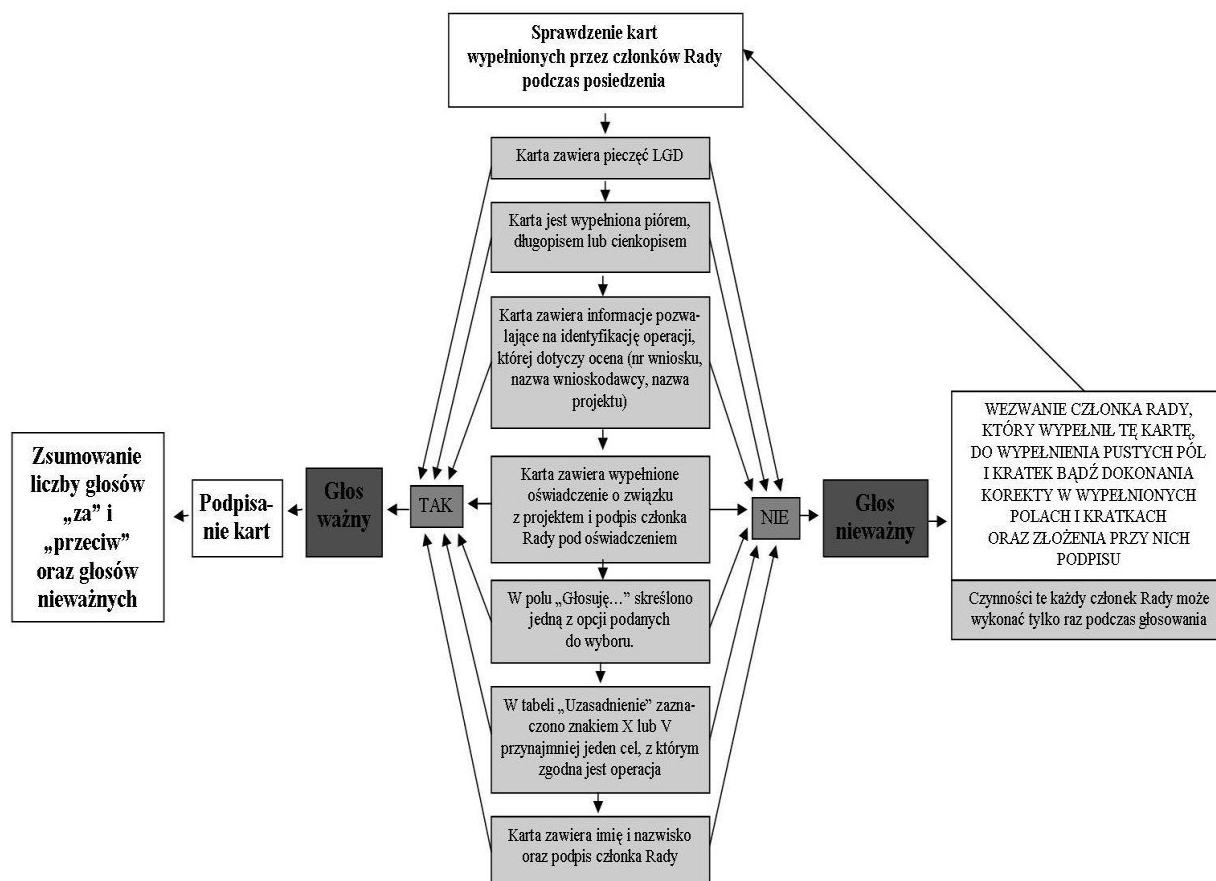
Przebieg procesu:

Diagram: Procedura oceny zgodności operacji z LSR

Źródło: opracowanie własne LGD

Diagram: Czynności komisji skrutacyjnej podczas oceny zgodności operacji z LSR

Źródło: opracowanie własne LGD

Opis czynności:

Głosowanie Rady w ramach procedury wyboru operacji przez LGD odbywa się większością głosów (50% +1 głos) przez wypełnienie kart oceny w ramach procedury oceny zgodności operacji z LSR stanowiących załącznik nr 4 do LSR. Członkowie Rady zobowiązani są do wypełnienia oświadczenia o związku z projektem (deklaracja bezstronności – załącznik nr 4 do LSR) i złożenia pod nim podpisu. Oświadczenia te członkowie Rady uzupełniają w odniesieniu do każdej operacji, jaka w ramach danego posiedzenia będzie rozpatrywana. Członkowie Rady, którzy nie są bezstronni w podjęciu decyzji o wsparciu podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie operacji, zostają wykluczeni z głosowania, zachowując jednocześnie prawo do udziału w posiedzeniu z głosem doradczym. Członkowie Rady mogą być wykluczeni z głosowania, gdy podejmowana jest decyzja o wsparciu operacji, o którą ubiegają się:

- a) członkowie Rady, lub
- b) osoby, z którymi członkowie Rady pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii

bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, lub

c) osoby prawne, których pracownikami bądź członkami są członkowie Rady, lub

d) osoby, wobec których członkowie Rady pozostają w stosunku podległości służbowej.

W tym miejscu zawiera się procedura wyłączenia członków Rady mających związek z przeznaczonym do głosowania projektem.

Po zebraniu oświadczeń o związku z projektem (deklaracja bezstronności) od wszystkich członków Rady, Przewodniczący sporządza i ogłasza listę osób biorących udział w głosowaniu (lista oceniających). Jest ona sporządzana w odniesieniu do każdej operacji, jaka w ramach danego posiedzenia będzie rozpatrywana. W dalszej kolejności Przewodniczący Rady zarządza głosowania.

Członkowie Rady przystępują do głosowania poprzez wypełnienie kart do głosowania. W pierwszej kolejności wypełniają kartę oceny zgodności operacji z LSR. Członkowie Rady w pierwszej kolejności wypełniają rubrykę dotyczącą wniosku poprzez wpisanie numeru wniosku, nazwy wnioskodawcy oraz tytułu projektu, zgodnie z instrukcją wypełniania kart.

Członkowie Rady uprawnieni do głosowania, skreślają odpowiednią formułę w rubryce „Głosuję za uznaniem, że operacja jest* nie jest* zgodna z LSR LGD „Wspólny Trakt”. Następnie w tabeli zaznaczają znakiem X lub V cele, którym odpowiada operacja oraz wypełniają rubrykę: „Uzasadnienie”. Podpisują się na karcie i oddają karty Komisji Skrutacyjnej. Czynności Komisji Skrutacyjnej rozpoczyna sprawdzenie ważności kart. Jeśli karta zawiera braki lub błędy, Komisja Skrutacyjna wzywa członka Rady, który tę kartę wypełnił do naniesienia poprawek, przy czym członek Rady może tylko raz poprawić kartę. Jeśli karta nadal zawiera błędy, zostaje uznana za głos nieważny. Członkowie Rady nanoszą poprawki na kartach w sposób następujący:

- zaznaczają puste kratki i wypełniają puste pola

- zaznaczone w sposób błędny kratki i zapisane pola skreślają, wypełniają i składają obok korekty swój podpis.

Po sprawdzeniu ważności głosów Komisja skrutacyjna przelicza głosy i podaje wynik do wiadomości Przewodniczącemu Posiedzenia. Przewodniczący ogłasza wyniki głosowania.

Tabela: Zakres odpowiedzialności procedury oceny zgodności operacji z LSR

Zakres odpowiedzialności	Nazwa zadania	Terminy
Członkowie Rady	Wypełnienie oświadczenia o związku z projektem	Podczas posiedzenia (do 14 dnia od zakończenia naboru wniosków)
Członkowie Rady	Uzupełnienie tabeli dotyczącej wnioskodawcy	
Członkowie Rady	Skreślenie odpowiedniej formuły (oddanie głosu) w polu głosowania	
Członkowie Rady	Wypełnienie tabeli oceny zgodności operacji z celami ogólnymi i szczegółowymi LSR poprzez wstawienie X lub V w pola odpowiadające celom	
Członkowie Rady	Złożenie podpisu i umieszczenie daty posiedzenia na karcie	
Członkowie Rady	Oddanie karty w ręce Komisji skrutacyjnej posiedzenia	
Komisja skrutacyjna	Sprawdzenie kart wypełnionych przez członków Rady podczas posiedzenia	
Komisja skrutacyjna	Wezwanie członka Rady, który wypełnił tę kartę, do wypełnienia pustych pól i kratek bądź dokonania korekty w wypełnionych polach i kratkach oraz złożenia przy nich podpisu	
Członkowie Rady	Poprawki kart oceny zawierających błędy	
Komisja skrutacyjna	Podpisanie kart, zsumowanie liczby głosów „za” i „przeciw” oraz głosów nieważnych, przekazanie wyników oceny Przewodniczącemu Rady	
Komisja skrutacyjna	Ogłoszenie wyników oceny	

PROCEDURA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LOKALNYMI KRYTERIAMI WYBORU

Szereg konsultacji społecznych podczas opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Wspólny Trakt” objął m.in. określenie lokalnych kryteriów wyboru projektów dla działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”. Analiza lokalnych potrzeb obszaru objętego niniejszą strategią oraz zakres możliwej do otrzymania pomocy w ramach działań: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi” oraz dla projektów przyczyniających się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań osi 3 „Jakość życia

na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, tzw. „małe projekty” pozwoliły na wypracowanie następujących lokalnych kryteriów wyboru operacji.

Wypracowano 4 zestawy lokalnych kryteriów wyboru operacji:

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej:

1. Doświadczenie wnioskodawcy:

- Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów
- Wnioskodawca nie ma doświadczenia w realizacji projektów

2. Wnioskowana kwota:

- 25 000 zł – 50 000 zł
- powyżej 50 000 zł – 100 000 zł

3. Wartość dodana projektu (zachęcanie do odchodzenia od działalności rolniczej – projekt przewiduje szansę otworzenia działalności gospodarczej):

- Realizacja operacji zakłada odejście od działalności rolniczej
- Realizacja operacji nie zakłada odejście od działalności rolniczej

4. Innowacyjność operacji:

- Wnioskodawca wdraża operację o innowacyjnym charakterze
- Wnioskodawca wdraża operację o nie innowacyjnym charakterze

5. Komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD:

Wnioskodawca, będzie realizował operację, która

- jest komplementarną w stosunku do co najmniej 4 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD
- jest komplementarną w stosunku do 1-3 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD
- nie jest komplementarną z innymi operacjami/projektami

6. Wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych:

- Wnioskodawca, wdrażaną operację opiera na wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa przyrodniczego i historycznego i kulturowego
- Wnioskodawca, wdrażaną operację opiera na wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa przyrodniczego lub historycznego lub kulturowego
- Wnioskodawca, wdrażaną operację nie opiera na wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa przyrodniczego, historycznego, kulturowego

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw:

1. Doświadczenie wnioskodawcy:

- Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów
- Wnioskodawca nie ma doświadczenia w realizacji projektów

2. Wnioskowana kwota:

- 25 000 zł – 100 000 zł
- powyżej 100 000 zł do 200 000 zł
- powyżej 200 000 zł do 300 000 zł

3. Wpływ operacji na tworzenie nowych miejsc pracy:

- powyżej 3 miejsc pracy
- od 2 do 3 miejsc pracy
- 1 miejsce pracy

4. Innowacyjność operacji:

- Wnioskodawca wdraża operację o innowacyjnym charakterze
- Wnioskodawca wdraża operację o nie innowacyjnym charakterze

5. Komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD:

Wnioskodawca, będzie realizował operację, która

- jest komplementarną w stosunku do co najmniej 4 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD
- jest komplementarną w stosunku do 1-3 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD
- nie jest komplementarną z innymi operacjami/projektami

6. Wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych:

- Wnioskodawca, wdrażaną operację opiera na wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa przyrodniczego i historycznego i kulturowego
- Wnioskodawca, wdrażaną operację opiera na wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa przyrodniczego lub historycznego lub kulturowego
- Wnioskodawca, wdrażaną operację nie opiera na wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa przyrodniczego, historycznego, kulturowego

Odnowa i rozwój wsi:

1. Doświadczenie wnioskodawcy:

- Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów

- Wnioskodawca nie ma doświadczenia w realizacji projektów

2. Wnioskowana kwota:

- do 50 000 zł

- powyżej 50 000 zł do 100 000 zł

- powyżej 100 000 zł

3. Miejsce zamieszkania/siedziba wnioskodawcy:

Wnioskodawca ma miejsce zamieszkania albo siedzibę w miejscowości liczącej:

- do 1000 mieszkańców

- powyżej 1000 do 5000 mieszkańców

- powyżej 5000 mieszkańców

4. Korzyści lub oddziaływanie operacji:

Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczy:

- więcej niż jednej miejscowości

- jednej miejscowości

5. Udział partnerów w projekcie:

Wnioskodawca, będzie realizował operację z udziałem:

- więcej niż 3 innych podmiotów

- od 1 do 3 podmiotów

- bez udziału innych podmiotów

6. Komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD:

Wnioskodawca, będzie realizował operację, która

- jest komplementarną w stosunku do co najmniej 4 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD

- jest komplementarną w stosunku do 1-3 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD

- nie jest komplementarną z innymi operacjami/projektami

7. Wpływ na pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru LGD:

- Realizacja operacji przyczyni się do pobudzenia aktywności mieszkańców i wzmocnienia ich więzi z miejscem zamieszkania

- Realizacja operacji nie przyczyni się do pobudzenia aktywności mieszkańców i wzmocnienia ich więzi z miejscem zamieszkania

Małe projekty:

1. Doświadczenie wnioskodawcy:

- Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów
- Wnioskodawca nie ma doświadczenia w realizacji projektów

2. Miejsce zamieszkania/siedziba wnioskodawcy

- Wnioskodawca ma siedzibę/miejsce zamieszkania na terenie LGD
- Wnioskodawca nie ma siedziby/miejsca zamieszkania na terenie LGD

3. Wnioskowana kwota:

- od 4 500 zł do 10 000 zł
- powyżej 10 000 zł do 15 000 zł
- powyżej 15 000 zł do 25 000 zł

4. Miejsce zamieszkania/siedziba wnioskodawcy:

Wnioskodawca ma miejsce zamieszkania albo siedzibę w miejscowości liczącej:

- do 1000 mieszkańców
- powyżej 1000 do 5000 mieszkańców
- powyżej 5000 mieszkańców

5. Korzyści lub oddziaływanie operacji

Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczy:

- więcej niż jednej gminy
- jednej gminy

6. Udział partnerów w projekcie:

Wnioskodawca, będzie realizował operację z udziałem:

- więcej niż 3 innych podmiotów
- od 1 do 3 podmiotów
- bez udziału innych podmiotów

7. Komplementarność operacji w stosunku do innych operacji realizowanych na obszarze LGD:

Wnioskodawca, będzie realizował operację, która

- jest komplementarną w stosunku do co najmniej 4 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD
- jest komplementarną w stosunku do 1-3 innych operacji (projektów) zrealizowanych na obszarze LGD
- nie jest komplementarną z innymi operacjami/projektami

8. Wpływ na pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru LGD:

- Realizacja operacji przyczyni się do pobudzenia aktywności mieszkańców i wzmocnienia ich więzi z miejscem zamieszkania
- Realizacja operacji nie przyczyni się do pobudzenia aktywności mieszkańców i wzmocnienia ich więzi z miejscem zamieszkania

Kryterium, istotnym ze względu na ograniczenie środków Leader, jest także kwota operacji. Leader ma być inicjatorem, bodźcem do rozwoju. Ponadto preferuje się projekty, wymagające niewielkiego dofinansowania. W oparciu o te kryteria oraz zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Rady LGD opracowano procedurę zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru. Należy w niej wyróżnić: czynności członków Rady (sposób głosowania) oraz czynności Komisji Skrutacyjnej. Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru została zamieszczona w załączniku nr 4.

Przedmiot procedury:

Procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru dla członków Rady oceniających operacje.

Obszar:

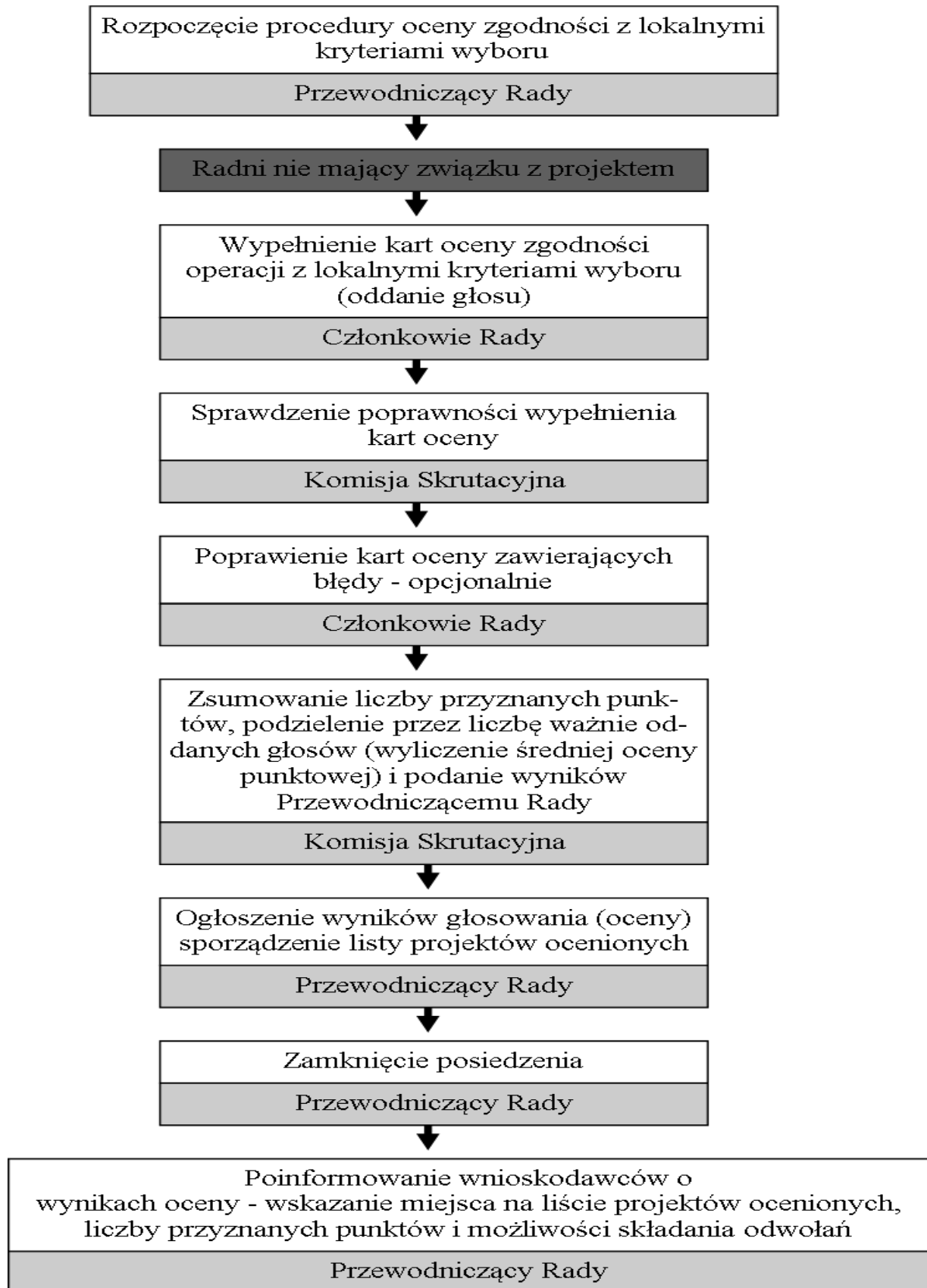
Przebieg oceny projektów poprzez wypełnienie kart do głosowania podczas posiedzenia Rady decyzyjnej LGD.

Funkcja:

Procedura opisuje szczegółowy przebieg głosowania w sprawie oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru operacji podczas posiedzenia, zgodnie z porządkiem obrad tego posiedzenia. Poprzedzona jest głosowaniem członków Rady w sprawie zgodności operacji z LSR. Procedurę zamyka Przewodniczący posiedzenia ogłaszając wyniki głosowania.

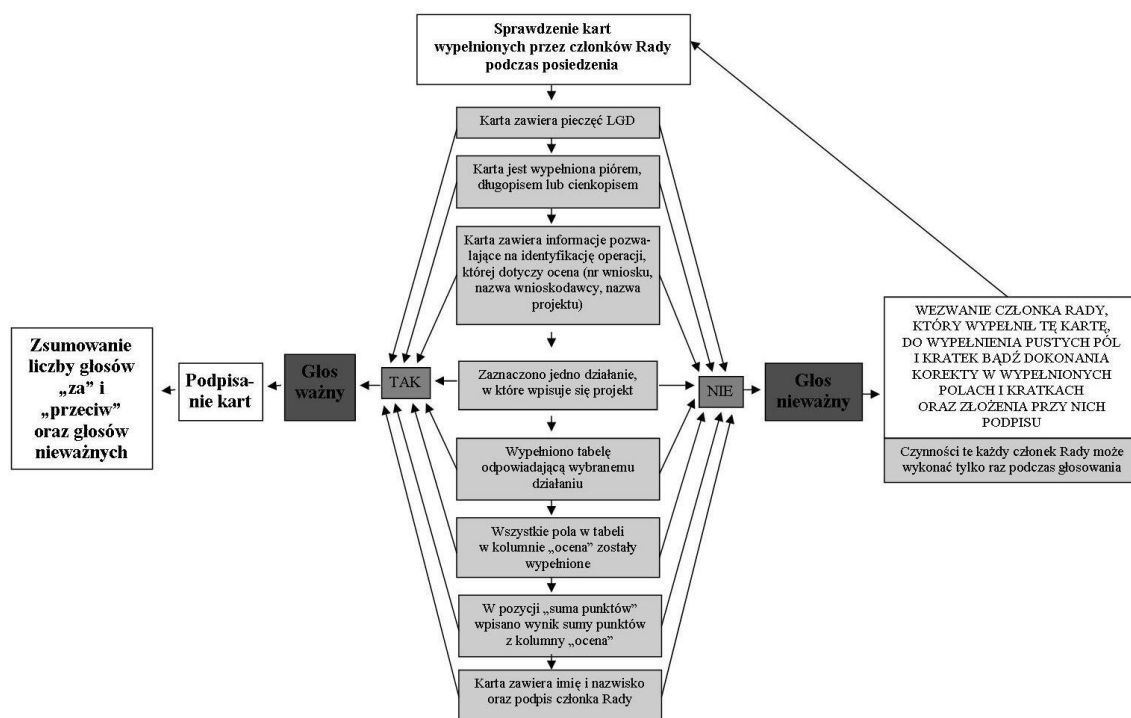
Przebieg procesu:

Diagram : Procedura oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru.

Źródło: opracowanie własne LGD

Diagram: Czynności Komisji skrutacyjnej podczas oceny zgodności operacji z LSR

Źródło: opracowanie własne LGD

Opis czynności:

Członkowie Rady wypełniają karty do głosowania w sprawie oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru (zał. 4) według kolejności:

- wypełnienie rubryki dotyczącej operacji:

a) numer wniosku

b) nazwa wnioskodawcy

c) tytuł projektu

- zaznaczenie działania, któremu odpowiada operacja poprzez wstawienie znaku X lub V w kratce odpowiadającej działaniu

- wypełnienie tabeli oceny punktacyjnej odpowiadającej wybranemu działaniu poprzez przyznanie określonej liczby punktów w polach odpowiadających poszczególnym kryteriom wyboru

- zsumowanie liczby punktów i wpisanie wyniku w polu odpowiadającym „sumie punktów”

- podpisanie karty i umieszczenie daty posiedzenia

- oddanie kart w ręce Komisji Skrutacyjnej

Zadaniem Komisji Skrutacyjnej posiedzenia jest sprawdzenie ważności oddanych głosów. Jeśli karta zawiera braki lub błędy, Komisja Skrutacyjna wzywa członka Rady, który tę kartę wypełnił do naniesienia poprawek, przy czym członek Rady może tylko raz poprawić kartę.

Jeśli karta nadal zawiera błędy, zostaje uznana za głos nieważny. Członkowie Rady nanoszą poprawki na kartach w sposób następujący:

- zaznaczają puste kratki i wypełniają puste pola
- zaznaczone w sposób błędny kratki i zapisane pola skreślają, wypełniają i składają obok korekty swój podpis.

Po sprawdzeniu ważności głosów Komisja skrutacyjna przelicza głosy, sumuje oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważne w pozycji „suma punktów” i dzieli się przez liczbę ważnie oddanych głosów i podaje wynik do wiadomości Przewodniczącemu Posiedzenia. Przewodniczący ogłasza wyniki głosowania. Po zakończeniu procedury głosowania członkowie Rady podejmują uchwałę o dofinansowaniu /niedofinansowaniu projektów. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się **listę operacji ocenionych** ustalając ich kolejność wg liczby uzyskanych punktów. W terminie nie późniejszym niż 14 dni od daty, na którą został wyznaczony termin zakończenia naboru wniosków o przyznanie pomocy, LGD przekazuje wnioskodawcom listę operacji ocenionych, informując jednocześnie na piśmie o:

- zgodności operacji z LSR, albo jej niezgodności z LSR – wskazując przyczyny niezgodności;
- liczbie uzyskanych punktów w ramach tej oceny lub miejscu na liście ocenionych operacji;
- możliwości złożenia odwołania od wyniku oceny zgodnie z odpowiednią procedurą.

Przewodniczący Rady zamyka posiedzenie Rady.

Tabela: Zakres odpowiedzialności procedury oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru

Zakres odpowiedzialności	Nazwa zadania	Terminy
Członkowie Rady	Uzupełnienie tabeli dotyczącej wnioskodawcy	Podczas posiedzenia (do 14 dnia od zakończenia naboru wniosków)
Członkowie Rady	Wybranie działania, któremu podlega operacja	
Członkowie Rady	Wypełnienie tabeli oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru odpowiadającej działaniu, w który wpisuje się projekt (ocena punktacyjna)	
Członkowie Rady	Zsumowanie liczby punktów i wpisanie wyniku w polu „suma punktów”	
Członkowie Rady	Złożenie podpisu i umieszczenie daty posiedzenia na karcie	
Członkowie Rady	Oddanie karty w ręce komisji skrutacyjnej	
Członkowie Rady		

	posiedzenia	
Komisja skrutacyjna	Sprawdzenie kart wypełnionych przez członków Rady podczas posiedzenia	
Komisja skrutacyjna	Wezwanie członka Rady, który wypełnił tę kartę, do wypełnienia pustych pól i kratek bądź dokonania korekty w wypełnionych polach i kratkach oraz złożenia przy nich podpisu	
Członkowie Rady	Poprawki kart oceny zawierających błędy	
Komisja skrutacyjna	Podpisanie kart, zsumowanie ocen punktowych wyrażonych na kartach stanowiących głosy oddane ważne w pozycji „suma punktów”, podzielenie sumy punktów przez liczbę ważnie oddanych głosów i podanie wyniku do wiadomości Przewodniczącemu Posiedzenia	
Członkowie Rady	Podjęcie uchwały o dofinansowaniu /niedofinansowaniu projektów	
Przewodniczący Rady	Sporządzenie listy operacji ocenionych w kolejności wg liczby uzyskanych punktów	
Przewodniczący Rady	Zamknięcie posiedzenia Rady	
Przewodniczący Rady	Przekazanie wnioskodawcom listy operacji ocenionych, z informacją na piśmie o: – zgodności operacji z LSR, albo jej niezgodności z LSR – wskazując przyczyny niezgodności; – liczbie uzyskanych punktów w ramach tej oceny lub miejscu na liście ocenionych operacji; – możliwości złożenia odwołania od wyniku oceny zgodnie z odpowiednią procedurą.	21 dni od zakończenia naboru wniosków

PROCEDURA ODWOŁAWCZA

Od decyzji wydanej przez Organ decyzyjny LGD, czyli Radę, wnioskodawcy przysługuje odwołanie. Wniosek należy złożyć bezpośrednio do Biura Stowarzyszenia w terminie nie późniejszym niż 5 dni od otrzymania powiadomienia o wynikach oceny zgodności operacji z LSR. Odwołanie powinno zawierać pisemne uzasadnienie odwołania, numer wniosku nadany na etapie rejestracji w ramach Procedury wyboru oraz czytelny podpis odwołującego się. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku gdy:

- został wniesiony po upływie terminu określonego,

- został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
- nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.

Odwołanie podlega ponownemu rozpatrzeniu przez Radę wniosku o dofinansowanie operacji na posiedzeniu zwołanym przez Przewodniczącego Rady lub jego zastępcę. Posiedzenie prowadzone w ramach procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji musi zostać wyznaczone w terminie nie późniejszym niż **5 dni** od dnia wpłynięcia odwołania.

W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę. Rada podejmuje uchwałę o pozytywnym lub negatywnym rozpatrzeniu wniosku zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyskuje prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany. Od decyzji podjętej w ramach Procedury odwołań nie ma odwołania.

Po rozpatrzeniu odwołań sporządzana jest ostateczna lista operacji ocenionych. Spośród operacji ocenionych LGD wybiera do realizacji operacje, które na liście operacji ocenionych oznaczono jako zgodne z LSR i które jednocześnie mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o konkursie. Operacje te są na listę operacji wybranych.

Operacje, które na liście operacji ocenionych, oznaczono jako zgodne z LSR, ale nie mieszczące się w limicie wskazanym w ogłoszeniu o konkursie oraz operacje oznaczone jako niezgodne z LSR, LGD wpisuje na listę operacji niewybranych.

Decyzja o wybraniu, bądź odrzuceniu operacji do finansowania podejmowana jest w drodze uchwały Rady. Treść uchwały musi uwzględniać:

- a) informacje o wnioskodawcy operacji (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania lub siedziby, PESEL lub REGON, NIP),
- b) tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,
- c) kwotę pomocy, o jaką ubiegał się wnioskodawca zgodną z kwotą podaną we wniosku,
- d) wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną, bądź niezgodną z LSR,

e) wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD i sporządzoną na tej podstawie listę rankingową wniosków,

f) dostępność środków LGD na poszczególne typy operacji.

Przewodniczący Rady odczytuje uchwały sporządzone na podstawie głosowania przez wypełnienie kart oceny poszczególnych projektów rozpatrywanych w trakcie posiedzenia. Listy operacji wybranych i niewybranych, wraz z Protokołem z Posiedzenia publikowane są na stronie internetowej LGD. Przewodniczący Rady informuje pisemnie wnioskodawców o wybraniu lub nie wybraniu operacji do sfinansowania z podaniem informacji określonych w obowiązujących przepisach prawa.

Listy operacji ocenionych oraz operacji wybranych i niewybranych do finansowania wraz z dokumentacją wymaganą obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi wdrażania LSR najpóźniej w terminie 45 dni od daty zakończenia naboru wniosków przekazywane są do Instytucji wdrażającej.

PROCEDURA ZMIANY LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU PROCEDURA ODWOŁAWCZA

Z kolejnymi naborami, będzie przybywać doświadczenia. Nasuną się zapewne wnioski w wyniku aktualizacji LSR, działań ewaluacyjnych, co do działania „Wdrażanie lokalnych strategii”. Stąd określenie procedury zmiany kryteriów lokalnych.

Przewiduje się uwzględnienie tematyki lokalnych kryteriów na Walnych Zebraniach LGD. Ponadto spotkania robocze oraz ewaluacja własna realizacji strategii przez wymaga spotkań roboczych.

Opis procedury:

Proponowane zmiany procedury oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru, wnioski Radnych, wnioski z przebiegu Walnego Zebrania członków będą szczegółowo omawiane na spotkaniach Zarządu. Przygotowane w ten sposób karty zmian podaje się do wiadomości członków Rady.

Zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru oraz LSR uchwałać będzie Walne Zgromadzenie członków po uprzednich pracach aktualizacyjnych zespołu ewaluacyjnego, Zarządu oraz członków LGD i ekspertów.

Podsumowując, by zapewnić przejrzystość, demokratyczność oraz jawność podejmowanych decyzji, Rada funkcjonuje w oparciu o wewnętrzny regulamin organizacyjny (zał. 2) i obowiązujące przepisy prawa. Sposób wyboru operacji odbywa się zgodnie z procedurami:

- Oceny zgodności operacji z LSR
- Oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru

Członkowie Rady głosują w sprawie wyboru operacji, poprzez wypełnienie karty zgodności operacji z LSR (zał. 4), karty oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru (zał. 4).

Z decyzją Rady, wnioskodawcy mogą się nie zgodzić i złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zgodnie z procedurą odwołania.

By działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” wpłynęło na właściwy rozwój obszaru objętego LSR opracowano procedurę zmiany kryteriów wyboru operacji.

Tryb przyjmowania wniosków przez biuro LGD jest jasny i przejrzysty. Przygotowano inne dokumenty mające ułatwić ocenę projektów, jak np. wzór rejestru wniosków (zał. 7).

X. Budżet LGD dla każdego roku realizacji LSR

Budżet Lokalnej Grupy Działania zapewnia realizację zaplanowanych działań zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju. LGD „Wspólny Trakt” obejmuje swoją Lokalną Strategią Rozwoju obszar z liczbą mieszkańców wynoszącą **34 445** i na realizację LSR może się ubiegać o przyznanie środków w wysokości **5 097 860,00 zł** ($34\ 445 \times 148 = 5\ 097\ 860,00$ zł). Kwota przypadająca na wdrażanie LSR wynosi **3 995 620,00 zł**, ($34\ 445 \times 116$ zł)

Środki rozdzielane przez LGD dzielą się na:

- Środki planowane na działania realizowane przez wnioskodawców ubiegających się o pomoc i mieszczące się w ramach działań osi 3 tj. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, Odnowa i rozwój wsi oraz Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw zgodnie z celami LSR,
 - W ramach działania „Różnicowanie Kierunków Działalności Nierolniczej” maksymalna wysokość pomocy udzielanej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć 100 tys. zł. Poziom pomocy może wynosić 50% kosztów kwalifikowanych projektu.

- W ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” pomoc ma mieć formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości może wynosić 500 tys. zł. W okresie realizacji programu. Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego i instytucje kultury muszą mieć zapewniony wkład z krajowych środków publicznych w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowanych projektu, pochodzących ze źródeł innych niż PROW.
 - W ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” maksymalna wysokość pomocy nie może przekroczyć 300 tys. zł. W przypadku przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych maksymalna wysokość pomocy udzielona jednemu beneficjentowi wynosi 100 tys. zł. Pomoc przyznawana w tym działaniu wynosi maksymalnie 50% wartości projektu.
 - Wnioski w ramach „małych projektów” powinny dotyczyć:
 - edukacyjnym i warsztatowym dla ludności z obszaru objętego LSR,
 - promocji i rozwoju lokalnej aktywności, w tym promocji lokalnej twórczości kulturalnej i artystycznej, z zachowaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego,
 - organizacji szkoleń i innych przedsięwzięć nieinwestycyjnych o charakterze rozwoju agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich, w tym utworzenia
 - elektronicznej bazy informacji turystycznej oraz stron www, przygotowania i wydania folderów informacyjnych, oznaczenia obiektów ważnych lub charakterystycznych dla obszaru objętego LSR, inicjowania powstania, rozwoju, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych oraz tradycyjnych sektorach gospodarki,
 - organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych na obszarze objętym LGD „Wspólny Trakt”
- Środki planowane na działania realizowane przez LGD w ramach realizacji projektów współpracy (działanie 4.2)
- Pomoc przyznawana ma być w formie jednorazowej. Istnieje możliwość realizacji projektu w etapach. Maksymalna wysokość pomocy to 100% kosztów kwalifikowanych.
- Środki planowane na działania realizowane przez LGD związane z nabywaniem umiejętności, aktywizacją i kosztami bieżącymi LGD (działanie 4.3).

Istnieje możliwość realizacji projektu w kilku etapach. Pomoc przyznawana w tym przypadku wynosi maksymalnie 100% wartości projektu.

- przedsięwzięcia w zakresie badań dotyczących obszaru objętego LSR
 - badania i analizy dotyczące obszaru objętego LSR
 - studia i plany wykonalności dotyczące obszaru objętego LSR
 - plany rozwoju
- przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym
- przedsięwzięcia o charakterze szkoleniowym
 - seminaria
 - szkolenia
 - konferencje
 - konkursy
- przedsięwzięcia w zakresie wydarzeń promocyjnych i kulturalnych służące zwłaszcza
 - promocji regionu i jego tożsamości kulturowej
 - imprezy kulturalne
 - imprezy rekreacyjne i sportowe
 - festiwale, pokazy i festyny
 - targi, wystawy
- działalność propagandową, promocyjną, informacyjną i poligraficzną w tym:
 - opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów
 - opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych
 - tworzenie i administrowanie stronami internetowymi
 - przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym
- animowanie społeczności lokalnej

Harmonogram realizacji przedsięwzięć w okresach półrocznych:

Przedsięwzięcia i typy operacji zgodne z LSR	Okresy realizacji LSR													
	2009	2009	2010	2010	2011	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2015
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej														
Odnowa i rozwój wsi														
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw														
Małe projekty														
Nabywanie umiejętności i Aktywizacja														
Projekty współpracy														
Koszty bieżące – administracyjne LGD														

Budżet LGD „Wspólny Trakt”:

Rok	Rodzaj kosztu	4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	4.1.3. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	4.1.3. Małe projekty	4.2.1. Projekty współpracy	4.3.1. Koszty bieżące LGD	4.3.1. Nabywanie umiejętności i Aktywizacja	Razem działania
2009	całkowite	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	61 201,19 zł	18 722,75 zł	79 923,94 zł
	kwalfikowane	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	61 201,19 zł	18 722,75 zł	79 923,94 zł
2010	całkowite	50 000,00 zł	1 487 155,00 zł	300 000,00 zł	144 036,66 zł	0,00 zł	125 000,00 zł	55 000,00 zł	2 161 191,66 zł
	kwalfikowane	50 000,00 zł	1 487 155,00 zł	300 000,00 zł	144 036,66 zł	0,00 zł	125 000,00 zł	55 000,00 zł	2 161 191,66 zł
2011	całkowite	200 000,00 zł	0,00 zł	299 343,00 zł	92 350,00 zł	0,00 zł	123 721,93 zł	55 379,13 zł	770 794,06 zł
	kwalfikowane	200 000,00 zł	0,00 zł	299 343,00 zł	92 350,00 zł	0,00 zł	123 721,93 zł	55 379,13 zł	770 794,06 zł
2012	całkowite	0,00 zł	1 259 560,00 zł	0,00 zł	163 175,34 zł	103 335,00 zł	114 280,00 zł	55 000,00 zł	1 695 350,34 zł
	kwalfikowane	0,00 zł	1 259 560,00 zł	0,00 zł	163 175,34 zł	103 335,00 zł	114 280,00 zł	55 000,00 zł	1 695 350,34 zł
2013	całkowite	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	114 280,00 zł	55 000,00 zł	169 280,00 zł
	kwalfikowane	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	114 280,00 zł	55 000,00 zł	169 280,00 zł
2014	całkowite	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	111 516,88 zł	59 803,12 zł	171 320,00 zł
	kwalfikowane	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	111 516,88 zł	59 803,12 zł	171 320,00 zł
2015	całkowite	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł
	kwalfikowane	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł
	razem kwalfikowalne	250 000,00 zł	2 746 715,00 zł	599 343,00 zł	399 562,00 zł	103 335,00 zł	700 000,00 zł	298 905,00 zł	5 097 860,00 zł

Założenia:

1. Liczba ludności przyjęta do obliczeń: 34 445,
2. Kwota przypadająca na mieszkańca: 148 zł, z czego:
 - 116 – wdrażanie LSR, tj. 3 995 620,00 zł,
 - 3 zł – Projekty współpracy, tj. 103 335,00 zł,
 - 29 zł - Funkcjonowanie LGD, tj. 998 905,00 zł,
3. Działania: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej oraz Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw stanowią po 15% puli środków przeznaczonych na wdrożenie LSR, tj. po **599 343,00 zł** na każde z działań,
4. Odnowa i rozwój wsi stanowi 60% puli środków przeznaczonych na wdrożenie LSR, tj. **2 397 372,00 zł**,
5. Małe projekty stanowią 10% puli środków przeznaczonych na wdrożenie LSR, tj. **399 562,00 zł**,
6. Koszty bieżące stanowią 13,73% wszystkich innych wydatków w ramach LSR, Kwotę przypadającą na funkcjonowanie LGD, tj. **998 905,00 zł** podzielono w następujący sposób:
 - Koszty bieżące LGD – 70,08% - 700 000,00zł,
 - Nabywanie umiejętności i Aktywizacja – 29,92% - 298 905,00zł.

Uzasadnienie:

1. Mikroprzedsiębiorcy i rolnicy mogą wnioskować o wsparcie inwestycji do Osi III PROW poprzez Urząd Marszałkowski lub ARiMR oraz do innych programów np. RPO WŁ, PROW, POiŚ, POIG, POKL - w związku z czym niewielka pula środków została przeznaczona na tego typu inwestycje.
2. Na odnowę i rozwój wsi założono stosunkowo znaczące wsparcie – z uwagi na fakt, że z nowo powstałej infrastruktury będą korzystać wszyscy mieszkańcy danej miejscowości objętej wsparciem.
3. Kwota przeznaczona na tzw. „małe projekty” jest zgodna z zamierzeniami organizacji społecznych i mieszkańców, z uwagi na konieczny wkład finansowy wnioskodawcy będą aplikować o kwoty mniejsze niż 25 tys. zł.

XI. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

Opracowanie niniejszego dokumentu zostało poprzedzone szeregiem działań, pozwalających na identyfikację problemów obszaru oraz określenie celów, których realizacja prowadziłaby do poprawy jakości życia na terenie LGD.

W procesie przygotowania i konsultacji LSR LGD „Wspólny Trakt” aktywny udział wzięli w szczególności członkowie Rady i Zarządu LGD. Ponadto mieszkańcy omawianego terenu oraz osoby zaangażowane w rozwój terenu objętego niniejszym dokumentem uczestniczyły w licznych warsztatach oraz spotkaniach i konsultacjach, których celem było wypracowanie wspólnego stanowiska, co do istniejących problemów obszaru oraz propozycji ich rozwiązania (w załączniku nr 8 przykładowa lista obecności oraz zdjęcia).

Bardzo istotnym narzędziem była także przeprowadzona dla terenu LGD analiza SWOT, precyzyjnie ukazująca nie tylko atuty i słabe strony gmin, ale także wskazująca szanse ich rozwoju oraz zagrożenia, mogące utrudnić realizację zamierzeń.

By umożliwić jak najszerszemu gronu mieszkańców udział w przygotowaniu LSR przeprowadzono badanie ankietowe mieszkańców. Na podstawie tej próby opracowano wyniki.

Mieszkańcy za główną przyczynę braku rozwoju gminy uważają odpływ młodych i wykształconych ludzi z terenu LGD. Problemy, z którymi borykają się mieszkańcy, to głównie brak wsparcia finansowego inwestycji oraz mała zaradność i przedsiębiorczość mieszkańców. Wśród atutów wyróżniających teren LGD, których wykorzystanie może przyczynić się do jej rozwoju, ankietowani wymieniają jako najważniejsze bliskość do Radomia oraz organizację „Wstępów”.

Kierunki rozwoju gmin to według badanych działalność agroturystyczna i usługi sportowo-rekreacyjne. 35,71% ankietowanych uważa, że w pierwszej kolejności powinny być wspierane projekty nastawione na usługi dla ludności. W drugiej kolejności podaje się usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem.

W ramach odnowy wsi mieszkańcy widzą potrzebę poprawy infrastruktury społecznej, turystycznej i sportowej, jak na przykład: budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe, odnowa centrum miejscowości; wyznaczanie tras rowerowych, konnych, odnowa zabytków; wyposażenie klubu sportowego i stadionu - urządzenie alei spacerowych.

Ankietowani opisali też projekty związane z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów np.: rymarstwo i kowalstwo; organizacja „Wstępów” i promocja lokalnych potraw.

W „małych projektach” mieszkańcy upatrują szansę na pozyskanie dofinansowania dla rozwoju agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich, w tym: utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron www, przygotowanie i wydanie folderów informacyjnych, oznaczenie obiektów z obszaru objętego LSR.

Wyznaczone przez badanych kierunki rozwoju oraz dostrzeżone problemy zostały opisane w LSR oraz znalazły odzwierciedlenie w celach i opisie planowanych przedsięwzięć do realizacji w ramach wdrażania LSR. Również wymienione przez mieszkańców potrzeby zostały uwzględnione w zadaniach LGD dotyczących aktywizacji i nabywania umiejętności.

Badani określili swoją sytuację materialną jako średnią w 58,33 %. Tyle samo mieszkańców odczuwa zadowolenie ze swojego miejsca zamieszkania.

Ogół powyższych działań pozwolił na kompleksowe opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju, uwzględniającej wszystkie dostrzeżone na opisywanym obszarze problemy z jednoczesnym zdefiniowaniem celów, których realizacja pozwoli na trwałe wyeliminowanie istniejących trudności, hamujących rozwój społeczno-gospodarczy oraz ogólną poprawę jakości życia.

Grupa przygotowująca LSR przeprowadziła również wywiady z osobami mającymi możliwość w sposób szczególny wpłynąć na rozwój terenu. Wsparcie dla LGD zaoferowała artystka – fotografik pochodząca z jednej z terenów LGD w postaci pomysłów i koncepcji na udoskonalenie organizacji wstępów, rozwoju turystyki w oparciu o zachowanie i odnawianie tych tradycji. To niektóre z propozycji, które LGD ma szansę wykorzystać do promocji obszaru i rozwoju aktywności mieszkańców.

W procesie opracowania LSR wykorzystano dokumenty strategiczne gmin, co umożliwiło pełniejszą diagnozę obszaru oraz wypracowanie celów zgodnych z tymi dokumentami.

XII. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

LSR będzie wdrażania głównie poprzez projekty realizowane przez beneficjentów osi III i osi IV PROW. Podstawowe warunki wsparcia finansowego tych projektów określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach

działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Informowanie o LSR

LGD zamierza prowadzić stałą akcję informacyjną odnoszącą się zarówno do realizacji naborów i oceny projektów, jak również informować będzie o wszystkich innych inicjatywach podejmowanych na rzecz poprawy jakości życia na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju. Wykorzystując tablice informacyjne w gminach, biorących udział we wdrażaniu LSR, działalność mediów, w tym prasy i radia oraz stronę internetową Stowarzyszenia i partnerów/członków LGD informować będzie na bieżąco o realizacji i wdrażaniu LSR. Dokumenty strategiczne, jak np. niniejsze opracowanie oraz regulaminy funkcjonowania, w tym statut Stowarzyszenia, regulamin organizacyjny Rady zostaną zamieszczone na stronie internetowej LGD.

Akcje informacyjne kierowane będą głównie do potencjalnych beneficjentów działań osi III i osi IV PROW z wykorzystaniem środków i nośników informacji jak:

- ulotki,
- plakaty,
- informacje w gablotach Urzędu Gminy
- gazeta lokalna i regionalna
- strona www LGD oraz strona internetowa Urzędu Gminy
- radio i TV regionalna.

Ponadto najlepszymi narzędziami promocji w środowisku małych społeczności lokalnych na wsiach są ogłoszenia parafialne oraz informacje przekazywane sposobem „z domu do domu”. Zaangażowani mieszkańcy chętnie prześlą potrzebne informacje pozostałym mieszkańcom. Są to sposoby skuteczne i co ważne często bezpłatne wynikające z dobrej woli lokalnych liderów.

Oprócz wykorzystania dotychczasowego systemu informacji na terenie LGD opisanego powyżej, Stowarzyszenie w miarę potrzeby organizować będzie spotkania, seminaria,

konferencje. Upowszechnianie informacji o działalności LGD powinno zachęcić rzesze mieszkańców i potencjalnych partnerów społecznych, gospodarczych i publicznych do włączania się w proces wdrażania LSR, ale również zmobilizuje to zainteresowanych beneficjentów do skorzystania ze wsparcia finansowego i merytorycznego, jakie LGD może zapewnić.

Informacja w TV, radio i gazetach regionalnych będzie się ukazywała poprzez zamieszczanie przygotowanych przez biuro LGD i członków Zarządu informacji i newsów. Stała współpraca LGD z mediami obejmie w szczególności opracowanie kierunków dalszego rozwoju, stan wdrażania LSR, w tym decyzje o zakwalifikowaniu do realizacji LSR.

Informacja zostanie skierowana do ogółu mieszkańców, instytucji publicznych – urzędów gmin, szkół, domów i ośrodków kultury, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, szczególnie do tych, którzy swoją działalnością mogą przyczynić się do osiągnięcia założeń LSR, w tym przedsiębiorców i rolników zajmujących się turystyką konną, klubów sportowych, organizacji społecznych i lokalnych liderów.

W każdej gminie odbywać się będą spotkania informacyjne.

Na podstawie identyfikacji potrzeb lokalnych organizowane będą szkolenia z zakresu przygotowania wniosków i aplikacji do poszczególnych działań PROW na lata 2007-2013.

Realizacja zadań informacyjno-promocyjnych zostanie przeprowadzona zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 1159/2000 z dnia 30 maja 2000 roku w sprawie prowadzenia przez Państwa Członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 130 z 30.05.2000).

Zadaniem LGD będzie aktualizowanie niniejszego dokumentu oraz zbieranie na bieżąco informacji o stanie wdrażania LSR.

System monitoringu procesu wdrażania i realizacji LSR zawiera następujące elementy:

- analizę celów projektu – wykorzystana zostanie tutaj tzw. matryca logiczna, dzięki której możliwe będzie zweryfikowanie powiązań pomiędzy zakładanymi celami i działaniami a oczekiwanymi rezultatami;

- przyjęcie wewnętrznych procedur działania – LGD dokona klasyfikacji i podziału kompetencji zadań dla poszczególnych osób zaangażowanych we wdrażanie LSR.
- przyjęcie wskaźników pomiaru oceny stopnia zaawansowania wdrożenia LSR
 - liczba realizowanych operacji
 - pozostała w poszczególnych działaniach alokacja finansowa
 - procentowe wydatkowanie środków Leader
 - ilość pozostałych projektów i inicjatyw.
 - liczba podmiotów gospodarczych,
 - liczba nowych miejsc pracy,
 - liczba przeszkolonych osób,
 - liczba złożonych wniosków o dofinansowanie/
udzielanie wsparcia doradczego,
 - liczba miejsc noclegowych,
 - liczba udzielanych noclegów,
 - liczba imprez kulturalnych,
 - liczba inwestycji wspartych w ramach programu Leader.

Działania zarządu w ramach wdrażania i aktualizacji strategii uzupełniane będą przez społeczność lokalną, która dzięki swemu udziałowi w ankietach oraz w innych badaniach LGD, wspomogą proces aktualizacji LSR.

Aktualizacja LSR

Strategia będzie aktualizowana co roku przed złożeniem kolejnego wniosku o finansowanie LSR na rok następny, tj. do końca września danego roku.

W celu aktualizacji zbierane będą informacje zarówno od beneficjentów osi III PROW z obszaru LGD, ale również od pozostałych mieszkańców. Raporty ze spotkań ewaluacyjnych

oraz informacje ze spotkań aktywizujących społeczność lokalną pozwolą na wypracowanie budżetu na kolejny rok działalności LGD, jak również pozwolą na określenie istotnych i niezbędnych zmian w Strategii.

Na podstawie wyżej omówionych działań weryfikowane będą cele ogólne i szczegółowe LSR.

Zaktualizowana LSR uchwalana będzie przez Walne Zgromadzenie Członków LGD.

XIII. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej

Ewaluacja przeprowadzana będzie każdego roku. Jej wyniki będą miały wpływ zarówno na aktualizację strategii, jak i pracę LGD, a jej celem jest ocena przydatności i skuteczności podejmowanych działań podczas realizacji przyjętych celów strategicznych i szczegółowych poprzez:

- weryfikację wskaźników produktu dla poszczególnych przedsięwzięć,
- weryfikacja ilości i zakresu przedsięwzięć,
- weryfikacja ilości i zakresu celów szczegółowych.

Ponadto wyniki ewaluacji będą miały wpływ na kształt partnerstwa, jego struktur, ilość i strukturę członków, skład władz, ilość pracowników i zakres ich obowiązków.

W miarę dążenia do jak najpełniejszego usprawnienia działania i przyczynienia się do wypełnienia misji, LGD określiło zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej.

Każdorazowo decyzją Walnego Zgromadzenia Członków powoływany będzie zespół ewaluacyjny, inny w składzie od Komisji rewizyjnej, od której oczekuje się wypełnienia standardowych obowiązków tego organu.

Zdaniem Zespołu ewaluacyjnego będzie:

- ocena wartości wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla każdego przedsięwzięcia,
- weryfikacja analizy SWOT,

- analiza aktualności celów strategicznych w stosunku do analizy SWOT,
- analiza zasadności, ilości przedsięwzięć i ich zakresów oraz wskaźników,
- zebranie uwag od członków Zarządu i pracowników LGD NT. funkcjonowania LGD, szczególnie w trakcie naboru oraz uwag zgłaszanych przez beneficjentów,
- zebranie uwag od członków LGD nt. funkcjonowania partnerstwa.

Zespół ewaluacyjny będzie upoważniony do zastosowania odpowiednich instrumentów ewaluacyjnych, o ile okaże się to niezbędne, włącznie z konieczną określenia zadań do Działania 4.3.1. – Badania nad obszarem.

Zespół ewaluacyjny swoje uwagi i wnioski prezentuje na Walnym Zebraniu Członków. Uczestnicy Zebrania, po dyskusji, podejmują uchwałę w sprawie ich wykorzystania do aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, usprawnienia pracy Biura LGD, jak i funkcjonowania całego partnerstwa.

Ponadto pozostałe projekty LGD podlegać będą ewaluacji w związku z realizacją Strategii. Poniżej zamieszczono wzór karty ewaluacyjnej, która może mieć zastosowanie w ocenie projektów przez koordynatorów.

Tabela: Karta ewaluacyjna

Karta ewaluacyjna					
Cel strategiczny					
Cel operacyjny					
Zadanie					
Koordynator					
Termin realizacji zadania					
Karta realizacji zadania					
Lp.	Planowane działania	Podjęte działania	Efekty	Przyczyny odchylenia	Propozycje działań
	Opis i planowany termin	Opis i termin podjętych działań	Opis w aspekcie strategii	Ocena koordynatora	Propozycje koordynatora
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					

XIV. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Powiązanie z Narodowym Planem Rozwoju na lata 2007 – 2013

Podstawą opracowania LSR w zakresie metodycznym jest Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2013. Diagnoza stanu analizowanych gmin, trendów demograficznych i gospodarczych oraz sformułowane na ich podstawie cele są spójne z założeniami i celami NPR. Należy podkreślić, iż diagnoza aktualnego stanu obszaru LGD w dziedzinie gospodarczej i społecznej ujawniła oraz potwierdziła występowanie na terenie gmin: Kowala, Skaryszew, Wierzbica problemów i negatywnych tendencji opisywanych także w analizie stanu kraju zawartej w NPR. Chodzi tu m.in. o:

- słabe wykorzystanie szans wynikających z rozwoju turystyki w Polsce,

- zły stan infrastruktury technicznej, szczególnie na obszarach wiejskich,
- trudną sytuację na rynku pracy - wysoką stopę bezrobocia oraz niski poziom wskaźników aktywności zawodowej i zatrudnienia,
- niewystarczająca ilość miejsc pracy poza rolnictwem,
- duże zróżnicowanie między dochodami gospodarstw domowych,
- brak innowacyjnych przedsięwzięć.

W związku z tym cele strategiczne obu dokumentów są ze sobą powiązane. Dotyczy to głównie następujących celów NPR:

- Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Powiązanie z Narodowa Strategia Spójności

Zapisy Narodowej Strategii Spójności w zakresie identyfikacji problemów na obszarze Polski oraz zamierzonych do osiągnięcia celów są tożsame z celami stawianymi w niniejszym dokumencie strategicznym. Dotyczy to przede wszystkim następujących celów horyzontalnych:

- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej
 - Wzrost poziomu edukacji oraz poprawa jakości kształcenia,
 - Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości,
 - Przeciwdziałanie ubóstwu i zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
 - Wzmocnienie potencjału zdrowotnego kapitału ludzkiego.
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług:
 - Wspieranie działalności wytwórczej przynoszącej wysoką wartość dodaną,
 - Rozwój sektora usług,
 - Poprawa otoczenia funkcjonowania przedsiębiorstw i ich dostępu do zewnętrznego finansowania,
 - Społeczeństwo informacyjne,
 - Zwiększenie inwestycji w badania i rozwój i tworzenie rozwiązań innowacyjnych.
- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
 - Przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych.

- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich

- Wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich.

Założenia LSR odnoszą się także do celu głównego NSS, określonego jako: tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Powiązania z Narodową Strategią Edukacji na lata 2007 – 2013

Celem głównym rozwoju edukacji w Polsce jest podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, tak by wykształcenie co najmniej średnie stało się bardziej powszechne - (70%) w grupie wiekowej 25 – 45 lat w 2013 r., przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia.

Równocześnie konieczne jest stałe podnoszenie poziomu kwalifikacji osób dorosłych, przede wszystkim kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie. Lokalna Grupa Działania również postawiła sobie za cel rozwój edukacji przez całe życie a szczególnie wyrównanie dysproporcji między wsią a miastem (patrz: spójność pomiędzy PO KL). Spójność obu dokumentów jest więc oczywista.

Powiązania z Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004-2013

Wśród działań określonych w strategii znalazły się tylko takie, które w bezpośredni sposób przekładają się na wymierny rozwój kultury, a także społeczno-ekonomiczny rozwój regionów. Pociąga to za sobą możliwość wykorzystania środków strukturalnych i innych funduszy europejskich do realizacji tak zakreślonych działań.

Misją Strategii Kultury jest „zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów”.

Kultura warunkuje rozwój społeczny i gospodarczy, kształtuje postawy obywateli i formy instytucjonalne państw. Nie jest więc tylko elementem systemu, ani tym bardziej dziedziną życia społecznego, ale podstawą do wszelkich zmian instytucjonalno- -ekonomicznych

społeczeństw. Być może właśnie dlatego art. 6.1. Konstytucji stanowi: „Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju”.

Lokalna Strategia Działania stawia sobie za cel wykorzystanie kultury, historii jako czynników przyspieszających proces integracji społecznej na terenie gmin: Kowala, Skaryszew, Wierzbica. W Gminach znajduje się wiele obiektów niezwykle cennych pod względem kulturowym: liczne kościoły, kapliczki, stanowiska archeologiczne. Celem LSR jest zapoznanie mieszkańców z ich własną kulturą i tożsamością. Mieszkańcy wsi muszą być dumni ze swojej historii i kultury. LSR jest więc zgodna z celami Narodowej Strategii Kultury.

Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (RPO WM) jest głównym instrumentem realizacji polityki rozwoju regionu w latach 2007-2013. W dokumencie zawarto charakterystykę województwa mazowieckiego, zewnętrzne uwarunkowania rozwoju województwa, analizę SWOT oraz przedstawienie głównych problemów rozwojowych województwa. W RPO WM wskazano cel generalny Programu, strategię jego realizacji oraz spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi Unii Europejskiej, Rządu RP i Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Szczególnie ważnym elementem RPO jest stwierdzenie że szczególnie ważne dla rozwoju województwa jest wyrównywanie różnic rozwojowych. Jak nigdzie indziej właśnie w tym województwie jest to szczególnie dotkliwe. Szybko rozwijające się centrum wokół Warszawy, a na drugim biegunie gminy peryferyjne gdzie występuje znaczne zacofanie. Uwidocznione to zostało w celu generalnym RPO (*Poprawa konkurencyjności regionu i zwiększanie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej województwa*). LSR ma również na celu wyrównanie różnic w rozwoju gospodarczym, społecznym, kulturalnym. Gminy Kowala, Wierzbica, Skaryszew położone są na peryferiach województwa i dysproporcja rozwojowa między Warszawą i gminami wokół niej jest olbrzymia. Jak wskazała diagnoza LSR peryferyjność jest widoczna we wszystkich sferach: gospodarczej, społecznej. Gmina Wierzbica została uznana przez Bank Światowy za szczególnie zagrożoną negatywnymi procesami społecznymi.

LSR zachowuje bliską spójność z celem strategicznym 1 RPO - Rozwój gospodarki regionu, w tym gospodarki opartej na wiedzy. Lokalna Grupa Działania stawia sobie za cel rozwój

kapitału ludzkiego, współpracy pomiędzy wszystkimi aktorami życia społecznego, a tym samym budowę silnej i stabilnej gospodarki. Oba programy uzupełniają się.

Jak czytamy w RPO (cel strategiczny 3) „budowaniu przewag konkurencyjnych województwa mazowieckiego i równoważeniu poziomu rozwoju wewnątrz województwa służyły będą działania nakierowane na stymulowanie aktywizacji obszarów atrakcyjnych z punktu widzenia mieszkańców, turystów i inwestorów. Wsparcie będzie kierowane na realizację przedsięwzięć związanych z zachowaniem dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu, a także rozwojem turystyki i rekreacji. Celem LSR jest również pobudzenie lokalnych zasobów w tym turystyki i kultury. Spójność obu dokumentów jest niepodważalna i wspólnie mogą doprowadzić do celu głównego jakim jest niwelowanie różnic w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Powiązanie z Programem Operacyjnym „Kapitał Ludzki”

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, Program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia.

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych do których należą:

- Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo
- Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
- Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce
- Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy
- Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa
- Wzrost spójności terytorialnej

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki zostaną przeznaczone przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki

komponentu regionalnego zostaną w głównej mierze przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych.

LSR musi wykazywać ścisłą spójność PO KL. Siła i zdolność wdrożenia LSR będzie zależała od skutecznego poboru funduszy właśnie z PO KL. LSR ma na celu budowanie na terenach wiejskich silnych struktur społecznych, które w sposób efektywny będą mogły konkurować na krajowym oraz międzynarodowym rynku pracy. Gminy potrzebują silnych kadr co widoczne jest w diagnozie terenu i w wyznaczonych celach. Upowszechnienie edukacji na terenach gmin: Kowala, Skaryszew, Wierzbica jest jedyną skuteczną drogą do zapewnienia mieszkańcom lepszego jutra. Widoczna jest tu pewna spójność LSR z PO KL. Jednym z celów LSR jest również zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego. Widoczne jest to właśnie tu na terenach wiejskich gdzie dzieci, młodzież inni mieszkańcy mają gorsze warunki do rozwoju niż mieszkańcy miast. Strategia LGD będzie więc uzupełniać działania PO KL. Tak samo jak w PO KL w strategii zwrócono szczególną uwagę na wzmacnianie potencjału administracji. Przewiduje się szkolenia dla członków LGD oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i samorządowym. Wszystkie te elementy i współpraca trzech gmin doprowadzi do wzrostu spójności terytorialnej, a więc również będzie zachowana spójność z PO KL. Lokalna Grupa Działania musi zwrócić szczególną uwagę na spójność LSR z PO KL oraz monitorować tą spójność. Planowane jest wykorzystanie środków płynących z PO KL zarówno na współpracę i pobudzanie do działania lokalnych społeczności oraz podniesienie jakości kształcenia na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym. Kluczem do sprawnego wdrożenia strategii (jak uwidoczniała to diagnoza) jest wdrożenie skutecznego poradnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego.

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego

Głównymi, długookresowymi celami rozwoju województwa są:

- Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym
- Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunkach życia ludności w województwie
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza
- Wydłużenie trwania życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie rozpowszechniania chorób ze szczególnym

uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i uzależnień

- Ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu
- Bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni

Odnosząc się do celów Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego można stwierdzić, iż Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna z określonymi w niej celach, i przyczyni się do rozwoju cywilizacyjnego, kulturalnego oraz poprawy życia mieszkańców na obszarze objętym LSR, a co za tym idzie i w województwie mazowieckim.

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Turystyki dla Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013

Celem głównym rozwoju turystyki w województwie mazowieckim jest: „*Zwiększenie znaczenia gospodarczego turystyki w województwie mazowieckim*”.

Lokalna Strategia Rozwoju ze swoimi celami strategicznymi oraz celami szczegółowymi wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Mazowieckiego.

Głównymi celami rozwoju turystyki województwa, zgodnymi z założeniami LSR są:

- Rozwój oferty produktowej integrującej walory turystyczne regionu mazowieckiego dostosowanej do potrzeb odbiorców
 - Tworzenie nowych produktów turystycznych opartych na walorach naturalnych i antropogenicznych województwa,
 - Poprawa jakości funkcjonujących produktów turystycznych,
 - Rozwój programu badań w zakresie podnoszenia jakości produktów turystycznych województwa.
- Wzmocnienie potencjału ludzkiego Regionu oraz przygotowanie kadr do recepcji ruchu turystycznego
 - Rozwój wysoko wykwalifikowanych kadr gospodarki turystycznej,
 - Przygotowanie służb publicznych oraz pracowników sektora usług okołoturystycznych do obsługi ruchu turystycznego,
 - Przygotowanie mieszkańców województwa do recepcji turystów.
- Osiągnięcie spójności działań marketingowych
 - Wykreowanie marki województwa mazowieckiego,
 - Wdrożenie zintegrowanego regionalnego systemu informacji turystycznej,
 - Rozwój badań marketingowych.

- Zrównoważony rozwój przestrzeni turystycznej na terenie całego województwa mazowieckiego
 - Zwiększenie dostępności turystycznej województwa,
 - Zagospodarowanie przestrzeni turystycznej województwa zgodnie z potrzebami turystów,
 - Rozwój infrastruktury turystycznej, paraturystycznej i okołoturystycznej na terenie województwa mazowieckiego.
- Zbudowanie efektywnego systemu instytucjonalnego działającego na rzecz rozwoju turystyki w województwie
 - Wzmocnienie instytucji, organizacji i podmiotów funkcjonujących na rynku turystycznym,
 - Stworzenie platformy wielopłaszczyznowej trójsektorowej współpracy,
 - Podniesienie znaczenia turystyki jako dochodowej gałęzi gospodarki Regionu.

Spójność obu dokumentów jest niepodważalna i wspólnie mogą doprowadzić do celu głównego jakim jest zwiększenie znaczenia gospodarczego turystyki w województwie.

Powiązanie z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Radomskiego

Na poziomie powiatu głównym celem jest poprawa infrastruktury transportowej. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna jest nieodzownym czynnikiem rozwoju koniunktury powiatu w zakresie powstawania przedsiębiorstw produkcyjnych, przetwórczych, handlowych, zainteresowania terenami rekreacyjnymi, powstawania i rozwoju agroturystyki, zwiększenia mobilności mieszkańców w poszukiwaniu zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich. Odnosząc się do celów PRL Powiatu Radomskiego, można stwierdzić iż LSR jest zgodna z określonymi w niej celach i przyczyni się do rozwoju cywilizacyjnego, kulturalnego oraz poprawy życia mieszkańców obszaru LGD a co się z tym wiąże powiatu radomskiego.

Strategia Rozwoju Powiatu Radomskiego została określona w ramach PRL powiatu radomskiego.

Powiązanie z dokumentami strategicznymi 3 gmin należących do LGD „Wspólny Trakt”

Działania wskazane w LSR są zgodne z priorytetowymi kierunkami rozwoju, przyjętymi w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kowala na lata 2008-2013, Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Skaryszew na lata 2007-2013, Strategii Zrównoważonego Rozwoju dla Miasta i Gminy Skaryszew do roku 2020, Strategii Rozwoju Gminy Wierzbica na lata 2007-2020, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wierzbica na lata 2009-2012,

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kowala na lata 2008-2010.

XV. Planowane działania, przedsięwzięcia i operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR

Wyznaczone cele ogólne i szczegółowe w ramach niniejszego dokumentu dotyczące obszaru LGD zakładają realizację projektów innych niż oś 4 Leader PROW na lata 2007-2013. Na obszarze LGD realizowane będą zadania wynikające z osi priorytetowych RPO Województwa Mazowieckiego, w tym infrastruktura transportowa i społeczna, ochrona środowiska, zapobieganie zagrożeniom i energetyka oraz budowa społeczeństwa informacyjnego. Realizacji celów przyczynią się również środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. LGD zakłada pozyskiwanie środków na realizację celów z różnych źródeł finansowania.

Operacje realizowane ze środków innych programów mają charakter komplementarny w stosunku do programów realizowanych w ramach PROW. Jako mechanizmy zabezpieczające nakładanie się pomocy w ramach PROW i innych programów służyć ma m. in. utworzenie osobnych kont bankowych do obsługi każdego programu, powołanie koordynatora projektów odpowiedzialnego za realizację i prawidłowe wydatkowanie środków każdego programu oraz zapewnienie dobrego przepływu informacji między zespołami realizującymi różne programy, celem uniknięcia podwójnego finansowania i uniemożliwienie realizacji podobnych programów z dwóch różnych źródeł.

Wykorzystanie innych, możliwych programów unijnych w celu wsparcia działań i projektów realizowanych przez LGD, pozwoli na pełne i kompleksowe wypełnienie założonych celów Lokalnej Strategii Rozwoju. Aktywne wykorzystanie efektów realizacji projektów realizowanych zwłaszcza w ramach PO KL pozwoli zwiększyć kompetencje, mobilność i poziom integracji społecznej regionu, co jest kluczowym elementem poprawy konkurencyjności regionu, ale także wypełniania założeń Lokalnej Strategii Rozwoju oraz Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

W celu uniknięcia możliwości zaistnienia podwójnego finansowania pewnych wydatków w ramach np.: PROW, RPOWM oraz PO KL, każdy realizowany przez LGD projekt będzie nadzorowany przez koordynatora i odrębny zespół pracowników. Dla osób, których działania mogłyby być finansowane w części z różnych projektów/programów (np.: księgowi) prowadzona będzie równolegle całościowa i odrębna (dla danego projektu) ewidencja czasu pracy. W przypadku wydatków o charakterze rzeczowym (wynajem pomieszczeń, energia elektryczna itp.) w podobnej sytuacji wprowadzony zostanie system ewidencji rozliczania wydatków przy użyciu tzw. kluczy przeliczeniowych. Jednakże, celem zachowania przejrzystości finansowej, o ile będzie to możliwe, każde wydatki rozliczane będą w systemie wystawiana odrębnych dokumentów księgowych (np. faktur) dotyczących wydatków poniesionych w ramach konkretnego projektu. Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, każdy projekt posiadać będzie wyodrębnione konto księgowe oraz subkonto bankowe do rozliczania uzyskiwanych wpływów i ponoszonych wydatków w ramach poszczególnych projektów. Komisja Rewizyjna działająca w strukturze LGD pełnić będzie m.in. również funkcję audytora wewnętrznego realizowanych projektów.

XVI. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Działania wskazane w Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Wspólny Trakt” w istotny sposób przyczynią się do rozwoju opisywanego regionu. Wpływ realizacji Strategii na rozwój obszaru może wystąpić w dwóch obszarach. Pierwszy to wpisanie się w realizację celów strategicznych i działań zapisanych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego. Natomiast drugi to zgodność z celami strategicznymi i operacyjnymi rozwoju gmin tworzących Lokalną Grupę Działania.

Działania zapisane w LSR ukierunkowane z jednej strony na realizację projektów promujących i rozwijających walory turystyczne i rekreacyjne, a z drugiej na aktywizację mieszkańców, w tym rozwijanie przedsiębiorczości bezpośrednio wpisują się w realizację obszarów priorytetowych rozwoju województwa mazowieckiego.

Niekorzystne zmiany gospodarcze, które zaszły w ostatnich latach na obszarach wiejskich, istotnie wpłynęły na zmianę postaw społecznych, w szczególności na pojawienie się poczucia

rezygnacji wobec braku perspektyw, nieufność i zamknięcie się wobec otoczenia. Sytuacja ta wymaga podjęcia działań w celu zmobilizowania i zaktywizowania społeczności, poprawy świadomości, ale również przyczynienia się do zwiększenia perspektyw i możliwości rozwoju obszaru objętego niniejszą Strategią. Bodźcem do zmian powinno stać się wsparcie finansowe obejmujące pomoc we wdrożeniu opracowanej Lokalnej Strategii Rozwoju.

Możliwość skorzystania ze środków unijnych pozwoli na przywrócenie równowagi pomiędzy zasobami historyczno-kulturowymi, naturalnymi, gospodarką oraz potrzebami społecznymi w zakresie możliwości godnego życia, tj. osiągnięcia odpowiednich dochodów, dostępie do szeroko rozumianej infrastruktury odpowiedniej jakości, oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.

XVII. Informacja o załącznikach

Załącznik 1. Lista członków LGD

Załącznik 2. Regulamin organizacyjny Rady

Załącznik 3. Doświadczenie i kwalifikacje członków organu decyzyjnego LGD „Wspólny Trakt”

Załącznik 4. Karta oceny zgodności operacji z LSR, w tym oświadczenie o wyłączeniu z procedury głosowania członków Rady mających związek z projektem oraz Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru

Załącznik 5. Opis stanowisk biura LGD i szczegółowe wymagania wobec pracowników

Załącznik 6. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji projektów

Załącznik 7. Wzory dokumentów stosowanych przez LGD: rejestr wniosków.

Załącznik 8. Przykładowa lista obecności mieszkańców LGD podczas konsultacji społecznych wraz ze zdjęciami